Deum-ul, ce s'a oficiat la Mitropolie, au asistat toți consulii diferitelor țări, afară de consulul austriac.

ARMATA AVEA 12 TUNURI

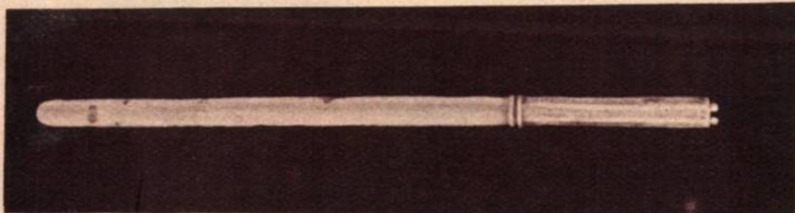
Colonelul Țintilă mi-a mai dat amănunte foarte interesante și despre modul cum era alcătuită, pe la 1859, armata Munteniei și a Moldovei.

— In Moldova, la *Dejurstvă*, era generalul Milicescu, în 1859. Iar în Muntenia era ministru de războiu Generalul Barbu Vlădoianu.

— Ce-i aia „dejurstvă"? — am întrebat.

mele germane. Regelui Ferdinand i-a plăcut croiala simplă și culoarea englezească kaky, iar regele Carol al II-lea, înfrumusețând uniformele, se pare că ține la menținerea tradiției. *Astfel vânătorii de azi au aproape aceeași uniformă ca și cei de la începutul domniei lui Cuza-Vodă, cu oarecare mici modificări.*

O caracteristică a uniformelor dela 1859 erau pantalonii largi, bufanți, chiar la generali, ofițeri de stat major și aghiotanți domnești, nu călcați cu dungă, cum poartă ofițerii de azi.

Tocul lui Alexandru Ion Cuza

— Adecă la Minister...

— Cuvânt luat din rusește?

— La drept vorbind cuvântul are o origină franceză: „Oficier de jour", de unde „dejurstvă", expresie care are aerul de a fi rusească, după cum era moda pe atunci, de a imita pe ruși în toate, și la vorbă și la îmbrăcăminte. Unele cuvinte rusești ne-au rămas și până azi: *Smirna, nazat, bodaprosti...*

— Vrea să zică suveranul țării era Colonel, iar miniștrii generali.

— De altfel mi-aduc aminte — mi-a spus colonelul Țintilă, — că a existat și un ministru de războiu *maior*... maiorul Dim. Lecca, fost ministru la sfârșitul domniei lui Cuza, între 11 Februarie — 10 Mai 1866. Maiorul comanda deci generalilor!

— Și ce armată aveam în 1859?

— Apoi în Moldova, în afară de „ștabul" domnesc, mi-aduc aminte că era un regiment de „muschetari", adecă de infanterie, cu trei batalioane;

Un regiment de „lăncieri", adică de cavalerie, cu două escadroane;

Un corp de „jandarmi"; compus din douăsprezece companii;

Două baterii de artilerie, dispuând în total de 12 tunuri...

— Asta era toată armata Moldovenească?

— Mai erau două companii de pompieri la Iași, apoi câte una la Roman, Piatra-Neamț, Huși și Dorohoi.

„Să nu uit a adăuga un „batalion de geniu" și „flotilă", care nu-mi aduc aminte ce fel de vase avea... Mai era la Iași un fel de „școală de pregătire a cadeților", adică școală militară.

— „In Muntenia, erau cam la fel, armata fiind înzestrată tot cu 12 tunuri! Mai erau aci „dorobanții de județ", adică un fel de jandarmi rurali, nu știu câți la număr...

UNIFORMELE VECHI MILITARE

Inainte de Cuza, s'a simțit influența rusească la uniformele militare. Sub Cuza, moda ne-a venit din Franța, iar sub Carol I-iu am fost inspirați de unifor-

In această privință ne dă interesante detalii prețiosul „Album al uniformelor armatei, pe anii 1830—1930" alcătuit de curând de Muzeul Militar național. In acest album vedem, pe la începutul domniei lui Cuza, la 1861; că toți ofițerii purtau *pantaloni de un roșu aprins*. La fel sunt ofițerii de stat major, generalii și chiar ministrul de războiu.

Să mai notăm pe „lăncieri" adică pe cavaleriștii de atunci, cari aveau un chipiu, sau șapcă, având deasupra un fel de capac mai nalt și care-i făcea impunători.

UN INTERESANT DETALIU DAT DE D. MAIOR POPA LISSEANU

La 24 Ianuarie, cu prilejul serbării aniversării de trei sferturi de veac de la unirea Munteniei cu Moldova și a prăznuirii celor 15 ani de la unirea tuturor țărilor române (1919), acum când se comemorează cu mai mare însuflețire și fapta vitejească a lui Mihai Viteazul, care a izbutit, acum trei secole, să unească pentru prima oară, cele trei țări surori, deși numai pentru scurt timp, azi e o datorie patriotică a celor, ce știu ceva despre „Unire" să povestească, astfel ca să se poată reface cu cât mai multe amănunte, istoria acelor timpuri.

D. maior Popa Lisseanu a binevoit să ne pue la dispoziție două gravuri interesante, cari reprezintă două momente importante din istoria unirei principatelor române (1859) datorite: una maiorului D. M. Papazoglu și pictorului Szatmari și cealaltă lui A. Asaki, prin litografia Schivert din Iași.

Pentru a simboliza unirea țărilor surori, cari se războiseră de atâtea ori între dânsele, Domnitorul Alexandru Ion Cuza, imediat după alegerea sa, a hotărît ca o baterie de cavalerie, escortată de un detașament de jandarmi să plece, la 4 Martie 1859, spre București. Pe de altă parte, în sens invers, a plecat, în ziua de 24 Martie, Batalionul I din reg. 3 Infanterie, sub comanda maiorului Alex. Cutzaridi.

Marșul a durat vre-o trei săptămâni.

La București și la Iași s'au făcut primiri entuziaste acestor reprezentanți ai oștirii moldovenești și muntenești cari acum se înfrățeau, după desființarea Milcovului ca graniță între frați. Inaintea armatei a eșit atât la București cât și la Iași, norod mult, în afară de deputații țărilor, miniștrii de războiu, mitropoliții, clerul, ofițerii, scolarii. Era o însuflețire de nedescris, s'a jucat „Hora unirii" și au fost aclamați bărbații patrioți, și revoluționarii dela 1848, cari au luptat și pentru unire: Eliade Rădulescu, Ștefan Golescu, Nicolae Bălcescu, C. A. Rosetti, Ioan C. Brătianu, Mihail Cogălniceanu, poetul Vasile Alecsandri, Ioan Ghica.

Să notăm, că atât de mare era curentul, încât se încălziseră pentru ideia unirii înșiși cei doi Domni, întorși în scaune, Barbu Știrbei și Grigore Ghica, buni prieteni cu cei ce formau *partidul unionist*. Ei au trimis, fiecare în parte, câte un memoriu guvernului francez, prin care cereau *unirea Moldovei cu Muntenia sub domnia unui principe străin*.

TRONUL LUI CUZA-VODĂ

Am vorbit mai sus despre tocul lui Cuza-Vodă, care se află la muzeul militar, expus într'o vitrină, la adăpostul unui geam gros.

Cititorii noștri, cari s'ar simți îndemnați să-l vadă, să examineze și următoarele obiecte istorice, ce mai sunt la muzeu: steagul domnesc al lui Cuza-Vodă și cele două fotolii aurite, tapisate cu pluș roșu, care au slujit de tronuri în vechea casă a boerului Golescu, ce se mai vede și azi pe Calea Victoriei, și unde a locuit Cuza-Vodă cu Elena Doamna.

Aceste tronuri, cu perine la picioare, au la spate brodat cifrul regal al regelui Carol I, de oarece, la 1866, acesta a ținut să păstreze tradiția și nu a schimbat nimic din vechea sală a tronului, atât timp, cât a fost Domnitor. La vechile tronuri s'a brodat doar cifrul noului suveran. Atât!

Abia la 1880, după războiul cu Turcii și proclamarea regatului, când suveranul a fost proclamat și el rege, s'au construit alte fotolii mai luxoase, pentru primul rege al României și prima regină.

Atât tronurile lui Cuza-Vodă și al Elenei-Doamna, cât și cele noi ale regelui Carol I și al reginei Elisabeta, pe cari au șezut și regele Ferdinand cu regina Maria, au fost date de la palat, în păstrarea muzeului.

In legătură cu evenimentele dela 1859, se pot vedea și alte diferite piese interesante la muzeul militar din Parcul Carol.

CUM A MURIT COLONELUL ȚINTILĂ?

Amintirile colonelului Țintilă sunt interesante; el ne-a mai spus multe „de pe vremea lui". Deasemenea ar trebui să arăt cum a murit acest militar bătrân.

Dar despre toate acestea, poate, cu alt prilej.

ALEX. F. MIHAIL

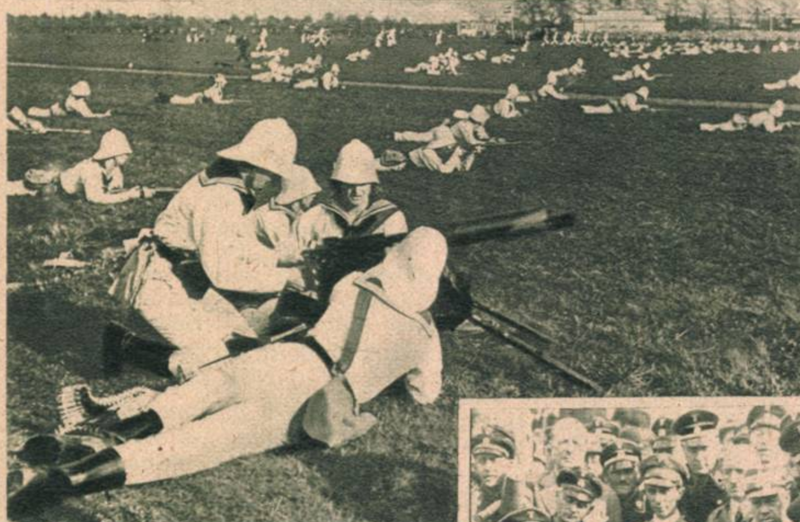
HITLER

PREGATEŞTE RASBOIUL!..

— Fantasticele înarmări ale Germaniei —

de F. ADERCA

Exerciţii de tragere

Experienţe cu observatoarele la distanţă

Hitler inconjurat de Statul său major dă el singur exemplu viitorilor luptători

RĂSBOIUL pentru menţinerea tratatului de la Versailles şi pentru asigurarea păcii, a început din ziua iscălirii tratatului. Este drept că marile puteri care au înţeles că Germania reprezintă un permanent pericol, şi-au luat solemn angajamentul să aplice măsurile de rigoare ca germanii să nu mai fie nicidată în stare de a ataca — şi să pue lumea pe alte baze decât ale forţei militare. Au prevăzut în tratat desarmarea treptată a tuturor popoarelor. „Intrucât niciunul din popoarele învingătoare n'a desarmat, ci dinpotrivă toate şi-au mărit efectivele, şi-au perfecţionat armamentul şi au introdus motorul între armele de atac, contravenind astfel tratatului de la Versailles, nici Germaniei nu i se poate cere să respecte acest tratat", a declarat d. Leon Blum, şeful socialiştilor francezi. Eroare: desarmarea Germaniei nu era condiţionată de desarmarea tuturor celorlalte puteri. Nici un cuvânt din tratat nu prevede această clauză. Şi dacă popoarele victorioase n'au desarmat, faptul se datoreşte unor împrejurări de altă natură în primul rând şi în al doilea rând împrejurării că desarmarea Germaniei nu garanta pacea şi... nici nu desarmase!...

Anglia şi Italia, de la venirea la putere a lui Mussolini, nu se împăcau cu o victorie desăvârşită a Franţei. Italia râvnia la teritoriile din sudul Franţei. Anglia care-şi luase, prin situaţia ei de arbitru, rolul cel mai favorabil, ar avea totul de câştigat din spargerea Franţei, putere continentală în jurul căreia tinde să se grupeze tot Continentul. Supremaţia pacifică a Franţei nu poate conveni Angliei, precum nu i-a convenit, în 1914, creşterea puterei maritime a Germaniei. Aci se află pricina atâtor mişcări în Anglia, mai mult sau mai puţin ostile tratatului de la Versailles şi duşmănia pe faţă a lui Lloyd George, omul politic

Un tanc instalat pe plutitoare

Mareşalul Hindenburg trecând în revistă o companie de onoare

Tancurile la manevrele care au avut loc în toamna trecută

englez care a contribuit totuş în timpul răsboiului în cea mai mare măsură la înfrângerea Germaniei şi deci la victoria Aliaţilor.

Să nu ne lăsăm înşelaţi de aparenţa că Paul Boncour, ministrul de externe al Franţei discută direct cu Germania cererile de înarmare ale lui Hitler. E o discuţie „diplomatică". Germania se înarmează de mult, iar situaţia reală a armatei germane este bine cunoscută la Paris, la Roma şi la Londra. Dosarele înarmării Germaniei circulă pe la toate cancelariile de seamă din Europa, iar „discuţia" are de scop să salveze doar o formalitate: că tratatul de la Versailles n'a căzut în întregime şi clauzele tratatului se aplică — Germania, spre a se înarma, cerând „aprobarea" Franţei, puterea cea mai ameninţată.

Franţa ştie că o aplicare loială a tratatului ar cere o intervenţie armată imediată, un „răsboi preventiv" — pe care însă nu-l mai poate face, deoarece Italia şi Anglia sunt acum mai mult sau mai puţin de partea Germaniei şi pentrucă Germania — chiar atacată prin surprindere, — e în stare azi să se apere şi să acuze... că a fost atacată.

Ziarul „Le Temps" din Paris care se ştie că exprimă părerile şi cunoştinţele ministerului de externe, a publicat nu de mult o parte din dosarul de înarmări ale Germaniei. Cifrele şi faptele n'au fost desminţite de nimeni. Singura discuţie posibilă asupra veracităţii lor s'ar putea duce asupra cifrelor. Cu siguranţă că cifrele din dosar sunt inferioare realităţii, deoarece multe au rămas ascunse bine, neajunse de ochiul ager care cerceta, sau — de la adunarea materialului documentar din dosar — întrecute vertiginos de starea de fapt, care creşte cu fiecare zi, cu fiecare ceas. Ce cuprinde dosarul?...

GERMANIA DISPUNE DE O ARMATĂ MOBILIZATĂ

In primul rând se poate afirma, pe temeiul cifrelor, că Germania dispune în acest moment de o armată mobilizată gata: *Reichswehrul*, al cărei număr şi echipament *este* egal cu cel al Franţei în activitate şi căreia *îi poate opune o rezistenţă sau un atac egal*.

Suntem foarte departe, precum se vede, de desarmarea din 1920 şi de prevederile tratatului de la Versailles, garantat de foştii Aliaţi!

Reichswehrul trebuia să cuprindă o armată de 100.000 de oameni. Acum câteva luni avea 145.000 iar în momentul publicării dosarului *165.000 de oameni*. Comandamentul e de fapt un Mare Stat major, ai cărui ofiţeri sunt admişi în urma unui exa-

Artileria trecând în marş prin Berlin sub comanda colonelului Kesserling, alături de căpitanul Italiei Fasan

Soldaţii fac exerciţii de navigaţie la Kassel

Soldații făcând instrucție la marginea unui râu.

men, aidoma cu cel de la „Academia de răsboi" *(Krigs-Academie)* de pe vremea lui Wilhelm al II-lea.

Compania Reichswehrului se compune din 9 grupe (nu din 6, cum prevede tratatul) — și fiecărui batalion i s'a adăogat o secție de tunuri anti-tancuri. In loc de 163 de arme automate cât trebuia să aibe o divizie, are acum *243*, în care intră armele cele mai moderne: mitraliera *M. G 13* (ușoară, cu răcire prin aer, aruncătoare de mine *M. W 18 (Minenwerfer)* și tunuri anti-tancuri.

Escadronul, de-asemenea, în loc de 6, are *9 grupe* și fiecărui regiment de infanterie i s'a atașat câte un escadron care a fost înzestrat cu:

Intr'o cazarmă din Harnekop soldații fac o instrucție severă. In fotografia noastră îi vedem făcând exerciții de stat în genunchi

1. Un pluton de transmisie.
2. Mitraliere grele.
3. O secție de aruncătoare de mine.
4. Două secții de tunuri anti-tancuri.

Fiecare regiment mai e înzestrat pe de-asupra cu câte o secție de aruncătoare de mine și câte o secție de tunuri anti-tancuri.

Toate diviziile au automitraliere.

Trenul regimentar e în bună parte motorizat, ca și detașamentele de recunoaștere — și e de bănuit că foarte curând toate vehiculele vor merge cu motoare.

Artileria, care a fost din totdeauna o armă germană redutabila — nu s'a uitat încă tunurile-surpriză, care băteau în timpul ultimului răsboi la distanțe fantastice —, se găsește azi pe primul plan al preocupării Marelui Stat-major german. Artileriei i s'au adăogat următoarele formații noui:

4 grupe de observație și reperare.
2 baterii de transmisie.
12 baterii D. C. A.
2 baterii de experiențe-automobile.

Și — desigur — alte formații de experiență, cari n'au putut ajunge la cunoștința experților străini. Dar n'au rămas un secret aparatele luminoase și sonore de reperaj, nici aparatele de radiotelegrafie și radiotelefonie, adaptate tirului.

GERMANIA DISPUNE ȘI DE O ARMATĂ CAMUFLATĂ

Dar *Reichswehrul* care există mai mult sau **mai puțin pe față**, în virtutea tratatului, nu poate crește la infinit și e, în orice caz, mai ușor de supraveghiat.

Germania a simțit nevoia unei armate camuflate, pe care și-a creat-o cu o grijă tot atât de mare, ca *Reichswehrul.* Avem în primul rând așa zisa *poliție de stat*, care posedă state-majore în toate provinciile, mitraliere, livrete militare și chiar uniforme. Membrii acestei poliții au primit, de la venirea lui Hitler la putere, o *instrucție specială (Sonder ausbildung)* și sunt supuși la exerciții militare regulate. Deși funcția principală a acestei poliții de stat pare să fie menținerea ordinii, ea este aptă de o mobilizare imediată și capabilă să atace sau să susție un atac, ca orice altă formație militară.

Această armată mascată e alcătuită azi din 100.000 de oameni în serviciu și de alți 60.000 în rezervă, imediat mobilizabili.

Dar nici această armată deghizată nu poate scăpa de sub un control străin, dacă Aliații de odinioară s'ar hotărî să devie și Aliații de azi, hotărîți să aplice riguros tratatul de la Versailles.

Prin decretul din 22 Februarie 1933 — adică odată cu veni-

Cavalerii în timpul manevrelor care au avut loc în toamna trecută.

Soldații cu câinii de urmărire în timpul manevrelor din toamna trecută.

rea la putere a lui Hitler — se pedepseşte cu moartea sau cu închisoare grea pe viaţă, orice destăinuiri prin viu grai şi prin scris cu privire la exerciţiile militare ale cămăşilor brune şi negre. Aceste „cămăşi" sunt zestrea militară pe care Hitler, punând stăpânire pe Germania, o oferă sângeroasei lui mirese — *noua armată hitleriană*, a cărei dizolvare s'a cerut zadarnic odată cu victoria naţionalsocialismului.

Incă din şcoală tineretul german capătă instrucţia militară.

S. A. (Sturm-Abteilung) şi
S. S. (Schutz-Staffeln)

alcătuesc celebrele batalioane de asalt şi de ocrotire care au doborît regimul parlamentar şi au alungat pe toţi adversarii hitlerismului. Hitler ajuns la putere, nu şi-a dizolvat unităţile militare cu cari dăduse lupta politică. Fără a le încorpora *Reichswehrului*, ele au primit însă o organizaţie temeinică, susţinute — ca orice armată regulată — din fondurile publice.

„Batalioanele de asalt" stau sub comanda lui Hitler, ajutat de căpitanul Roehm, tovarăşul de luptă din timpul opoziţiei. Sub privigherea a cinci inspectori militari (unul general, altul al şcoalelor, al motorizării, al aviaţiei şi al politicei militare), vechile formaţii politice au devenit strict militare. Sunt

Mareşalul Hindenburg conduce manevrele.

organizate pe grupe, secţii, companii, regimente, brigăzi şi acoperă în Germania perfect distribuţia geografică a vechei armate imperiale. Au fost înzestrate cu depozite de arme — ceiace ar părea absurd, dacă le-am socoti numai nuclee cu caracter politic, ai căror adversari au fost distruşi până la unul! — şi li s'au pus la dispoziţie autocamioane şi chiar avioane.

Instrucţia acestei armate secrete se face cu străşnicie prusacă, pe specialităţi — şi poate fi mobilizată instantaneu, la bătaia tobei, în piaţa oricărui târguşor.

O MICĂ SOCOTEALĂ

Voiţi să facem acum, după cifrele din dosarul publicat de marele ziar din Paris, o mică adunare?...

Germania învinsă, demilitarizată, care tratează cu Franţa să-i îngădue adoptarea câtorva „arme grele", până la o regulare definitivă a desarmării generale, posedă în 1934 *cel puţin* următoarele trupe, înarmate, echipate, gata oricând să atace:

165.000 trupele Reichswehrului.
100.000 oamenii de rezervă ai Reichswehrului.
80.000 poliţia militarizată.
1.000.000 trupele S. A. şi S. S. Adică în total:

1.345.000 soldaţi. Numai *jumătate* din aceşti oameni (dacă socotim că cealaltă jumătate ar supraveghea mobilizarea întregei

Exerciţii cu măşti de gaze pe străzile Berlinului.

naţiuni) pot alcătui *44 de divizii*, din care *25 cel puţin*, apte pentru ofensivă.

N'am pus la socoteală decât cifrele. Dar un război nu se duce numai cu cifre. Trebue să ne amintim că poporul francez, crescut în spiritul unei libertăţi individuale, din care a purces civilizaţia şi valoarea lui universală, a luat armele numai în caz extrem — pe când germanii, dominaţi de spiritul de castă prusac, au creat de mult o filosofie a asasinatului şi o morală a canibalismului. Intr'o ciocnire de forţe brute, soldatul german are privilegiul acelei superiorităţi care, în viaţa civilă, creatoare, îl lasă atât de în urmă, faţă de un cetăţean al liberei Franţe.

Dar n'am încheiat.

F. ADERCA

RENAȘTEREA UNEI LIMBI

MOARTE

Cum a reînviat limba ebraică în Palestina

SE știe că în Palestina, limba pe care o vorbesc în general evreii este vechea limbă ebraică, socotită timp de milenii, o limbă moartă, folosită exclusiv în rugăciuni și în textele sfinte, așa cum religia catolică de ex. folosește limba latină.

Cum a fost posibil ca o asemenea limbă, care părea definitiv îngropată în textele antice — asemenea vechilor limbi orientale — să devie totuș în zilele noastre un grai viu de înțelegere între oameni? Iată o chestiune, pe care o cunosc foarte puțini, deși este de o importanță remarcabilă.

Renașterea limbei ebraice se datorește *unui singur om:* un profesor rus, Elianoff, emigrat din Rusia în Palestina cunoscut în special prin numele său adoptiv ebraic: Ben Yehuda.

Un distins publicist francez, d. Emile Schreiber, care a vizitat de curând Palestina, a avut la Tel-Aviv prilejul să facă cunoștință cu fiul acestui profesor: Ben Avi, el însuș un scriitor și un ziarist bine cunoscut în Palestina.

Ben Avi, care și-a făcut studiile în Franța, povestește astfel împrejurările curioase în care tatăl său a reușit să reînvieze limba ebraică.

— „Eu — zice d. Ben Avi — sunt primul copil evreu care a întrebuințat ebraica veche ca limbă modernă. Data renașterei acestei limbi este deci ușor de stabilit, întrucât sunt astăzi în vârstă de 48 de ani.

Tatăl meu era un evreu rus, care-și făcuse studiile în Franța, la Sorbona, în 1880. A ajuns apoi profesor de limbi orientale la Odessa și s'a căsătorit cu mama mea, care era tot o evreică rusă.

In cursul călătoriei lor de nuntă, — o plimbare pe Dunăre cu vaporul — tatăl meu adresă mamei următoarele cuvinte, în momentul când au ajuns în dreptul minunatelor stânci ale Porților de Fier: „Ascultă-mă, aceste porți de fier sunt un simbol de voință. Deaceea am ales tocmai acest loc, ca să-ți anunț că, începând de astăzi, nu-ți voiu mai adresa nici un cuvânt decât în ebraică.

Mama, care nu poseda decât cunoștiințe foarte puține în această limbă, crezu la început că omul glumește. Totul se petrecu însă așa cum anunțase tata.

Itr'adevăr, din ziua aceea, el a făcut din mamă-mea prima sa elevă: nu-i vorbea decât în ebraică.

Puțin după aceea, părinții mei se instalară într'o locuință modestă din vechiul oraș al Ierusalimului. Tata lucra toată ziua la marele dicționar ebraic, care a fost opera vieții sale și din care au apărut 12 volume. Trebue să mai urmeze încă trei. El socotia, — cu drept cuvânt — pentru ca ebraica să redevie o limbă vie, prima condiție era să alcătuiască o enciclopedie ebraică.

A fost nevoit să creeze singur toate neologismele indispensabile vieței moderne ca, drumul de fier, telegraf, telefon, etc. Firește, lucrul n'a fost deloc ușor. A consultat adesea pe părinții dominicani ai școalei franceze, în special pe părintele Lagrangne, cel mai celebru dintre toți, care și astăzi încă, în vârstă de 83 de ani, profesează în Palestina.

In 1885 am venit pe lume, la Ierusalim. La nașterea mea, tata a anunțat pe mama că e ferm hotărît să mă ție închis din momentul în care voiu grăi primele cuvinte și până la vârsta de 7 ani. Voia astfel să împiedice întâlnirea mea cu alți copii, care mi-ar vorbi altă limbă decât ebraica.

Când am împlinit 7 ani, tata a îngăduit să se apropie de mine, câțiva elevi credincioși, care cunoșteau ebraica, ca o limbă sfântă și astfel puteau să mă'nțeleagă. Aceste întâlniri erau permise însă numai în prezența unuia din părinții mei, pentru ca nu cumva vre-unul din copii să-mi adreseze cuvântul altfel decât în ebraică.

Intre timp, tata, în legăturile lui cu negustorii evrei din vechiul cartier al Ierusalimului, se exprima numai în ebraica, din care cauză trecea ca un fel de nebun. Negustorii nu prea înțelegeau ceeace el le cerea, dar, cum erau dornici să-i vândă marfa, se interesau de înțelesul cuvintelor ebraice, ce li se adresa și în cele din urmă, au ajuns să-i satisfacă nevoile esențiale.

Ca să nu fiu prea singur — întrucât n'aveam camarazi de joc — tata mi-a dăruit un cățel. Intr'o zi am ieșit la plimbare cu acest cățel, și fără nici un gând rău, i-am vorbit câteva cuvinte în ebraică. Atâta a fost deajuns, pentruca niște evrei habotnici, care treceau pe acolo, să se scandalizeze și să asvârle cu pietre în bietul cățel, până l-au omorât. Tata a ridicat un mic monument acestui cățel, prima victimă a limbei ebraice. Monumentul există încă și astăzi.

Câțiva ani mai târziu, tata a întemeiat un ziar scris în întregime în limba ebraică. La început ziarul n'avea nici un cititor. Cum însă era plin de articole interesante, câțiva evrei credincioși l-au cumpărat și încetul cu încetul, publicația s'a răspândit, devenind astăzi unul din cele mai importante cotidiane din Palestina.

In urmă, a venit mișcarea sionistă, la care tata, firește, a luat o parte importantă.

După propunerea lui, congresul sionist a adoptat ebraica, ca o limbă națională, împotriva concurentului său, care dorea să introducă jargonul.

Era triumful ideilor, pentru care luptase o viață întreagă părintele meu.

Când a murit, în 1926, 200.000 de evrei din Palestina și câteva zeci de mii din alte țări vorbiau în mod curent ebraica.

Această limbă a fost și este încă cimentul esențial al reconstrucției poporului evreu.

Interesant este faptul că renovatorul limbei ebraice nu era câtuș de puțin religios, ci un naționalist ateu.

Pentru a ne da seama de temperamentul acestui om, e suficient să amintim un amănunt caracteristic, relatat tot de fiul său. Iată ce ne spune Ben Avi: „Intr'o zi, pe când eram copil, ne găsiam în locuința noastră din Ierusalim. Deodată, auzirăm niște strigăte îngrozitoare, venind din stradă. Tata privește spre fereastră și vede o femee pe care o susțin vecinii și care ne cere desperată, să-i deschidem ușa. Nenorocita femee e gata să nască și n'are timp să ajungă nici până la spitalul spre care se'ndrepta.

Tata îi strigă prin fereastră: „Iți deschid, dacă-mi ceri asta în limba ebraică". Și biata femee, care se svârcolea în dureri cumplite, isbutește cu chiu cu vai să rostească câteva cuvinte în ebraică. Atunci tata îi deschise imediat".

E îndoelnic dacă Ben Yehuda, un asemenea caracter rigid, putea să se 'mpace cu cei din jurul său. Cert este însă, că numai asemenea oameni cu voința de fier reușesc să ducă la bun sfârșit probleme grele, pe care-și pun în cap să le rezolve.

I. S.

Există PLANTE CUGETATOARE?

INTREBAREA dacă plantele pot gândi nu figurează desigur între problemele fundamentale ale omenirei. Intr'adevăr, nu este nici un veac de când s'a recunoscut faptul că plantele sunt ființe vii, întocmai ca și omul și animalele. Nici chiar astăzi acest fapt nu e acceptat, fără oarecare nedumerire, de către majoritatea publicului sceptic. Dimpotrivă, o asemenea afirmație este uneori foarte controversată și mai ades primită cu o completă indiferență. Deaceea, ideia de a socoti plantele, deopotrivă de gânditoare ca și celelalte ființe, a preocupat până acum numai un cerc restrâns de cercetători, cerc care devine însă din ce în ce mai larg.

Firește, pentru profani se pune chestiunea, dacă asemenea cercetări, au în definitiv un temeiu practic sau dacă se bazează numai pe ipoteze și concluziuni pur științifice.

Astfel privită problema, trebue să răspundem că până și o persoană absolut incultă poate fi convinsă că o plantă acționează în așa fel, ca și cum ar fi înzestrată cu facultatea rațiunii. Desigur această facultate funcționează destul de lent, dar totuș consecvent.

E deajuns să observăm cu atenție natura, sau să urmărim observațiile făcute de alții în această materie.

Nu cred dealtfel că cineva s'ar plictisi cu acest gen de preocupări. Mai degrabă se poate întâmpla ca să se simtă copleșit de o puzderie de întrebări încurcate, care conduc la adâncimile cele mai intime ale vieții și primejduesc însăș vechea și comoda concepție: „deoparte omul, de cealaltă parte, tot restul".

Dar să lăsăm faptele să vorbească singure. Aproape în întreaga Europă și departe înspre interiorul Asiei există o plantă mică și modestă, care crește pe stânci și pe care fiecare am văzut-o cel puțin odată, chiar dacă n'am luat în seamă verdeața înconjurătoare. Această ambianță secundară este așa numita plantă „linaria cimbalaria", cu flori strălucind ca aurite, în forma unui firicel drăgălaș.

Planta care gândește

Intreaga făptură a plantei se agață de preferință pe un perete drept, stâncos, cu câteva rădăcini înfipte adânc într'o crăpătură de piatră.

In această poziție, ea este firește silită să se reproducă. Imperecherea apare în acest colțișor umbrit, ca o operație foarte dificilă. Planta este din această cauză avizată la o fecundație cu ajutorul insectelor, în special a unor specii de mici albine, care însă, roiesc cu mai multă plăcere prin livezile și grădinile înflorite. In această situație, linaria face ceeace poate. Își întinde potirul floarei cât mai departe posibil de stâncă, pentru a atrage astfel mai bine atenția insectei asupra floarei.

Naturalistul numește această manifestare un „geotropism negativ" și cunoaște asemenea tendințe la diferite plante, care se găsesc în situațiuni analoage.

Vine acum epoca maturității. Ce face linaria, care până acum și-a dat toată osteneala să ocupe o poziție ușor accesibilă și expusă? Dacă ea își menține această poziție a florilor și în perioada formării fructului, atunci semințele cad în mod sigur pe pământ, se răspândesc în aer sau fiind expuse hazardului, au o soartă nesigură. Lucrul cel mai plăcut rămâne totuș o crăpătură comodă de stâncă, care-i asigură astfel o propagare, după cum un copil poate fi asigurat prin moștenirea unei moșii sau a unei rente părintești. Intr'un cuvânt, imediat ce floarea linariei dă fruct, ea se desvoltă în mod vizibil în direcția opusă înspre stâncă și dealungul ei, până când ajunge să „pipăe" o crăpătură în piatră. In această crăpătură floarea se vâră și depune fructul copt, așa cum o pasăre își depune ouăle în cuib.

După o completă maturitate, se usucă, sământa cade din receptacol înăuntrul crăpăturei și încolțește foarte repede.

In chipul acesta, scopul a fost ajuns. Dealtfel, este singurul mod în care un asemenea obiectiv poate fi realizat cu mijloace atât de modeste, ca acele de care dispune o plantă atât de mică.

Și acum se naște întrebarea: Gândește oare planta sau nu?

„Bine, — vor zice unii — aceasta este o linaria. Dar ce reprezintă ea față de milioanele de alte plante?" Răspundem: fenomenul nu se mărginește la această specie, ci îl regăsim la numeroase alte plante.

Așa, de exemplu, avem cazul unei flori albe ca o steluță denumită „trandafirul studenților". O floare care crește pe munți, în livezi și pe pajiștile Alpilor, în luna August. In mod normal, lucrurile se petrec în așa fel, încât firicelele de polen și pistilul floarei care se găsesc foarte apropiate în aceeaș floare, nu se pot fecunda reciproc. Există totuș cazuri bine cunoscute, în care „parnassia", (acesta e numele latin al plantei) atunci când nu există posibilitatea unei fecundații din afară prin insecte — își desminte repulsiunea pentru fecundația proprie.

Pentru a face posibilă în general reproducerea, ea face în așa fel, încât desvoltarea firelor cu polen și a pistilului, care deobiceiu nu au loc în acelaș timp, să se producă totuș în acelaș moment. Deplasează firele cu polen și procedează atât de înțelept, ca cineva care ar căuta cu orice preț să umple un leagăn gol cu un moștenitor.

Se știe în general despre arborii de eucalipt că sunt capabili să „exploreze" cele mai îndepărtate și cele mai ascunse vine de apă sub pământ. Din această cauză, în Italia, acești arbori sunt cultivați pretutindeni, unde se urmărește combaterea epidemiilor de malaria, prin uscarea terenurilor.

Dar chiar și în această privință, eucaliptul a dat prilej la o întâmplare extraordinară. Intr'adevăr, un asemenea arbore se găsia în apropierea unui canal și își întinse în această direcție o rădăcină, care crescu lungă de vreo 20 de metri. Apoi rădăcina se isbi de un zid. Dedesubt nu putea străbate și atunci ea se desvoltă pe acest zid în înălțime, până când întâlni, la o anumită înălțime, o gaură, care avea însă un diametru numai de 30 de cm. Prin această gaură, rădăcina întreprinzătoare își croi un drum, cobori din nou spre partea cealaltă în adâncime și își urmă direcția spre canal, până când îl ajunse în cele din urmă.

Cum se explică oare acest procedeu de creștere? Putem oare admite că rădăcina, „simțise" apa dela o asemenea depărtare? Aflase totuș printr'o anumită experiență că în sus, în acest obstacol se găsia totuș o gaură, care compensa osteneala urcușului? Și de unde știa ea toate acestea, din moment ce n'avea ochi și urechi? Cum, prin ce subtilitate a simțurilor ne putem explica pe cale logică acest fapt?

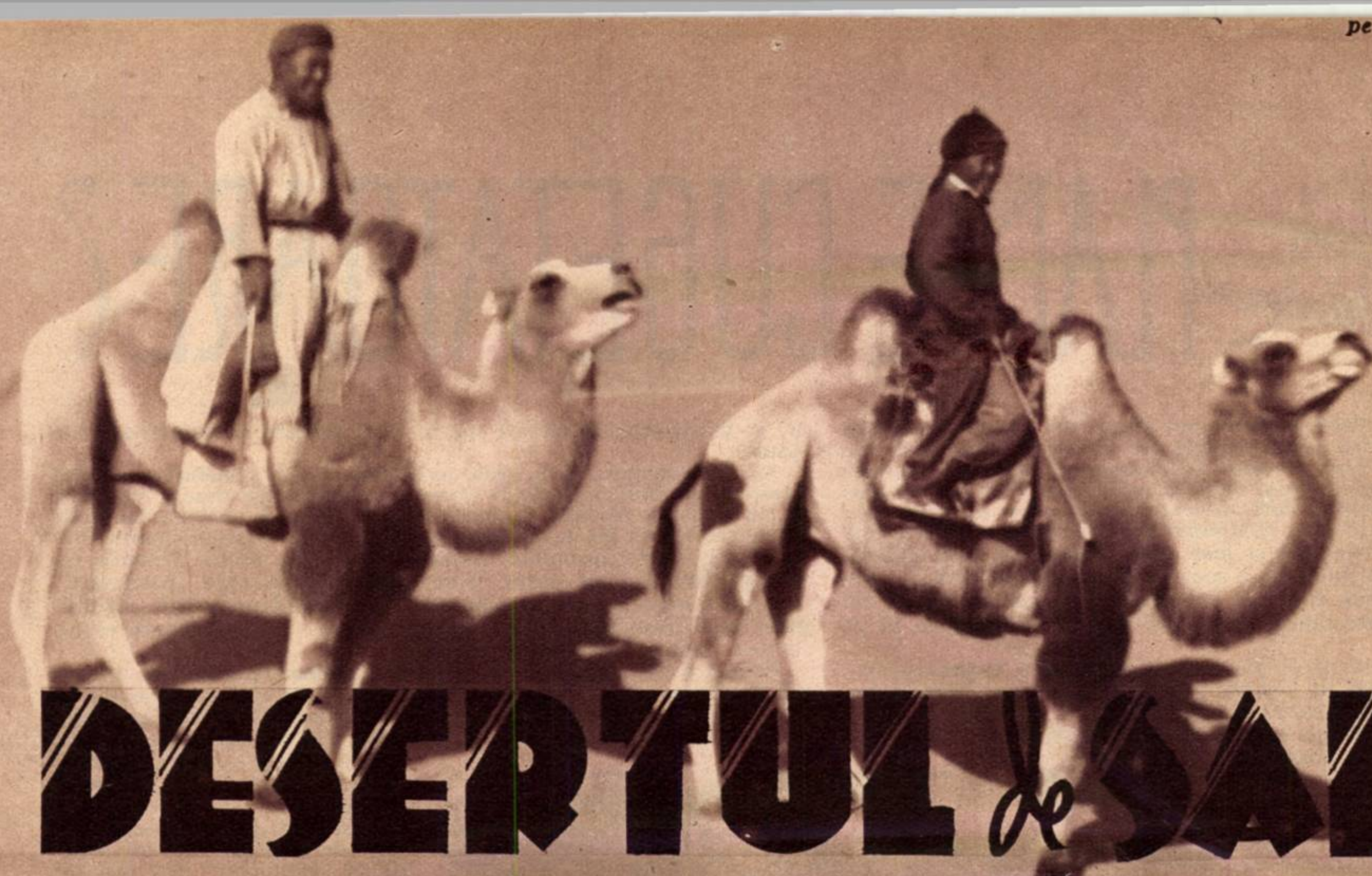
Și apoi, cum putem să concepem că partea femelă a floarei „hibiscus", întocmai ca și aceea a orhideelor, reușește să deosebească dacă grăunciorul, pe care vântul îl abate asupră-i, este un grăunte de nisip sau unul de polen? Mai mult încă: Atunci când această pulbere de polen, — atât de neînsemnat ca dimensiune încât abia poate fi văzut cu ochiul liber, — ajunge să se usuce, pistilul se închide, rămânând totuș deschis pentru polenul capabil de fecundare.

Ce simț omenesc este atât de subtil și de sensibil, încât poate deslușí asemenea deosebire și proceda corect în consecință? Intre cazurile cele mai remarcabile ale plantelor, care reacționează ca și cum ar chibzui cu judecată, aparține și arborele „Ibauba" din sudul Americei, un soiu de salcâm socotit de naturaliști ca înrudit cu speciile de salcâmi brazilieni. Pomul Ibauba are ramurile sale găunoase. Furnicile, care au descoperit această particularitate și sunt vechi prietene cu arborele pomenit — se arată foarte favorabile plantei, deși, în general manifestă o răutate excesivă, față de orice alte viețăți chiar și față de semenele lor. Furnicile pomenite locuesc în canalurile goale din interiorul pomului. Intrarea și eșirea ele și-o practică prin porțiunile mai subțiri ale coajei, pe care o mușcă, fără să vateme însă pomul.

Iată deci cum arborele nostru asigură furnicilor un adăpost sigur și neaccesibil vrăjmașilor.

In ceeace privește alimentarea, furnicile preferă mâncărurile dulci. Ce credeți că face Ibauba? Ingrijește dulciurile pentru oaspeții ei, presărându-și cu sucuri dulci frunzele. In acest scop, pomul furnizează niște corpușoare în formă de ouă albe, care în locurile unde se depun pe frunze, formează pernițe, ce atrag furnicile lacome. Asemenea surse de nectar se constitue necontenit și e vi-

(Citiți urmarea în pagina 13).

DESERTUL de SARE

— Infernul oamenilor vii —

LUPTA pentru sare!... Oriunde s'ar statornici, omul nu pregetă să smulgă alimentul acesta preţios din adâncimile apelor sau din rărunchii pământului şi, osteneala lui întru împlinirea acestei necesităţi vitale, capătă de multe ori aspecte vrednice de infern. In Baschiria, o regiune meridională a Uralilor, Baskuntschak este unul din numeroasele lacuri presărate pe întreg ţinutul care, cu apele lui încărcate de cristaline oferă cu prisosinţă locuitorilor mult căutata sare. Sub arşiţa ucigătoare a soarelui, pânza lacului sclipeşte ca şi cum ar fi împletită cu minuscule crâmpeie de pai şi, tot sub aceiaşi arşiţă, pâlcuri de muncitori aplecaţi într'o necurmată robie se spetesc de oboseală, pătrunşi de o muţenie vecină cu moartea. Pe ţărmuri, piramidele de o albeaţă orbitoare se înalţă încet-încet şi fără întrerupere. Văzându-le din depărtare ai crede că ninsese cu câteva zile înainte şi că Baschirii ar fi strâns zăpada, din loc în loc. Dar nu. Ochilor voştri li se înfăţişează numai decât întinderea necuprinsă a lacului scânteietor. Ici şi colo, capricioase, s'au cufundat frânturi de garduri, pe trupul cărora, sarea, cu scurgerea anilor, s'a încrustat în bulgări. In vârf, au un fel de capuşon, cristalin şi rotunjit. Totul te îndeamnă să zici că sunt o specie de ciuperci fantastice, sau nişte necunoscute flori lacustre răsărite acolo, dintr'o toană a naturei, pe suprafaţa Baskuntschak-ului. Munca oamenilor, în acest cadru de irealitate şi vis este, cu drept cuvânt, infernală: infernul de sare.

Căutarea sării se face foarte anevoe

Vedere asupra Ierusalimului

Umbletul lor e gârbov, ca şi cum asupra-le ar apăsa o soartă crudă, neînduplecată. Se coboară în apă şi stau acolo până la cingătoare, în vreme ce cu lopeţile se zoresc să scoată din adâncurile lacustre, substanţa preţioasă. Ţi se pare că vezi, aidoma, o inciziune preistorică, o figuraţie egipteană... Baschirii nu s'au înduplecat să renunţe la acest sistem care, după părerea lor, este cel mai bun. Dragele mecanice, născocite de ştiinţă, nu-i interesează. Găsesc mai multă poezie în omul aplecat care ridică domol, automat parcă, o lopată sclipind de sare şi apă limpezită decât o „dragă" pusă în mişcare de uruitul maşinăriilor cu aburi... Sarea e adunată pe mal, în piramide mici şi lăsată acolo ca să se usuce. Apoi, oamenii o încarcă în nişte cărucioare minuscule, ce le pornesc cu mâna, sau în căruţe rudimentare cu patru roate, trase de mult-răbdătoarele dromadere

şi îndrumate spre calea ferată. Oamenii şi dromaderele acestea ce se mişcă cu o încetineală aproape cumplită, pe fondul unui decor asiatic, dau o impresie pitorească şi strălucitoare în acelaş timp care ne îndepărtează întru câtva de simţul dezolării ce ni l-a lăsat munca neomenoasă înfăptuită până acolo...

Industria sării a luat naştere şi în Migiurtinia, încă de pe vremea când ţinutul acesta era un simplu protectorat şi mai cu deosebire pe ţărmurile africane ale oceanului indian. Acolo, industria s'a desvoltat în aşa măsură, încât astăzi ea constitue un factor de căpetenie pentru propăşirea Somaliei septentrională. Iniţiativa a fost a sultanului Osman Mahmud şi a câtorva pioneri engleji şi germani; totuş, indigenii, cu mijloace mult mai primitive, lucrau de multă vreme să scoată sarea din apele mării. Nouile lucrări au fost începute prin anul 1922, cu construirea unui dig de baraj în Chor de Hordio şi a câtorva bazine sărate. In scurtă vreme, fu dusă până la capăt şi o linie de cale ferată. Dar totul a fost distrus de somalieni, în cursul luptei pentru recucerirea Somaliei septentrionale. După ocupaţia definitivă, lucrările au fost reluate şi, astăzi, salinele din Hordio sunt un model de instalaţie modernă şi activitate intensă; la ele sunt întrebuinţaţi peste două mii de indigeni şi şase sute streini, proveniţi din toate colţurile lumei. Dar acolo unde salinele merită cu drept cuvânt porecla lor de „infern" sunt minele din Agorgot, loc sinistru în care se trudesc într'o neînchipuită sforţare o sumedenie de fiinţe nenorocite şi blestemate de soartă. O vastă câmpie de nisip alb pe întinderea căreia mina e indicată de nişte moviliţe albe ce însemnează punctele unde s'au făcut săpături pentru extragerea sării!... Vântul furios, răscoleşte necontenit nisipul care biciue, aproape alungându-i pe îndrăzneţii ce se aventurează prin infernul acela. Oamenii, îngropaţi, lucrează fără preget şi ai simţul existenţei lor numai după ecoul unui cântec ce răzbate de sub pământ: cântec de jale şi desnădejde! Pământul aproape oriunde e presărat cu gropi, largi de opt şi zece metri. In ele, te cobori pe trepte înguste, aproape inexistente, cari te împing parcă mai repede spre o atmosferă ce duhneşte a pământ umed şi apă împuţită. In aceste adevărate morminte, oamenii muncesc cu trupul gol din pricina căldurii nesuferite. Sunt „Hartanii", ultimii sclavi în acest secol de civilizaţie. Fiinţe nenorocite, cari n'au nici cel puţin mângâerea să fugă, ceia ce ar fi şi în zadar, căci, printr'o înţelegere tacită între triburi, ei vor fi înapoiaţi stăpânului pentru care muncesc şase zile pe săptămână. O altă zi — liberă! — se istovesc în căutarea hranei şi aşa mai departe, până ce cad lungiţi pe nisip, în aşteptarea morţii, singura izbăvitoare...

Astăzi, civilizaţia a creiat pentru ei câteva *posturi de libertate* unde, atunci când evadează din robia lor se pot refugia şi găsi ocrotire.

In salinele blestemate dela Agorgot, sunt oameni veniţi de prin ţinuturile îndepărtate ale Nigerului şi chiar din Ciad. Neguţătorii de robi, despre cari ne vorbea Louis Yacolliat, îi adună la târgurile din Rio de Oro (Mauritania), după care, în lungi şi jalnice convoiuri îi trimit la muncă, în gropile din Somalia, ca să putrezească de vii...

H. G. W.

Există plante cugetătoare ?

zibil că nu sunt folosite de pom pentru interesele lui proprii. Intr'adevăr, dacă din întâmplare furnicile nu se aciuesc pe pomul Iabuba, ouşoarele rămân nedesvoltate şi în cele din urmă se usucă.

La o altă specie de plante, şi cunoscute sub numele de „cecrobia", care se desvoltă în America tropicală, apărătorii trăiesc în spinii ramurilor, pe care le golesc în prealabil, mâncându-le miezul. Dealtfel, ele găsesc suc dulce suficient, chiar şi între frunzele tinere, atâta vreme cât ţine sezonul ploilor. Acest suc se regenerează dela sine, oricât de des ar fi consumat conţinutul micilor recipiente. Şi mai târziu, când pomul şi-a dobândit frunzişul său complet, el scoate în vârfurile frunzelor nişte corpuşoare albuminoide şi grase, foarte agreate de furnici, care le consumă ca pe un fel de legume.

Şi acum se pune întrebarea : Dece oare aceste plante prezintă toate aceste facilităţi altor fiinţe, fără ca ele să tragă cel mai mic folos? Răspunsul e foarte simplu: Locuitorii pomului, furnicile sunt atât de răutăcioase şi de temute, atât de puternice şi agresive, încât apără orice plantă pe care locuesc de acei care vor să-i rupă frunzele. Furnicile duc adevărate bătălii, grupate în hoarde de mii de fiinţe combative.

Desigur, dacă ar fi vorba de un om care ar proceda în felul acestor arbori, n'ar exista nici o clipă îndoiala că toate măsurile sunt dictate de raţiune şi prevedere. Ce împinge plantele să se comporte în felul acesta? Putem atribui acest şir de fapte numai instinctului? Sau poate instinctul nu este numai acel mecanism inconştient şi impersonal atât de dispreţuit de om, ci ceva care se înrudeşte cu gândirea noastră.

T.

Marchizul d'Ormesson, ministrul Franţei la Bucureşti ţinându-şi conferinţa la cercul Analelor

Foto. R.H.G.

Poezia liniştită a iernii

Ce artist minunat natura! Câtă graţie, câtă simplitate şi câtă profunzime în înfăţişarea pe care ea o capătă de multe ori. Te minunezi privind un peisagiu, o ornamentaţie de ghiaţă şi te întrebi ce mână nevăzută a combinat o privelişte atât de măiastră.

Iarna, — cu mantia ei albă, cu liniştea ei impresionantă, ni se înfăţişează în toată splendoarea ei în aceste două pagini ilustrate de maestrul Berman.

Iată bunăoară Cişmigiul cu aleea scăldată de soare şi de alb. Priviţi vestmântul arborilor, priviţi umbrele care se aliniază pe albul zăpezii şi înţelegeţi şi d-voastră, de ce iarna a fost atât de mult cântată de poeţi.

In contrast o poză de noapte. Este liniştită ca aspect dând însă impresia unui sbucium ascuns. Felinarul creiază o atmosferă tainică.

O alee din Cişmigiu iarna

Aspect de iarnă noaptea, pe o stradă periferică

Pescarii pornind cu bărcile pe Dunărea îngheţată

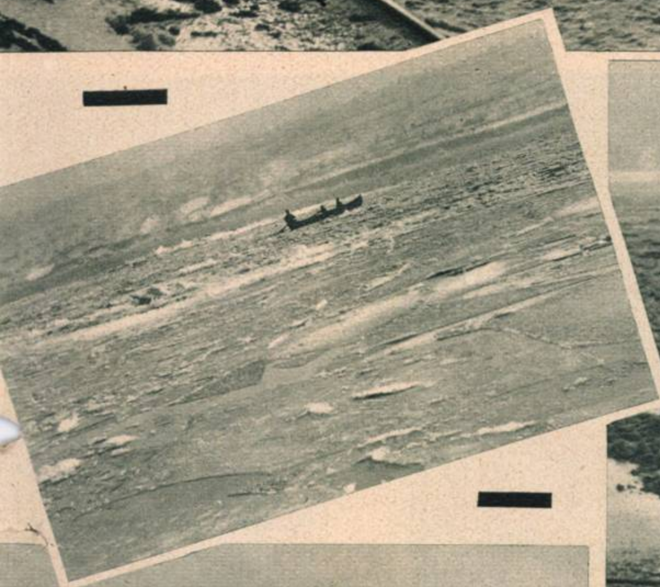

Şi tot aşa, mai departe facem cunoştinţa apelor îngheţate, cu oameni care se străduesc să distrugă ceeace natura închegase cu atâta grijă, — ghiaţa. Peste tot domneşte aceiaşi linişte, aceiaşi atmosferă mistică aproape şi neînţeleasă. E sbuciumul înnăbuşit al iernii!

Toate fotografiile acestor două pagini sunt executate de I. Berman

Sloiuri de ghiaţă lângă linia ferată

Pe ţărmul îngheţat

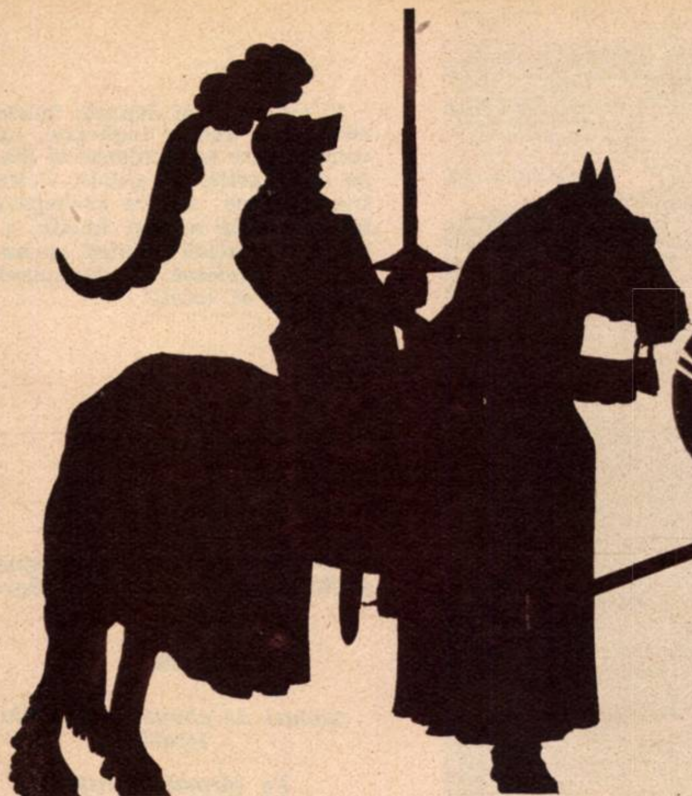

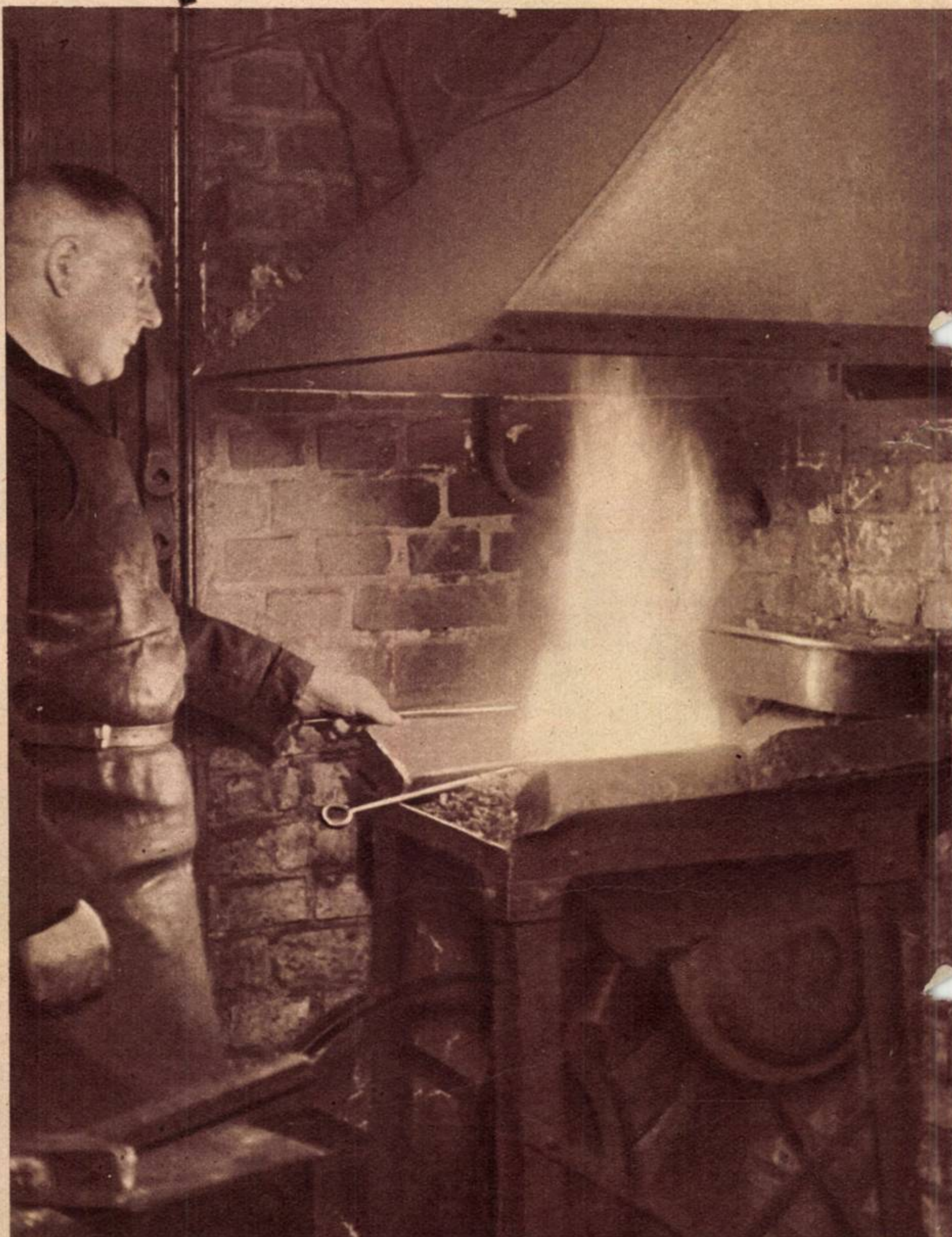
De sus în jos: *Bărci plutind printre sloiuri. Un aspect al Dunării îngheţate. Spărgătorul de ghiaţă (Foto Flachs Galaţi)*

CAVALERII MEDIEVALI REÎNVIE

PRIN muzee, sau prin magazinele de antichități se mai pot vedea astăzi cavalerii medievali în armurile lor. Pentru cine știe să-i privească bine, pentru cine înțelege cum trebue să-i privească, cavalerii plasați după marile geamuri de cristal vorbesc o limbă proprie. Pereții cad încet din jurul nostru, cavalerii prind viață, mișcare și deodată începe să se perinde în fața ochilor noștri o viață care a murit de mult, cu câteva secole în urmă.

Evul mediu. Țara germană. Curtea și nobilimea a apărut cu mare pompă în arenă. Luptătorii pe cai, puternic înarmați, se înfățișează. Ei se adună întâi în jurul regelui armelor, care inspectează coloritul și stabilește dacă nu cumva onorabilitatea vreunui cavaler nu este dubioasă. Apoi răsună trompetele. Cavalerii pășesc în câmpul de luptă. Este un spectacol măreț. Sub armură cavalerii poartă costumul de catifea sau de mătase. Culorile variază având fiecare o însemnătate simbolică. Albul simbolizează nevinovăția, dar și înțelepciunea. Roșul, — râvnă pentru virtute și fapte lăudabile. Verdele, — speranță, frumusețe și bucurie. Galbenul, — trufie și curaj. Albastrul, — pătrundere și credință. De fiecare dată este vorba de culoarea pe care femeia a ales-o pentru cavalerul ei. Costumul este ținut de o

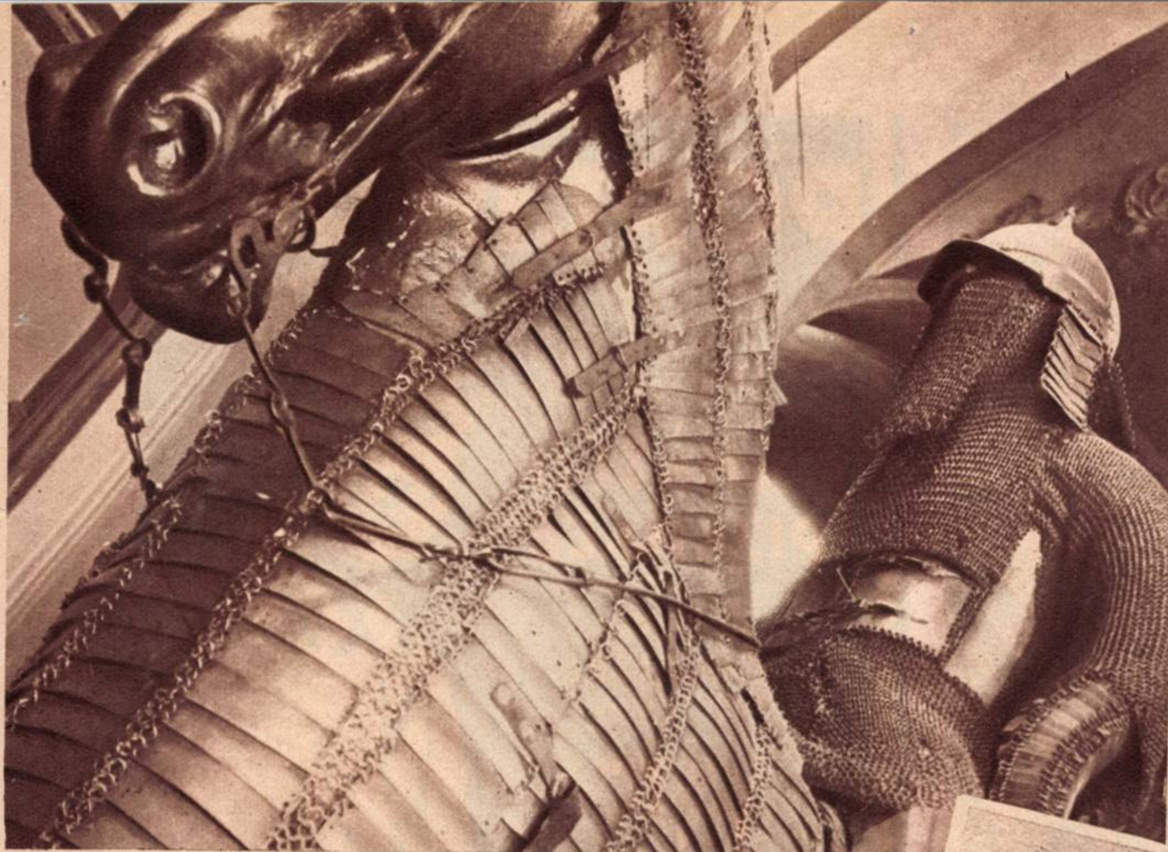
Fierarul joacă un rol foarte important la repararea armurilor stricate

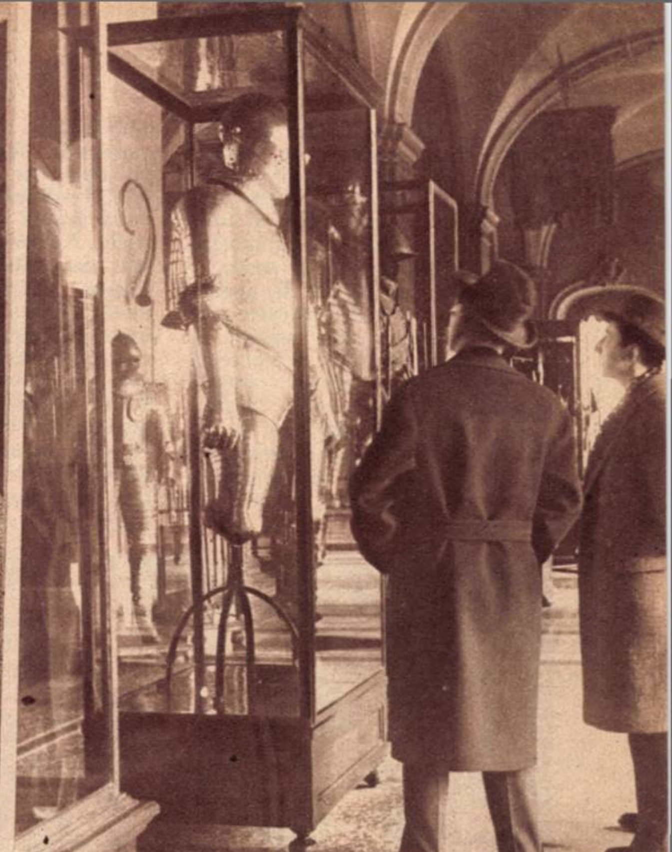
Cavalerul este... despachetat

In timpuri străvechi: cavalerii vizitează cetatea

Vechile armuri ale cavalerilor expuse în vitrina muzeelor

O armură scump

O armură în miniatură

cingătoare frumos ornată de care atârnă în stânga şi dreapta sabia şi pumnalul. Picioarele şi braţele sunt libere şi strălucesc de zalele armurii. Pe coiful a cărui vizieră este închisă se înalţă o ornamentaţie de pene.

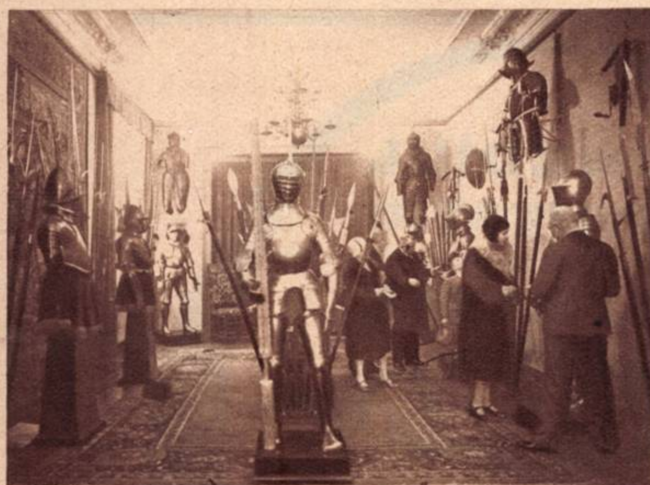
Lovituri de tobă dau semnalul începutului.

Călăreţii se învârtesc de câteva ori în incintă.

Apoi începe lupta prin întinderea lănciilor. Se ridică praful. Caii se ridică în două picioare. Loviturile se îndreaptă deobicei către bărbia adversarului pentru a reuşi să-l arunce din şea. Ţelul nu este însă atins atât de uşor în prima luptă. Dacă o lancie s-a rupt atunci începe lupta cu sabia care poate sfârşi apoi cu lupta cu pumnalul. Lupta este dusă până la sfârşit. Invingătorul primeşte calul şi armura învinsului care devine prizonierul lui şi nu poate fi liberat decât în schimbul unei sume de bani. Acela care a luptat mai bine primeşte un dar de onoare de la una din doamnele nobile prezente. Festivitatea se sfârşeşte cu un banchet şi cu dansuri ocazionale.

Aşa se desfăşurau luptele în evul mediu. Existau de fiecare dată morţi şi răniţi. Şi în timpurile mai noi au fost astfel de „turniere” care în afară de armură nu se deosebeau prea mult de cele vechi. Luptele se dădeau însă aci numai pentru onoarea biruinţii şi nu pentru avere şi moarte.

O armură veche persană pentru cal şi cavaler expusă la muzeul din Berlin

Un magazin care vinde piese din vechile armuri

La alergările în arene era vorba să se apuce cu lancea în goana calului un inel pe care alergătorul trebuia să-l ia de jos. La aşa zisele „Quintarennen” luptătorii aruncau lăncile pe o placă de lemn pe care era pictat un cavaler. Cine nimerea capul era socotit printre învingători. Câştigătorul era însă acela a cărui lancie se oprise în mijlocul frunţei „Quintanei”. Placa de lemn cu pictura era pre-

văzută cu un mecanism special. Cavalerul se apropie cu lancea întinsă. Dacă nu reuşeşte să ochească în mijlocul frunţii, placa de lemn se învârteşte şi luptătorul neîndemânatic primeşte o lovitură puternică în spate.

După ce s'au servit de aceste exerciţii pentru desăvârşirea educaţiei cavalereşti, vasalii obicinuiţi au trebuit să recurgă la mijloace mai simple. Antrenamentul se făcea acum în faţa unui ţăruş de aproape 6 picioare înălţime, cu o sabie de lemn şi luptătorul se comporta ca şi cum ar fi avut în faţa lui un rival.

apărătoare făcută din acelaş material. Apoi s'au întrebuinţat coifurile care acopereau şi faţa, nelăsând decât unul, sau două locuri goale pentru nas şi gură. Aceste coifuri erau însă atât de grele, încât în timp de război cavalerul nu-l îmbrăca decât câteva minute înainte de începerea atacului. Până la locul luptei coiful era dus de un paj. O armură din secolul al 14-lea cântărea până la 47 kilograme. Îmbrăcarea ei nu era o chestie uşoară şi cerea o îndemânare deosebită. Şi vai de acela care neglija să prindă bine unul din numeroasele cârlige

Şi în privinţa întrebuintării costumelor, rangul şi origina jucau un mare rol. De la jacheta simplă sau cămaşa de zale până la costumul cel mai scump, era o scară întreagă de urcat. Cămaşa de zale ţinea până la rupere, fiind făcută din piele cu inele, lanţuri, plăci de metal şi nasturi de fier. Din acelaş material se face şi coiful. Un asemenea cavaler (până la sfârşitul secolului al 12-lea aceste armuri erau foarte curente) purta în timpul luptei pe faţă o

care închideau armura. Viaţa cavalerului în timpul luptei depindea de multe ori de felul cum a fost pusă armura.

Armurile acestea stau acum liniştite la muzeu. Praful de puşcă şi alte mijloace mai moderne de luptă le-a făcut inutile.

Şi cei care fabrică astăzi cu asiduitate costume de apărare pentru războiul cu gaze, se întreabă — cu drept cuvânt — dacă nu va veni o vreme când costumele lor vor sta la muzeu şi lumea va râde de ele.

S.

„Realitatea Ilustrată" oferă 10.000 lei pentru femeia cu forme pline tip Mae West

„Realitatea Ilustrată" oferă un premiu de 10.000 lei femeei ale cărei dimensiuni sunt cele mai apropiate de ale vedetei americane Mae West.

Poate participa la concurs orice persoană de sex femenin. Participantele sunt rugate să trimită complectat bonul de mai jos pe adresa revistei „Realitatea Ilustrată" Str. C. Mille 7-9-11 menționând pe plic „pentru concursul Mae West".

De oarece la prima anunțare a dimensiunilor vedetei Mae West s'au strecurat câteva regretabile erori de tipar, anunțăm acum din nou aceste dimensiuni:

Înălțimea 1.63 m.; Talia 0.70 m.; Spate 0.49 m.; Pulpe 0.58 m.; Picioare 0.89 m.; Greutatea 64 kgr.; Bustul 0.95 m.; Șoldurile 1.00 m.; Brațele 0.28 m.; Picioare (talpa) 0.37 m.

CONCURSUL MAE WEST
BON DE PARTICIPARE

Numele și pronumele ....
Str. .... No. ... Localitatea ....
Inălțimea .... Greutatea ....
Talia .... Bustul ....
Spatele .... Șoldurile ....
Pulpele sus .... Brațele ....
Picioarele .... Picior ....

O lună într'o inchisoare din Viena

In fotografia de mai sus vedem inchisoarea „Jugendgerichtsgefangenhaus" din Viena. Aci și-a petrecut o lună trimisul special al „Realității Ilustrate" care s'a lăsat arestat pentru a face un reportaj. Citiți pasionantul reportaj în suplimentul gratuit de 48 pagini pe care „Realitatea Ilustrată" il oferă la acest număr cititorilor.

CEREȚI CHIOȘCARULUI D-V. SUPLIMENTUL GRATUIT DE 48 PAGINI AL „REALITĂȚII ILUSTRATE"

RUSIE ERI ȘI AZI

Odinioară prinţi, astăzi şoferi, chelneri şi lăutari

ABIA izbucni revoluţia bolşevică şi sute de mii de cetăţeni ruşi, din toate categoriile sociale, se grăbiră să-şi părăsească patria. Exodul, continuă şi atinse maximum în zilele când se răspândi vestea despre înfrângerea armatei albe în Crimeia.

Turcia a fost cea dintâi etapă în drumul spre calvarul dureros ce-l urca lumea fără patrie. La epoca aceia, Constantinopolul era un punct strategic din orientul continentului nostru, unde, pe lângă armatele de ocupaţie ale câtorva puteri aliate, mişună pleava aventurierilor internaţionali, precum şi zilnicele convoiuri de refugiaţi greci şi armeni. In chipul acesta, populaţia locală deveni de patru-cinci ori mai mare, iar spiritul speculaţilor de tot soiul domină pretutindeni. Zilnic luau naştere noui societăţi anonime, magazine de mode, cabarete cu atracţiuni şi cluburi pentru jocul de „loton" cari, într'o anumită vreme atinseră cifra de 400!

Mulţi refugiaţi ruşi, ajunşi în pragul mizeriei negre căutară să-şi câştige pâinea zilnică, prin orice mijloc. A fi angajat la un cabaret, în calitate de servitor sau portar, însemna culmea traiului bun. Totuşi lipsa era atât de mare în cât majoritatea refugiaţilor se văzu nevoită să se deprindă cu îndeletniciri mai puţin profitabile şi plăcute. Câte un ofiţer din garda imperială, închis intr'un costum caraghios de „omsandwich", cutreera resemnat noroiul oraşului purtând în spinare reclamele vre-unei creme de ghete, iar un fost senator, în livreaua galantă de portar, staţiona în faţa uşei unei asociaţii suspecte primind cu plecăciuni respectuoase pe toţi excrocii şi răufăcătorii matriculaţi.

Când toate posturile de servitori, de portari şi de hamali fură ocupate, foamea împinse gloata celor lipsiţi de lucru să inventeze ocupaţiuni noi, câte odată destul de bizare. Intr'o zi, autoritatea administrativă a aliaţilor, preocupată de creşterea necontenită a „lottomaniei", închise toate cele 400 de cluburi pe lângă cari îşi agoniseau pâinea atâţia refugiaţi. Şi atunci, la câteva zile mai târziu, doi impresari întreprinzători, obţinură autorizaţia să deschidă cel dintâi club cu „alergări de... cărăbuşi!" O specie de cărăbuşi mari, proveniţi din vreun stabiliment de băi turceşti, erau dresaţi cu multă dibăcie şi înhămaţi la nişte cărucioare în miniatură pe cari le târau de-alungul hipodromului de postav verde. Şi în curând deveniră subiect de cronică sportivă. Funcţiona totalizatorul şi jucătorii pasionaţi pierdeau sau câştigau sume importante. Această iniţiativă plăcută făcu să se ivească noui slujbe pentru cei neocupaţi ca dresori, „bookmakers", casieri, oameni de serviciu, etc., etc.

Multe refugiate se ocupau cu ghicitul. Una din ele, spre a-şi spori clientela,

Un fost căpitan din garda imperială, actualmente chelner într'unul din marile localuri ale Parisului

Fiul unui nobil rus este maniqurist la Viena

Un fiu de general care a ajuns pianist într'o cafenea de mâna doua

născoci moda „cartomanției pe cadavru". In mijlocul cabinetului ei.. ocult, era aşezat un cosciug unde, în timpul şedinţei, zăcea „cadavrul", reprezentat de un actor şomer. Femeile levantine tremurau de spaimă, dar aveau mare încredere în răspuns şi apoi făceau o reclamă monstră „profesoarei de ştiinţe oculte". Profesoara, realiza, astfel, afaceri strălucite, dar într'o zi, actorul, puţin cam băut, adormi în sicriu în cursul unei şedinţe prea lungi. Clienta, o grecoaică grasă, începu să urle ca o nebună când îl auzi pe mort sforăind — şi leşină. Se iscă un scandal, totuşi uzul „cadavrului viu" n'a încetat din pricina aceasta.

Trecură ani... Exodul continuă. Şi mulţi foşti nobili şi foşti intelectuali se transformară în simpli lucrători, prin diferite ateliere mecanice, în şofeuri, bucătari, vânzători ambulanţi sau figuranţi cinematografici. Aceştia, aveau dreptul că se socotească feriţi, deoarece atâţia alţii nu reuşise încă să-şi găsească de lucru.

Doi nobili ruşi care nu se dau înapoi de la nimic pentru a-şi agonisi hrana. Unul este şofer iar celălalt... grăjdar

La Paris, mai sunt şi astăzi refugiaţi cărora le lipseşte totul: adăpost, rufărie, ba chiar şi acte. Ei dorm pe sub podurile Senei sau prin vizuini săpate într'adins în preajma vechilor fortificaţii. Singura hrană a acestor nenorociţi constă dintr'o mică gustare: o bucată de pâine şi o felie subţire de salam, ce le-o distribue organizaţia de binefacere a tinerilor ruşi.

Dar nu toţi exilaţii duc povara trudnică a zilelor negre. Majoritatea nu se încovoaie ci luptă cu înverşunare pentru o viaţă mai demnă şi de multe ori chiar răzbate să-şi croiască drum. Ca să cităm toate numele de profesori, savanţi, medici, ingineri, jurişti, scriitori, pictori şi artişti ruşi cari găsesc mijlocul să-şi manifesteze în chip vrednic cunoştinţele şi talentul lor, în condiţiuni atât de neprielnice, ar trebui un volum. Spre a ne face o idee de activitatea spirituală a emigranţilor ruşi, e de ajuns să spunem că în toate centrele mari ale exilului lor, ca Paris, Berlin, New-York, Praga, Belgrad, Kharbin, Tokio, etc., fiinţează universităţi; apoi biserici, biblioteci, case de editură; ziare reviste ilustrate, buletine ştiinţifice, teatre, conservatoare, asociaţii profesionale şi filantropice, spitale, etc.

Fireşte, viaţa exilaţilor nu e ușoară. Pentru a creia şi susţine toate aceste instituţii culturale, dincolo de hotarele patriei, se cere o mare putere de voinţă şi multă încredere, însuşiri cari, de altfel, nu lipsesc refugiaţilor ruşi în streinătate...

Eri, în Rusia Ţarilor, astăzi pe meleaguri streine... Fotografiile acestor pagini documentează câteva curioase aspecte ale schimbărilor survenite în viaţa şi îndeletnicirile refugiaţilor ruşi.

Câteva, din câte mii?

G. R.

Un grup de emigranţi se tăvălesc în mizerie.

Închisă printre nebuni o săptămână

M'AM ridicat în picioare.

— *Ți-e teamă hoațo, să șezi în locul unde a stat mai înainte un spirit* — vorbi ea amenințându-mă glumeț cu un deget. *Iți atrag atenția că face parte din treapta cea mai superioară. Viața lui aici pe pământ, când am avut fericirea să-l am lângă mine, a fost una din ultimele lui reincarnări.*

— Curios, doamnă R... să lase o aventură urme atât de adânci cari să continue și în lumea de dincolo?...

Obrajii femeii se îmbujorară. Ochii mari aruncau scântei de revoltă.

— *O aventură, spui d-ta... când eu mi-am legat întreaga viață de a lui. Am și un fiu natural și el îmi tot atrage atenția:*

„Nu mai sta de vorbă mamă cu toată lumea. Nu-ți mai spune durerea. Discreția aparține nobleței. Povestea pasiunii tale se răsfrânge asupra mea".

Așa că am încetat să-mi mai vărs focul. Ți-am făcut mărturisirea d-tale că ești de-a noastră... Dar nu mi-ai spus încă pentru ce-ai fost adusă aici?

— Sunt paranoică.

— *Hm... Nu-i bine. Trebue să stai mult la tratament... și chiar când te-i face bine tot nu-ți dau drumul ăștia deaici... că se învață cu tine... sunt așa de sentimentali drăguții de ei!...*

D-na R... avu un râs ironic, care se întinse într'un hohot prelung, fără capăt. Sunetele lui metalice cu rezonanțe de gong stărue chinuitor în urechi. Nu știu când am făcut saltul până la ușă, strecurându-mă ca o șopârlă dincolo. Am luat-o pe scări în jos, cu ho-

tărîrea să-l caut pe doctor, să-i mărturisesc totul. Am să-mi pierd mințile aici — mi-am strigat în mine. — Eu n'am stofa omului deosebit... Sunt o biată femee care scrie, atât. Doriam ceva rar, de aceea am venit aici. Doriam grandorile hăului cu viziuni apocaliptice și prăbușiri catastrofale. Dar condeiul meu e searbăd, putregăit. Mă pot oare încumeta să descriu în culori vii, mișcătoare, una din vedeniile d-nei R...?

...Afară e o noapte de un alb fumuriu. Norii au estompat ușor globul lunii. Doamna R... stă cu capul culcat pe pernă și ochii mari largi deschiși...

Și cu încetul încep să zugrăvesc una din vizitele în care marele nostru diplomat vine din lumea drepților să dea raportul asupra evenimentelor viitoare, femeii cu mințile rătăcite. Dar imaginile sunt slabe, lipsite de pitoresc. Imi dau seama că e o muncă zadarnică, iar emoțiile nu pot fi cu nimic plătite.

POETUL SPITALULUI

„Respectele mele distinsă doamnă. Imi permiteți să mă recomand: Petre Popescu—poet".

Omul care-mi vorbia avea o figură deschisă, blândă. Ne întâlnisem în sala dela intrare, din apropierea cancelariei, așteptând sosirea doctorului care plecase la masă.

— *Sunt un creator și un contemplativ și-acum n'am alt rost decât „poezia". Intr'adevăr, poezia este iubirea îndreptată de cei născuți în preajma cerului, cântând viața întregului univers și tinzând către scopul determinat de-a constrânge unitățile recalcitrante, cari zădărnicesc opera creatorului. Aceasta este o definiție originală. La mine ca și la Mihail Eminescu, pe lângă tumultul genial și al exploziunii vulcanice, amestecată cu țărână și sgură, se găsește totul — chiar stricta perfecțiune. Volumul meu de poezii lirice, intitulat „Versuri Românești" e mai presus de orice așteptări. Răsfoiți-l vă rog...*

Poetul Popescu îmi întinde cu mâna tremurătoare un caet în formă de registru. Prima pagină e un fel de autobiografie.

„Am fost foarte grav bolnav de alienație mintală, în anul 1912. Anul nașterii mele este 1882, în orașul Slatina unde tatăl meu era judecător de instrucție. Deci nebunia s'a declarat pe când eram în vârstă de 30 ani. Diagnosticul a fost explicat prin alcool, sifilis și viața singuratecă. Prin aceasta înțeleg a desena nenorocirea de a mă fi împerechiat singur în copilărie. Acum sunt foarte sănătos, pentrucă nebunia am reversat-o chiar din anul 1912, după șase luni de convalescență, devenind simțitor, inteligent și rezonabil sau demn de tot ceeace Dumnezeu a făcut pentru om și simț în fundul sufletului meu. Pentru aceste considerente am fost lăsat liber zece ani. Dela a doua internare și până astăzi sunt 12 ani. Cauzele s'au explicat prin incurabilitate, însă eu le rezum prin arbitraj!

Intâi am fost la casa de sănătate de sub conducerea d-lui dr. Șuțu, apoi la Mărcuța și astăzi mă găsesc în spitalul Central de boli mintale de sub conducerea d-lui prof. Obreja, acela care împreună cu alți medici au admis să fiu numit „poet al spitalului". Inainte de boală am fost actor.

— *Biografia mea nu-i interesantă* — îmi atrase atenția poetul. *Versurile sunt cele cari merită toată admirația.* Imi smulse din mână caetul și începu să citească ceeace socotia că-i mai valoros.

MUSCA

O muscă mică
Ce rău mă pișcă
Dacă socot
Imi fură tot
Și chef și gând
Pe nas mergând
Sbârnăe tare
Ajunge mare
Am s'o omor!
Ah! fuge în sbor
Sus pe tavan
A fost în van!
De dimineață
O văd cu greață
Moartă de frig
Pe un covrig.

— Extraordinară, domnule! D-ta ai stofă...

— *Am geniu doamnă, dar sunt persecutat.*

— De cine?

— *Aici în spital am trei adversari: medicii, servitorii și nebunii. Văd că acum am ajuns într'un stadiu perfect: nu beau până la turmentație, nu mănânc până la saturație, și respect opinia publică. De ce mă țin închis? Trebue să umblu, să caut un editor... Numi pot rămâne operele îngropate ca în mormânt.*

— Domnule Popescu, aș dori o poezie în legătură cu femeia...

— *Am și din astea... berechet. Sunt cele care le fac mai ușor. Ascultați:*

AM INTALNIT-O PE TROTUARE

Am întâlnit-o pe trotuare
Sburând ca și un fulg de ușor,
I-am zis: — Madam, ce-mi faci tu oare?
Hai acasă, că te omor.

II

Am chemat iute o trăsură
Mai zic: — Să mergi căci nu te las
Și înhățând-o de frezură
Am tras-o furios un ceas.

III

Madama foarte simțitoare
A leșinat căzând pe loc
Parcă fusese damă de onoare
Sau regină dela Maroc.

IV

Ne-am deplasat cu repezeală
Spre cel mai renumit spital
Și după mare chibzuială
Am pus-o într'un pat de metal.

V

A doua zi se face bine
Fugind cu expresul de Berlin
Lăsat în lacrimi și suspine
Acasă singur să mă închin.

VI

Dar Dumnezeu fiind implacabil
N'a mai răbdat-o cum se poartă,
Căci m'a taxat de incapabil
Cade şi rămâne moartă.

S'a întors parcă o rotiţă care a ascărţâit prelung, caşicum nişte ghiare ar fi fost trecute peste peisagiul turbure al judecăţii.

— *Vecinic am fost înşelat de această mică iasmă* — gemu el. *Când credeam că am atins culmi de fericire, pierea... Şi eu de durere şi de ciudă o ucideam... Ii sdrobiam capul ca unei şopârle cu tocul ghetei. Astăzi, dacă doresc cu înşelare libertatea totul e pentru amorul meu cel mare—teatrul. Pe scândurile scenei mi-am ros anii cei mai frumoşi. Când se ridica cortina fâlfâia catifeaua ca o chemare spre fericire... Interpretam pe Ruy-Blas...*

— *Poftă bun, domnilor...*

Poetul Popescu recită pe nerăsuflate celebrul pasagiu din piesa lui Victor Hugo. Trece apoi înainte spunând şi rolurile celorlalte personagii. Nu scapă o replică, memoria-i prodigioasă ducându-l înainte fără nici o ezitare. A uitat de prezenţa mea şi buzele-i se mişcă ritmic, ca două clape. Simt că nu mai există nici o cale de înţelegere până nu sfârşeşte piesa. Mă mulţumesc să-i răsfoesc culegerea de poezii intitulate „Versuri româneşti". Descopăr între foi un mic carneţel cu scoarţele vopsite într'un verde aprins. Nu conţine mai mult de câteva pagini şi e o operă muzicală în trei acte, superbă perlă a rătăcirii.

E vorba de un prinţ valah, care are convingerea că soţia sa îl înşeală cu unul din valeţii săi.

„Iată-mă însurat cu aceia pe
care am iubit,
Dar din nenorocire amorul.
meu s'a prăbuşit
Căci seducătorul trăeşte sub
acoperământul meu
Orice aş face, orice aş drege
Stă plantat ca un trofeu
In carnea şi oasele valetului
de cameră din buduarul ei
Trimis la mine intradins în Mai
de cei mişei.
Doarme în pat, mănâncă la masă,
Nu se deslipeşte din casă.
Râde şi plânge,
Căci toate faptele lui sunt
de sânge."

Prinţul îşi chiamă servitorul silindu-l să-şi mărturisească fapta ca apoi să-l ucidă cu cuvintele:

Mă crezuseşi prost ca pe o oae,
Trăind cu dama mea în odae!

Un spiriduş şugubăţ m'a împins să bufnesc în râs. Tovarăşul meu m'a ciocănit pe umeri spunându-mi:

— *Aţi citit o operă cantabilă de o reală valoare. In general pe lângă curentul stilului dramatic care este oglinda vieţii, mă caracterizează de asemenea stilul comic, după cum aţi constatat. Intreaga suflare a unui oraş trebue chemată la teatru să râdă ca să nu fie obligată să plângă.*

Am întors capul. Din fundul unui culuar infirmiera din salonul meu venia întins făcându-mi semne disperate.

— N'aveţi voe să umblaţi prin spital. E ordin strict.

— Poate să fie, dar eu nu pot renunţa la o conversaţie plăcută, de pildă cum e cea de acum cu d. poet. Spune lucruri atât de minunate!

— Ştiu, o săptămână încheiată poate să vorbiască fără întrerupere şi'n a doua săptămână tot mai are ceva de spus.

— *Numai o săptămână* — interveni revoltat poetul — *şi e deajuns pentru a mărturisi ceeace îmi cotropeşte sufletul. O lună, un an, zece, o sută şi n'ajung încă... Numai opera mea vastă cât timp îmi ia... Şi ea se măreşte zi cu zi. Ascultaţi numai un fragment din „Balada lunii" compusă astă noapte în onoarea „Zeiţei Nopţii".*

Poetul Popescu n'a pierdut nimic din fanfaronada actoricească. Cu braţele deschise şi ochii în vag începe să declame:

I

Priviţi eşind dintr'un nor
Un glob de aur strălucitor!
Este luna plină
A nopţilor regină.

II

Produce fluxuri
Şi refluxuri
Prin magnet la mări
Din caldele ţări.

III

Aşa pe timpul lui Moise
De mult pare-mi-se
Israeliţii trec
Un fund de mare sec.

IV

Rămas astfel
Dacă nu mă înşel,
Din cauza unui reflux
Grandios, de lux...

V

Luna pluteşte
Nu se învârteşte
Este solidă
Ca o... cărămidă!

IV

Când ese luna plină
Nebunii toţi suspină...
Răcneşte şi s'agită
Iar cei mari iau mită.

VII

Cum faţă de ceruri
Mă scald în misteruri
Exact jos pe glob
Sunt impotent şi rob.

Dar infirmiera n'avea o răbdare de fier. M'a prins nu fără oarecare autoritate de braţ şi mai cu voe, mai fără voe, m'a scos afară, trecând cu mine în pavilionul rezervat femeilor. Acolo se servia masa. Talgerele de tablă erau smulse din mâinile servitoarelor cu priviri în care se citia spaima lăcomiei. Şi degetele umblau cercetătoare prin sosul deslânat cu chicoteli de plăcere, ce aducea a gungureală de porc ce se desfată.

O VICTIMĂ A REFULĂRILOR SEXUALE

O fată cu chipul palid şi ochii de un cafeniu blând, nu voia să se atingă de mâncare. Ciuguli de câteva ori dintr'un colţ de pâine şi se întinse pe pat cu buzele strânse într'un surâs de desgust.

— Mănâncă draguţa mea... o rugă infirmiera.

— *Nu pot...* răspunse ea scurt.

— Ai să te prăpădeşti...

— *Ce noroc ar fi...*

Işi scoase de sub pernă o portocală şi desfăcând-o începu să sugă sucul feliilor, aruncând învelişul fibros.

Ii urmăriam orice mişcare, fiece grimasă. Când şi-a luat, tot de sub pernă, o carte, culeasă parcă proaspăt din raftul librarului, am încercat o surpriză. M'am dus la ea rugând-o să-mi împrumute şi mie ceva.

— *Cu plăcere, dar n'am decât atât...* şi-mi întise ca să pot citi titlul volumului.

— Ah, Paul Morand! — A. O. F. (de Paris a Tombouctou). Cunosc. Am socotit că e un roman, ceva amuzant şi impresionant în acelaş timp, o poveste veselă şi tristă, ca viaţa mea, a d-tale, a multora.

— *Viaţa mea n'a fost şi nu e nici veselă, nici tristă, e idioată. Pot spune că n'am nimic — acum. In mintea mea imaginile sunt atât de clare, c'aş putea vorbi neîntrerupt ore întregi, fără cea mai mică contrazicere. Dar deodată soseşte o schimbare... Un vânt începe parcă să adie. Imi trece pe sub nări ca să mă învălue apoi vrăjmaş ca într'o plasă. Şi cu el a venit spaima... E o senzaţie de părăsire a tot ce e limpede în mine. Mişc sălbatec braţele ca să mă apăr, dar duşmanul nevăzut a şi pătruns până în cea mai îndepărtată fibră. Şi atunci încep să ţip năpraznic, cumplit, ca o fiară pe care a-i încolţit-o.*

Fata îşi şterse uşor fruntea cu un colţ de batistă continuând.

— *Ceeace e tragic e că sunt conştientă în această stare. Văd toată mişcarea din jur... sosirea doctorului... cămaşa de forţă... oh.*

Acoperindu-şi faţa începu un plâns uşurel întretăiat de suspine.

— *Dar pe d-ta de ce te-au adus aici? Ce ai?*

— Nimic... i-am răspuns surâzând.

— *Trebue să fie ceva...*

— Da, visez chiar când sunt trează... Deaici pornesc avânturi de eroină. Trăesc momente de frumuseţe unică.

Ea mă privi întrebător.

— **Ar trebui să mă disec ca să mă poţi înţelege, o sarcină în-**

finit de grea. In mine e ceva comic, trist şi'n acelaş timp nespus de frumos. Văd oamenii printr'o faţedă specială. Sunt ca nişte măşti al căror farmec inlănţue, pentrucă ştiu să le torn picătură cu picătură din splendorile vieţii.

— *Dar când nu mai e nevoe să-ţi clădeşti opera?*

— Astfel de personagii n'am eu norocul să le înâtlnesc

— *La fel şi cu mine... mărturisi ea. Eu m'am înfundat până'n gât în mâlul decepţiilor. Credeam că viaţa e o cale lină pe care poţi merge cu pieptul deschis şi zâmbetul pe buze. Dar la fiecare pas au venit înfrângerile. Primul meu iubit a fost un ofiţer român din armata austriacă. Luptase un an şi jumătate pe frontul italian în luptele atât de grozave din munţii Carst. Deacolo rămăsese el cu ceva... Odată mi-a spus încet intr'o plimbare pe stradă:*

— *„Tu ştii că eu aş fi putut ajunge împărat?" Aerul cu care mi-a făcut mărturisirea nu era cel al glumei. Te-ai descoperit cumva legat de vreo ramură habsburgică? — i-am spus. „Oh, nu, mult mai simplu... Odată deslănţuită revoluţia în 1917, soldaţii austriaci ai mai multor regimente au venit la mine şi m'au rugat să-i conduc asupra Vienei. D-le locotenent d-ta ai să fii împăratul nostru. Ce rău am făcut că le-am respins propunerea! Cine ştie, poate!"...*

Il lăsam astfel să vagabondeze în faţa prostiei şi-a zăpăcelii, dar ce prăpastie se săpa în mine! Ne-am despărţit când a luat hotărîrea să se însoare. Ce durere sălbatecă am suportat atunci. Mă obicinuisem cu el aşa cum era, urât, prost, fără caracter. Devenisem o unealtă în mâinile lui. Dac'ar fi încercat să mă ucidă, n'aş fi făcut cea mai mică împotrivire ca să-mi apăr viaţa. Odată când se bărbierea i-am pus o întrebare inofensivă. A sărit cu briciul fluturându-mi tăişul prin faţa ochilor. Am strâns pleoapele aşteptând lovitura, în timp ce în fiinţa mea se lăsase ca o apă înăbuşitoare tristeţea morţii. N'a avut curajul să isbească. Mă supunea la chinuri îngrozitoare. Cuvintele lui erau o adunătură a celor mai desgustătoare expresii, gesturile lui erau numai de ameninţare şi hulă şi totuş repet — mă obicinuisem cu el — îi îndumnezeiam imaginea. Nebunia din mine se ridica ca un munte uriaş, fără capăt. Simţiam curgându-mi în sânge toată slugărnicia femeilor din tian unică, pentrucă orizontul li-era strâmt. A plecat apoi să chinuiască sufletul şi trupul altei femei.

Dar lumea nu s'a sfârşit aici, cum îmi închipuiam. Un alt bărbat şi-a făcut apariţia. Era frumos, distins, scos parcă dintr'un galantar al eleganţei de cel mai bun gust. De teamă să nu-l pierd am început să joc în faţa lui comedia fericirii. Bărbatul acesta nu era liber şi din banalitatea căsniciei — aşa cum o numia el poate pe nedrept — venia însetat să se recreeze la o baie de veselie şi uitare. Nu-i pretindeam nimic, nici măcar afecţia prietenească la care aveam tot dreptul, şi'n ziua când am simţit că surâsul depe buze mi se schimbă într'o grimază disperată, am fugit din viaţa lui, ca să-i las o imagine pură a seninătăţii. Nu e fiinţa în stare să fie acelaş bun tovarăş la veselie ca şi în durere.

Şi a sosit un al treilea bărbat. M'am apropiat de el, convinsă c'am descoperit însfârşit bunătatea, cinstea, sinceritatea. Visam cu ochii deschişi privindu-l. Dar se vede că avea socotelile lui, căci îmi interzicea cu străşnicie orice pornire, orice avânt, în care aripile speranţei se desfăceau. Am plecat şi din viaţa lui, rămânând singură. Şi atunci am simţit deodată că nu mai am puterea să mă agăţ de nimeni. In domeniul liniştei în care m'am refugiat a venit prima apariţie a spaimei, de care ţi-am vorbit. Sunt suflete cari nu pot trăi fără căldură, altminteri se rătăcesc... Eu sunt dintre acestea.

Chipul palid al fetei s'a brăzdat deodată cu lacrimi mari, beţie luminoasă a desnădăjdei, care nu-şi poate găsi alinare.

Buzele începură să-i tremure încetişor, fremătând în acelaş timp nările, ca un ogar care adulmecă vânatul. Cafeniul atât de odihnitor al ochilor se lărgi, întunecându-se.

— Ai crezut — mi se adresă ea răstit, muşcând duşmănos cuvintele — *tot ce ţi-am spus. Nici unul din cei trei bărbaţi de care ţi-am vorbit n'au existat. Am citit despre ei într'o carte şi m'am pătruns atât de adânc de suferinţele eroinei, că mi-am pus în spinarea mea pe cei trei imbecili. Eu n'am iubit până acum pe nimeni. Ideia că un bărbat s'ar putea apropia de mine îmi dă fiorii desgustului. In dragoste eşti cu capul în nori şi cu picioarele pe pământ şi mie îmi plac numai zările largi, în care să poţi respira în voie cu fruntea sus...*

O ŞEDINŢĂ DE SPIRITISM

M'am dat un pas înlături... Doamna ... mi se aşezase în spate sprijinindu-şi un braţ de umărul meu.

— *La M-me Mappemonde* — îmi şopti ea — *e şedinţă de spiritism. Avem să auzim lucruri grozave...*

Şi-mi făcu semn c'aş putea fi preferată.

D-na R... mă târî mai mult pe sus într'o încăpere în care lumina dela o singură fereastră era stăvilită de un palton sdrenţuit. La o masă aşezată la mijloc o femeie bătrână cu capul învelit într'un fişiu de mătase albastră, îşi făcea de lucru. Ochii, de un cenuşiu nordic, dădeau un aer crunt chipului matusalemic.

— *Te-am adus la o persoană nobilă...* făcu introducerea d-na R...

— *Je suis Mappemonde...* se recomandă aceasta.

— *Mme Mappemonde vorbeşte perfect franţuzeşte, ruseşte.*

— *Dar dacă voi vorbi „dumnezeeşte" ce aveţi să spuneţi?* ni se adresă ea ameninţător, cu o voce care părea pornită din baerile pământului.

Cea care astăzi susţine cu îndârjire că se numeşte Mme Mappemonde, bătrâna în sdrenţe cu privirile întunecate de prăpastia iureşului răsvrătit al gândurilor fără frâu, este d-na P... o vestită multimilionară dinainte de război. Tot high-life-ul Parisului trecuse prin palatul ei din Avenue Yena. Femee de-o strălucitoare frumuseţe nu-şi refuzase nimic din plăcerile pe care le poate oferi viaţa. Dar declinul n'a întârziat să vină, cu speranţe salvate o vreme, până când soţul n'a văzut altă cale decât să-şi pună ţeava revolverului la tâmplă. De durere şi desnădejde mintea femeei s'a destrămat, aşa că d-na P... a făcut uşor saltul dela o viaţă de continue plăceri, în cealaltă lume tot atât de minunată unde închipuirea clădeşte decoruri de-o bogăţie neegalată.

Semeţia de altă dată îi ajutase să croiască drumul parcurs astăzi în regatul umbrelor, căci d-na P... în rătăcirea ei purta credinţa că stă de vorbă cu Dumnezeu. Astfel avea putinţa să se intereseze de soarta soţului ei, spirit dintr'o clasă mai inferioară — spunea ea — pedepsit să rătăcească fără întrerupere, prin spaţiile interplanetare.

— *Vreau să ştiu — când are să se împlinească veleatul pentru a reveni din nou pe pământ? Cum aş dori să-l văd odată întrupat într'un prunc dolofan ai cărui ochi să râdă cu voioşie şi candoare.*

— *Răbdare...* o consolă d-na R... cu o vădită pornire de milă în priviri.

— *Când? Când? Când?*

Işi strânse tâmplele între degetele osoase care luaseră forma unor căngi şi continuă:

— *O, ce cumplită sarcină apasă sămânţa neamului omenesc O scară cu trepte nesfârşite parcurge orice fiinţă şi fiecare treaptă e un alt sbor în spaţiu, după o nouă revenire la viaţă. Mi-e dor de linişte şi n'am s'o pot avea decât colo la capăt, după mii şi mii de ani, când în sfera desăvârşirii voi fi îmbrăţişată de spiritele albe.*

Işi sprijini capul greu pe masă şi căzu într'o muţenie chinuitoare.

— *Gata, s'a dus! Acum adoarme,* vorbi d-na R... *Aşa a fost decând o cunosc. Nu poţi pune cu ea ceva bun la cale... E o plictiseală mare aici drăguţa mea. Pe fiecare îl interesează numai păsul lui. Uite, eu nu sunt aşa ...* Mă privi fix cu ochii ei mari, în care citiai o adâncă duioşie. *Vorbesc şi eu, e drept, de dragostea mea, care doarme somnul de veci colo încripta din preajma pădurilor de brazi, dar am tăria să nu mă las obsedată. Suntem aici în spital 1400 debolnavi. Dacă toţi am depune un cât de mic efort...*

(Va urma)

MARGARETA NICOLAU

Concursurile sportive de la R.-Vâlcea

patronate de „Realitatea Ilustrată"

In zilele de 13 şi 14 Ianuarie a. c. a avut loc pe frumoasa pârtie „Capela" din R.-Vâlcea, mari concursuri de bobsleigh organizate de regionala O. N. E. F. din acea localitate.

La aceste concursuri au luat parte 17 participanţi din diferitele părţi ale ţării şi câteva mii de spectatori.

Cupa revistei „Realitatea Ilustrată" a fost câştigată de d. maior Mihail din Slatina, care a bătut recordul pârtiei.

La mijloc (X) trimisul nostru. — (XX) câştigătorul cupei d. maior Mihail, fotografiaţi după distribuirea premiilor, cu întregul comitet al regionalei şi participanţii.

ALEXANDRU SERGIU STAWISKY

Un geniu al răului. — Mirajul banilor. — Femeile. — „Prințul". — Apogeul carierii.

O afacere senzațională pasionează de două săptămâni încoace nu numai Franța, — ci lumea întreagă. O afacere mai senzațională decât celebrul scandal Panama.

In mijlocul ei, — un erou care nu mai este: Alexandru Stawisky, incontestabil cel mai genial excroc al timpurilor moderne. Insuși Ivar Kreuger rămâne în urma lui. Nu atât sumele excrocate —care se cifrează la 600 milioane de franci (4 miliarde de lei) cât felul de-a lucra și a trăi, îl clasează pe Stavisky la locul de frunte în rândul excrocilor internaționali.

Un geniu. Dar un geniu al răului. Ce duh se năpustise asupra creerului acestui om, pentru a-l face să-și întrebuințeze în chip atât de nefast inteligența și energia? Căci este incontestabil că prin modul cum a lucrat, Stawisky a dat dovada unei inteligenți superioare, unei prezențe de spirit excepționale.

„Prințul Alexandru" își spunea el în multe cercuri. Mai ales între culisele teatrelor pe care le subvenționa. Și într'adevăr Stawisky a trăit ca un prinț.

Ce minunat subiect de roman, viața plină de aventuri a acestui îndrăzneț cavaler de industrie! Se vor găsi cu siguranță mulți care să-l utilizeze ca erou în operele lor.

Vila „Les Argentieres" din Servoz unde se refugiase Stawisky înainte de a pleca la Chamoix.

Camera în care s'a sinucis Stawisky.

DEBUTUL

Marele actor Alexandru Stawisky — căci așa se cuvine să-l considerăm,—și-a făcut debutul pe scena aventurilor încă de când se afla pe băncile școalei.

Era un elev prost la învățătură dar priceput la coțcării. De multe ori a fost eliminat din școală. Până când, săturându-se de banalitatea vieții de școală, el, care avea în mintea lui făurit planul de mărire, a evadat din încăperea seacă și oribilă a școlii, avântându-se pasionat în viață.

Avea 20 de ani. Iși fabrica cărți de vizită cu nume false, care-i facilitau intrarea gratuită la teatre. A fost prins. Arestat. Făcuse vag cunoștința beciurilor, care-l vor pândi mereu. Dar nu s'a intimidat. Dimpotrivă. S'a îndârjit și a continuat.

FEMEILE

Fizicul lui Stawisky era destul de agreabil. Avea ochii negri, părul tot astfel și purta în colțul buzelor un surâs mefistofelic. Cine a putut să deslege vreodată taina acestui surâs care ascundea atâtea rele?

Avea 23 de ani. Și stătea foarte prost din punct de vedere financiar. Ce să facă? A făcut cunoștința unor artiste de varieteu pe care a știut să le exploateze și să le șantajeze atât de bine, încât a fost întreținutul lor.

Prințul Alexandru de mai târziu, întreținut de femei! Ce ironie!

Și totuș aceste femei, care-și petreceau viața în taverne odioase, i-au facilitat prima lansare. Banii lor, erau banii lui.

Nu multă vreme însă. Căci Stawisky a început să se descurce singur din ce în ce mai bine. Nu vor trece nici doi ani și Stawisky își va achita cu vârf și îndesat datoriile către aceste femei.

Va începe să lucreze ca un hoț ordinar. Ca un borfaș de rând. Stupid și totuș ingenios. Va cumpăra cu 100.000 de franci o bijuterie. Peste două zile va mai cere una — la fel — bijutierului. Acesta va spune că nu are. Stawisky îi va oferi oricât. Și va

Câțiva curioși privind pe fereastra spitalului în camera unde

Stawisky pe patul de moarte în spitalul din Chamonix

Văduva lui Stawisky

răşit de câte şase şapte femei. Ele erau alese dintre culisele teatrelor subvenţionate de el. „Prinţul Alexandru" aşa îl cunoşteau ele. Şampania curgea în cupe, zeci de sticle, petrecerile erau întotdeauna frenetice.

SOŢIA

Şi totuşi Stawisky era însurat. Soţia şi-a luat-o dintr'un magazin de mode şi a făcut-o regină. Un manechin care purtase doar în glumă blănurile şi toaletele somptuoase, pentru a se transforma apoi în frecventatoarea celor mai înalte cercuri ale Parisului.

Şi pare că pe soţia lui o iubea. Ar trebui să deducem aceasta din scrisoarea pe care i-a lăsat-o, câteva clipe înainte de a muri. Şi doar avea atât de puţin timp pentru ea!

Era frământat, agitat, pasionat. Un nebun care trecea prin viaţă cu maximum de viteză.

100.000 franci francezi (700.000 lei) primea soţia lui pe lună, pentru cheltuială. Av cinci automobile doamna Stawisky, — şi nic un amant. Era una dintre cele mai anturat femei ale Parisului, dar nu dădea nici o im portanţă acestui lucru. Se expunea totuşi mul în public. In vara trecută, la Cannes, una din tre maşinile ei a luat premiu de eleganţă.

Doamna Stawisky trăia un vis frumos. N'am putea spune dacă ştia sau nu care sunt îndeletnicirile soţului ei. S'ar fi putut foarte bine să nu ştie. Căci în definitiv era o femee simpl care nu putea înţelege prea mult din jonglеriile financiare ale „frumosului Alexandru".

JOCURILE DE NOROC

Stawisky era — cum se şi cuvenia — un pasionat jucător de cărţi. Intr'un rând a câştigat la Deauville 10 milioane de franci într'o noapte, după ce cu o săptămână înainte pierduse douăzeci de milioane.

Deasemeni juca cu o pasiune mare şi la curse, dând lovituri fantastice. Miza totdeauna sume colosale şi făcea tot soiul de combinaţii. Până în cele din urmă a pierdut mult la jocurile de noroc. Ce contau însă sumele pierdute pe lângă numerarul fantastic pe care-l rula acest rege al excrocilor?

LA BUDAPESTA

In apogeul carierii îl găsim la Budapesta, descinzând ca mare miliardar. Venise acolo să facă celebra excrocherie cu bo-

Henri Voix şi amanta lui cu care Stawisky a fugit, fotografiaţi în tren la reîntoarcerea spre Paris

Cei doi inspectori de poliţie care l-au găsit pe Stawisky arătând cum au trebuit să spargă un geam pentru a pătrunde în camera lui

D. Chautemps ţinându-şi la cameră impresionantul discurs în afacerea Stawisky.

D. Garat primarul Bayonnei, localitatea de unde a pornit marele scandal financiar

trimite tot el, a doua zi un om cu bijuteria cumpărată cu trei zile înainte. Bijutierul va fi fericit. O va cumpăra cu 200.000 de franci. Pentru a o revinde lui Stawisky cu 250.000 de franci. Dar acesta nu o va mai cumpăra. Şi va fi câştigat în trei zile 100.000 de franci.

Incepute în acest fel, loviturile vor continua. Stawisky se va îmbogăţi.

Iar femeile, care l-au întreţinut odinioară, vor trăi alături de el, ca adevărate regine.

In fiecare mare capitală Stawisky avea câte două amante. Acestea locuiau în palate somptuoase. Fiecare avea maşină, blănuri, bijuterii. De câteva ori pe an — atâta numai — primiau vizita lui Stawisky.

Femeile! nu le-a iubit şi totuş n'a putut trăi fără ele. Până în ultima clipă a vieţii a avut lângă el pe una dintre amante.

In localuri Stawisky apărea întovă-

Fiica lui Stawinsky

nurile optanţilor şi banii l-au introdus în cele mai mari şi mai simandicoase cercuri.

Formidabile erau nopţile pe care le petrecea în localurile Budapestei şi în hollurile marilor hoteluri. Arunca monedele în dreapta şi în stânga. Intr'o singură noapte a dat unei femei 100.000 pengöe şi aceasta a fost sigură că avusese de-a face cu un nebun.

Orice geniu trebue să aibă în creerul lui germenul nebuniei!

A cumpărat aci, într'o seară, din simplu capriciu, libretul unei operete nejucate şi l-a plătit cu 50.000 de franci. Autorul — muritor de foame până 'n seara aceea — i-a sărutat mâinile şi i-a dedicat viitoarea lui lucrare.

Şi Stawisky continua dansul fantastic al milioanelor. Ajunsese la regentul Horthy şi era primit în capitala Ungariei ca un rege.

La gară — le plecarea din Budapesta — a fost condus de 100 artiste de varieteu pe care le cunoscuse. Le surâdea tuturora şi le arunca în poşetă sume variând între 1000 şi 10.000 de franci.

LA APOGEU

Escrocheria cu bonurile Creditului municipal din Bayonne i-a dat însă averea aceea fantastică, cu care a putut să cumpere teatre, să subvenţioneze ziare şi să-şi facă relaţii mari în lumea politică. „Colaboratorii" lui Stawisky trăiau mai bine decât el. De multe ori ei nu făceau nimic şi pentru a le cumpăra tăcerea Stawisky le dăruia milioane de franci.

Stawisky la vârsta de 10 ani.

Plănuia de aci înainte afaceri şi mai mari. Voia să mute afacerea cu Creditul municipal şi în alte ţări. Dar n'a reuşit.
Sute de milioane de franci treceau acum prin mâinile lui. Cu o siguranţă de maestru el mânuia banii, zvârlindu-i în dreapta şi'n stânga, împreună cu surâsul lui diabolic.

FINAL

Sfârşitul lui Stawinsky a fost eroic, — ca toată viaţa lui. A avut curajul să se împuşte, când a văzut că este pierdut. Nu trebue să ne surprindă însă gestul lui. Alexandru ştia ce-l aşteaptă. El, care trăise toată viaţa în palate, în cele mai mari şi mai distinse societăţi, se vedea transformat într'un ocnaş mizerabil, de rând.
A preferat să moară. Şi înainte de a muri a găsit energia să adreseze o scrisoare, cu totul melodramatică, fiului său. Il povăţueşte să fie bun, să nu se abată de pe calea dreptăţii şi-l roagă să-l ierte.
Iertare i-a cerut şi soţiei. Şi i-a scris că dacă va putea fi fericită cu un altul, să nu ezite s'o facă. Viaţa este frumoasă şi trebue trăită!...
In timpul când scria aceste cuvinte, detectivii îi forţau uşa. Două detunături, şi două gloanţe care-au pătruns tâmpla şi gura prinţului Alexandru.
La înmormântarea lui au asistat numai poliţişti. Şi în mijlocul lor, — soţia — doamna Stawisky.
Aşa s'a încheiat cariera marelui actor Alexandru Sergiu Stawisky.

ION GOLEA

Un Rocambole al timpurilor noastre

Viaţa şi afacerile lui Stawisky

SAŞA STAWISKY, sau Sergiu Alexandru, sau Saşa Jean, sau Alexandru Doisy de Monty, sau Victor Boitel, sau numai „domnul Alexandru" (atâtea erau numele de cari se folosise rând pe rând în excrocheriile sale acest împărat al aventurierilor), deşi picase de multe ori în ghiarele justiţiei franceze, izbutise totdeauna să se descurce în chip onorabil, pentru ca imediat după aceia să reînceapă seria loviturilor în stil mare, cu aere de personalitate mondenă, de magnat al sportului şi ziaristicei, prieten intim cu oamenii politici, diplomaţi, bancheri, etc.
Saşa Stavisky s'a născut la 20 Noembrie 1886 la Sodbadka, în Rusia, dar în scurtă vreme se naturalizează francez, împreună cu părintele lui care profesa dentistica. In 1916, aventurierul debuta cu o emisiune de titluri de rentă, false; după doi ani era eroul unui proces pentru abuz de încredere şi, în 1925, iată-l amestecat într'un alt scandal cu titluri falsificate. De pe urma acestor prime îndeletniciri... de diletant, se alese cu câteva luni de închisoare, dar jură să nu mai pue piciorul pe-acolo. Şi s'a ţinut de cuvânt. Ştiu să scape totdeauna de fiece denunţ şi acuzare, coborînd scările tribunalului cu zâmbetul pe buze şi fruntea în sus. Aventurile de până atunci îl costase sinuciderea tatălui său precum şi ruina bunicului, care trebui să cumpere tăcerea denunţătorilor şi să acopere o lipsă săvârşită de Saşa în casa Teatrului Marigny, unde acesta se improvizase impresar. Dar toate îl lăsară indiferent pe aventurier care, asociindu-se apoi cu vestitul Himmelfarb, luptă să înfăptuiască „trustul cinematografelor", o vastă excrocherie care se stinge la fel cu celelalte, săvârşite până atunci. Complicele capătă doi ani de închisoare, iar Saşa reuşeşte şi de rândul acesta să scape cu faţa curată. La sfârşitul răsboiului combină „afaceera bonurilor ungureşti false", urmată imediat de planul unei alte escrocherii colosale care, dacă ar fi reuşit, îi aducea nu mai puţin de 500 milioane. După tratatul din Versailles şi desmembrarea fostului imperiu austro-ungar, proprietarii de terenuri, cari treceau de-acum României, Serbiei, Cehoslovaciei etc., urmau să fie despăgubiţi, plata garantându-se chiar de către Inţelegere. Printr'o serie de intrigi iscusite, Stavisky ajunge să treacă drept proprietar al unor imense loturi din acele terenuri şi lansează o emisiune de bonuri corespunzătoare titlurilor de proprietate. Totul merse de minune până în ziua când manopera lui e descoperită de Ministerele de Externe şi Finanţe. Atunci, Saşa, pune bazele a două mari fabrici, una de conserve şi alta de liqueruri, precum şi a unei societăţi imobiliare. Noul „mare industriaş" găsia credit oriunde, până ce izbucneşte scandalul cu mare răsunet din 1925. „Frumosul Alexandru", nici mai mult, nici mai puţin, fură o poliţă de 600 franci unui negustor din Montmartre pe care o transformă într'una de 46.000. In acelaş timp, sustrage numeroase titluri unor agenţi de schimb, realizând — printr'o îmbinare misterioasă, pe care nici un expert n'a putut încă s'o explice — câteva milioane. Şi, în vremea aceasta „Frumosul Alexandru" făcea în fiecare noapte orgii fastuoase în Montmartre, în tovărăşia celor mai elegante femei din Paris, iar poliţia îl căuta în zadar... In sfârşit, după vre-o trei luni, în urma denunţului fostului deputat al Guyanei, Galmot, (alt personaj ultra-romantic), e arestat în vila lui din Marly-le-Roi, tocmai în ceasul când, cu un lux vrednic de nabab, da *ospăţul de adio* deoarece începuse să miroasă că aerul din Franţa era cam „viciat". La acest punct, începe misterul cel mai romantic. Singurul cap de acuzare împotriva aventurierului era poliţa contrafăcută. Ei, bine, Saşa fuse atât de abil încât făcu să dispară documentul, din însăşi arhiva poliţiei! Lipsind dovezile, justiţia se văzu silită să-l pue pe excroc în libertate. Acelaş zâmbet dispreţuitor şi aceiaş frunte în sus. In această perioadă, Stavisky era concesionarul publicităţii radiofonice a staţiunei emiţătoare din Turnul Eiffel. In tot timpul prevenţiei în închisoare, el încasa regulat sumele ce i se cuveniau şi, într'un rând, ameninţă cu sechestrul (sau, cel puţin cu aplicarea sigiliilor) Turnul Eiffel, denumindu-l „biroul lui particular".

D. Dalimier, ministrul coloniilor, al cărui nume a fost pomenit cu prilejul scandalului

Recăpătându-şi libertatea, „frumosul Alexandru" începe din nou viaţa risipitoare de nabab, apoi pune la cale afacerea celor trei poliţe a câte un milion, pe care le încasează sub numele de Labbé, la scurtă vreme urmată de aceia a trei milioane de titluri, sustrase în dauna unui agent de schimb, Lafoucarde. Stavisky intră iarăşi în închisoare, dar numai pentru câtva timp. Contractând o presupusă boală de inimă, este pus în libertate provizorie. Procesul lui sorocit pentru August 1928 nu s'a mai desbătut. A putut astfel să trăiască neturburat de nimeni vreme de şapte ani ca să pregătească lovitura recentă a Creditului municipal din Bayonne, cu care a excrocat peste 200 milioane.
Rocamboleştile lui aventuri avură un sfârşit tragic în vila „Vieux Logis", din Chamonix, unde telegramele arată că s'a sinucis...

A. T.

Filme care vor fi

de D. I. SUCHIANU

Voi vorbi astăzi de două delicioase comedii de moravuri — de moravuri specific americane. Una se numeşte „Girls about town",adică „Fete de oraş"; cealaltă: „He learned about women", (în româneşte tradus prin: „Ce ne învaţă femeile"). In plus de calităţile lor tehnice, dramatice şi humoristice, aceste două filme sunt nişte interesante documente asupra societăţii Statelor-Unite, asupra mentalităţii de acolo şi asupra obiceiurilor locale. Spectatorul are, la sfârşit, impresia că a făcut un voiaj instructiv, în care a văzut lucruri curioase, lucruri la prima vedere asemănătoare celor dela noi, dar în fondul lor total deosebite.

De altminteri acesta e marele interes pe care îl prezintă societatea americană. Este o lume aproape identică celei europene prin aspectul ei exterior; dar îndărătul formelor, fondul e altul, nu prea greu de priceput, dar foarte adesea surprinzător şi ciudat.

Iată bunăoară curiosul fenomen al antreprenorului de petreceri intime. Există nenumăraţi asemenea manageri care procură domnilor doritori de distracţii materialul omenesc necesar, inventarul viu femenin. Să nu se creadă că e vorba aci de prostituţie. Doamne fereşte. Fetele în chestiune sunt un fel de cinstite. Ele nu „rămân" niciodată, după chef, cu cetăţeanul pe care l'au amuzat seara. Fireşte, ele vor face tot ce vor putea pentru a stoarce dela parteneri cât mai multe daruri. Iar marfa dată de ele în schimb este debitată în surâsuri, anecdote, mici încurajări fizice şi morale, la care se adaogă hazul conversaţiei lor precum şi plăcerea, de amor propriu, pentru bărbaţi de a se afla în tovărăşia unor fete frumoase, elegante, vesele şi spirituale.

Este ceva pur yankeu în acest amestec de destrăbălare sufletească şi onestitate formală, în această combinaţie de virginitate fiziologică şi juridică pe de o parte, şi o aprigă vânătoare de avantagii materiale pe de alta. Este yankeu pentru că Americanul e aşa de obicinuit să privească totul prin prizma afacerii comerciale, încât asta nu-l deranjază şi nu-i strică cheful nici chiar în timpul operaţiei dezinteresate a petrecerii. I se pare normal ca distracţiile să aibă şi ele un mic aspect business. A fi frumoasă este un capital. Unde e deci imoralitatea când acest capital produce venituri? Pe de altă parte domnul în chestiune nu se înfurie peste măsură atunci când juna „fată de oraş" îi dă, până în ultimul moment, speranţe că va „rămâne" cu el, şi deodată brusc le preface într'un magnific „chiul". Căci domnul nostru este membru al societăţii americane, şi-i deci obicinuit cu exigenţele de virtute formală şi moralitate exterioară care caracterizează burghezia Statelor-Unite. Asemenea ipocrizie nu-l revoltă, căci este aceeaş ipocrizie pe care, de dimineaţa până seara, o practică şi el, precum şi toţi cei din jurul lui. Se va pleca deci, supus, în faţa acestei venerabile instituţii naţionale.

Chiar dacă am face înconjurul lumii, n'am putea găsi vreunde-va o asemenea curioasă mentalitate şi asemenea ciudate moravuri. Nişte fete care comit lucruri ce ar scandaliza până la leşin pe o mamă europeană, şi care în acelaş timp sunt mai puţin expuse de a cădea în păcat, mai intacte medicalmente decât tinerele domnişoare ale bătrânului continent. Singura ţără unde am putea găsi ceva într'o oarecare măsură analog ar fi poate Japonia.

Mă gândesc la curioasa instituţie a Geishelor, acele june de bună familie care îşi închiriază contra rambursării farmecele fizice şi culturale. Geisha e o domnişoară seducătoare prin talentele ei poetice, muzicale, coregrafice şi vestimentare. Vizitatorul unei case de geishe adeseori îşi consumă întreg patrimoniul în aceste şedinţi de intelectualitate rafinată şi de sexualitate pe cât de excitată pe atât de „refulată".

Dar să lăsăm Japonia — unde petrecerea are un aspect trist şi oarecum filozofico-literar — şi să trecem la mult mai veselele „coktail-parties", „yachting-parties", „club-parties, „garden-parties", „week-end-parties", unde distracţia e zgomotoasă, rapidă, directă. Vă închipuiţi ce putea scoate din asta un regisor bun ca George Cukor, ce colecţie hilariantă de chiuluri ingenioase, de curse dibace puse de aceste vânătoriţe moderne ale cekului şi ale colierului de adevărate mărgăritare.

E timpul însă să vorbim şi de celalt film înainte de a ajunge la concluzii valabile pentru amândouă.

Am spus că filmul se numeşte „Ce ne învaţă femeile". E vorba de fiul unui miliardar, care şi-a petrecut întreaga viaţă în biblioteci şi muzee. Moartea tatălui său îl pune în capul unei averi enorme. Atunci se simte îndatorat să „cunoască viaţa". Incape pe mâinile unor aventuriere (o fată tânără, o ex-actriţă quinquagenară) care fac din el ce vor şi obţin dela dânsul cele mai humoristice lucruri. Tânărul nostru este eminamente moral, are o concepţie roză asupra firei omeneşti şi vede pretutindeni numai bine şi ideal. Pe această situaţie psihologică fundamentală, Lloyd Corrigan construeşte un „film-de-gaguri" de cea mai excelentă calitate.

E inutil să spun că în ambele comedii de care ne ocupăm toţi actorii sunt remarcabili. In prima întâlnim pe Kay Francis, Lylian Tashman, Joel Mc. Crea, Eugene Pallette; în celalt film pe Stuart Erwin, Alison Skipworth (baba din „Clubul noctambulilor"), Susan Fleming, Sidney Toller, Gordon Wescott, etc. Toţi joacă cu un haz şi cu o vervă încântătoare.

Dar să revenim la lucruri oarecum mai filozofice. Să revenim la chestiunea moravurilor americane. In ambele filme are loc un fenomen curios. Povestea începe în împrejurări nu foarte catolice: fete care circulă din chef în chef stingând în cumpărături pe cavaleri în vârstă; sau, dincolo, o bătrână cabotină în tovărăşie cu doi excroci şi în complicitate cu o jună ingenuă abuzează de naivitatea unui biet imbecil fără experienţă şi transformă această naivitate în sume de bani cu multe zeruri la coadă —, toate aceste lucruri nu-s tot ce poate fi mai înălţător sufleteşte. Dar iată că — în ambele filme — dela un moment dat, acţiunea ia treptat o întorsătură eminamente morală. Cele două „fete-de-distracţie" se apucă să facă nişte lucruri generoase şi nobile; iar banda de paraziţi din filmul al doilea încep, unul câte unul, să fie apucaţi de remuşcări pentru a sfârşi prin mărturisiri pocăite şi punerea, franc, în serviciul naivului miliardar împotriva foştilor lor tovarăşi de excrocherie.

Ne grăbim a spune că această întorsătură foarte etică a celor două comedii este astfel aranjată încât nu supără sentimentul verosimilităţii. Rămâne însă o chestiune:: asemenea elanuri brusce de generozitate sunt ele, în genere, verosimile în Statele Unite?

Suntem obicinuiţi a socoti contrariul. Există o întreagă literatură europeană asupra Americei, în care cetăţeanul tinerei Republici este literalmente „făcut-cu-ou-şi-cu-oţet". Imi amintesc de o carte a unui francez (Lehman: Le grand mirage) ajunsă repede la un răsunător succes (100.000 exemplare), în care, cu o mare sinceritate, autorul declară că Americanul e prost, mojic, meschin, incult, grandoman, mitocan, — însfârşit tot conţinutul cutiei Pandorei.

Dar de ce am ales tocmai pe acest Lehman? E foarte simplu. Autorul acesta, care a trăit mult în America, şi care o acoperă de anateme —, face totuşi o concesiune. După ce declară că mărinimia, altruismul şi nobleţea sufletească sunt aproape ne-existente în Statele Unite, recunoaşte totuşi că, în măsura în care un gest generos e posibil la americani, putem fi siguri că o femee va fi aceea care îl va face. Intre american şi americană există o mare deosebire de nivel cultural şi moral. Singure femeile-s capabile, când şi când, de câte un elan de boierie sufletească.

In cele două filme de care vorbim aci găsim tocmai acest curios aspect al psihologiei yankee. In ambele comedii vedem răsărind gesturi de generozitate dela nişte oameni dela care numai la asta nu ne-am fi aşteptat. Şi aceşti oameni sunt în toate cazurile femei.

Subt forma distractivă a „comediei-de-gaguri", dealungul plăcerilor unor dialoguri spirituale şi unor femei nostime —, găsim plăcerea mai gravă a unei călătorii de studii în fundul sufletului american.

D. I. SUCHIANU

VEDETELE ECRANULUI

Ruth Chatterton

ROSTIND numele lui Ruth Chatterton nu putem vorbi de ceeace s'ar numi o „apariție". Pentru cinefilii răspândiți de-alungul lumii, acest nume nu e o noutate. Pentrucă Ruth Chatterton a știut să se mențină pe planul actualității cinematografice cu o strălucire a cărei statornicie cei mai mulți dintre confrații ei o doresc. Totuși, cu interpretarea fiecărui rol, nu e mai puțin adevărat că Ruth Chaterton a izbutit să fie „nouă". Sub acest titlu, marea artistă ne îndeamnă, totuși, să folosim cuvântul „apariție" oridecâteori ni se arată o nouă a ei realizare. E în această permanentă reînoire, un dar cu care îi e înzestrată firea și cu care puțini actori, — chiar dintre acei pe cari îi socotim cei mai vrednici de acest nume, — se pot mândri.

Ruth Chatterton e artista diversă prin excelență. Credem că ar putea înfrunta, cu egală ușurință, rolurile cele mai felurite izbutind să se identifice cu fiecare erou, oricât de diferit ar fi el. Dela ingenuă până la femeea căzută, dela omul comun până la cel stăpânit de vicii, dela omul învrednicit cu toate virtuțile și până la acela căzut în cuibarul tuturor păcatelor, e o întreagă gamă de stări pe cari Ruth Chatterto nle străbate atât de lesne încât e bine să te ferești de a voi s'o încadrezi într'un gen anume, — și numai într'unul.

Ruth Chatterton

Mai credem un lucru: așa cum despre un sportiv se poate spune că-i complet pentru binecuvântatul motiv că se arată destoinic în practicarea tuturor sporturilor, un actor poate fi socotit, de-asemeni, „complet", atunci când niciun rol, oricare ar fi el, nu-l înfricoșează și izbutește să facă din el o creație. E o unilateralitate de care cei mai mulți dintre actori, — chiar și dintre cei mari — se fac vinovați. Ne obișnuim să vedem un actor într'un rol de fante, pe altul într'unul de bătrân sfătos, — o actriță în femee îndrăgostită și victimă a dragostei ce-o mistuie și pe alta în rolul femeei „vamp". N'am îndrăzni niciodată să atribuim rolul unuia din actori celuilalt sau pe femeea „vamp" s'o transformăm în ingenuă. Suntem plăcut impresionați oridecâteori o actriță tânără, de pildă, pe care ne-am obișnuit s'o admirăm în rolul corespunzător vârstei, interpretează, cu acelaș talent, rolul unei bunicuțe. Ne dăm atunci seama de resursele actriței și suntem îndemnați, firește, să-i sporim prețuirea.

Ii suntem recunoscători pentru părăsirea acestei unilateralități ce, pentru mai toți actorii, amenință să devină monotonă.

Se cuvine să recunoaștem că, Ruth Chatterton mai cu osebire, nu cade în acest păcat.

Un film recent turnat, — care cunoaște unul din cele mai răsunătoare și îndreptățite succese, — a fost un fericit prilej pentru marea artistă Ruth Chatterton de a da la iveală cele mai variate recutul talent al lui Ruth Chatterton a putut-o dezlega. *„Jenny Frisco"* asupra căruia critica apuseană stăruie în necontenite elogii, — și care ni se vestește și nouă.

Ca într'un rol de femee pentru care morala a încetat să mai fie un precept vrednic de respectat, să izbutești ca întreaga simpatie să ți se îndrepte și la lacrimile tale să ți se răspundă prin lacrimi, — ca de-alungul unui rol să te arăți în toate fazele prin care treci dela tinerețe până la vârsta socotită înaintată și, totuși, să stăpânești toate stările de suflet, — iată o taină pe care numai neîntrecutul talent al lui Ruth Chaterton a putut-o dezlega. *„Jenny Frisco"* e, fără'ndoială, un nou prilej de afirmare.

Dar va mai sluji drept folositoare lecție tuturor „stelelor", — de pe ecran și de pe scenele teatrelor.

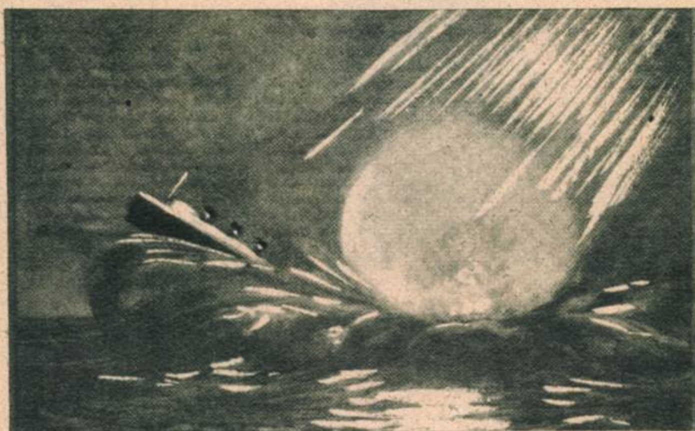
MARILENA CAZIMIR

Cum se va sfârşi LUMEA

Dacă soarele ar întâlni un alt corp ceresc, massa-i arzândă ar suferi o formidabilă expansiune şi radiaţiile-i fierbinţi ar distruge pământul împreună cu locuitorii săi spectatori neputincioşi ai acestui prodigios spectacol.

Profesorul Rudaux, distinsul astronom francez, examinează mai jos eventualitatea unor ciocniri cu diverse comete, a unor modificări ce ar putea surveni în soare sau a unei îmbătrâniri a pământului.

Cum capul unei comete are un diametru de câteva sute de metri numai, accidentul produs printr'o ciocnire cu un astfel de corp, ar afecta doar un oarecare punct al pământului.

OMENIREA trăeşte încă din cele mai îndepărtate timpuri cu teama unei catastrofe de proporţii gigantice prin care lumea ar reintra în neant, adică în nefiinţă.

Cine cercetează istoria vede că nu există secol în care să nu se fi făcut profeţii în acest sens, ba că uneori s'a mers chiar până la a se fixa data exactă a deslănţuirii cataclismului. S'au prezis astfel ciocniri cu diverse comete, iar fenomenele cereşti ca eclipsele solare sau lunare şi conjuncţiile lui Marte cu Jupiter erau luate drept avertismente ale unei catastrofe ce urma a se produce fără întârziere.

Niciuna din aceste profeţii nu s'a realizat însă iar astăzi, cunoştinţele noastre asupra cometelor sunt cu mult mai precise şi mai substanţiale decât în trecut. Orbitele, adică drumurile urmate de aceşti corpi sunt trasate cu cea mai mare precizie în hărţi speciale, ceeace ne dă posibilitatea să determinăm, fără multă bătaie de cap, care anume a fost cometa care a înspăimântat pe străbunii noştri la o anumită epocă. Ştim astfel că, cometa lui Halley necesită 67 de ani pentru a reapărea în câmpul nostru vizual şi că întotdeauna a revenit cu punctualitate. Şi-a făcut ultima apariţie în 1910 şi ştim că e una şi aceeaş cu cometa care a înspăimântat lumea în 1682 şi în 1066.

Dacă examinăm una din hărţile sistemului solar ce însoţesc regulat tratatele de astronomie vom vedea că aceste comete, datorită formei de elipsă foarte alungită şi drumului pe care-l parcurge se apropie şi se depărtează alternativ de soare, traversând în repetate rânduri orbita aproape circulară a planetelor. Dar aceste intersecţii există mai mult pe hârtia unde au fost reprezentate grafic.

In realitate, orbitele planetelor sunt situate aproape în acelaş plan dar orbitele cometelor suferă faţă de acest plan înclinaţiuni de diferite unghiuri. Datorită acestei stări de fapt, cometa care luminează la un moment dat orbita pământului poate fi situată în spaţiu, cu mult deasupra sau dedesubtul nostru. Pe de altă parte, dacă s'ar întâmpla totuş ca cele două orbite să se întretaie, ceeace nu e cu totul exclus, ar trebui, pentru deslănţuirea unei catastrofe, ca pământul şi cometa să ajungă exact în acelaş moment la punctul de întretăiere, ca două automobile ce se ciocnesc pe o şosea. Din fericire pentru noi însă, în spaţiu vehiculele sunt mai puţin numeroase. Pământul nu trece printr'un punct decât o singură dată pe an iar o cometă nu revine pe unde a trecut odată, decât după un lung răstimp, de zeci şi chiar sute de ani.

De fapt, o asemenea coincidenţă e aproape imposibilă. Istoria nu semnalează nicăieri un astfel de eveniment, sau, dacă s'a produs şi a rămas totuşi neobservat, suntem îndreptăţiţi să credem că aceste ciocniri nu pot avea consecinţe grave. Rămâne însă stabilit că mişcările ce apropie cometele de sistemul nostru solar şi în special de pământ, şi eventualitatea unei ciocniri cu planeta noastră au trezit mult interes. Când lucrările lui Halley asupra orbitei pe care a calculat-o pentru marea cometă dela 1680 şi care-şi complectează cursa în 76 de ani, au devenit publice, un teolog al acelei epoci anume Whiston s'a servit de această descoperire la confirmarea unor teorii personale.

După acest domn Whiston, una din trecerile acestei comete pe lângă pământ fusese cauza potopului şi profetiza că în viitor aceeaş cometă avea să distrugă omenirea prin foc. Fără a fixa vre-o dată — şi asta spre norocul lui — Whiston a prezis că prin apropierea cometei, pământul avea să se oprească în loc şi datorită acestui fapt, orbita sa avea să sufere mari modificări, globul apropiindu-se progresiv de soare şi distrugându-se la un moment dat printr'o formidabilă explozie. Nu încape îndoială că dacă pământul ar înainta mai mult spre furnalul central, viaţa ar deveni imposibilă. Aceasta-i însă tot ce se poate admite din profeţia, care acum e privită fără alarmă. Pentru a crede că dezastrul imaginat de Whiston s'ar putea produce într'adevăr, ar trebui să admitem că cometele au o mare greutate, în stare să exercite puternice influenţe asupra pământului, or, acum ştim că lucrurile nu stau aşa.

Studiile astronomice au dovedit că deşi cometele pot avea proporţii uriaşe, ele sunt de o compoziţie atât de uşoară şi de inconsistentă încât le-am putea considera aproape inexistente. Fizicianul Babinet le-a definit foarte bine spunându-le „nimicuri vizibile". Afirmaţia aceasta e desigur o exagerare, dar din câte s'au putut observa, fără măsurători precise, cantitatea totală a materiei dintr'o cometă e cu totul neînsemnată pe lângă cea a pământului.

Ce ştim despre aceşti ciudaţi corpi cereşti? Ştim că au un cap luminos, şi că o coadă foarte lungă pluteşte în urma acestui cap, constituind caracteristica prin care această clasă de corpi cereşti s'a întipărit în mintea vulgului. Există totuşi şi comete fără coadă care apar ca nişte nouri luminoşi, într'o formă sferică sau alungită. E interesant de ştiut că cozile cometelor sunt întotdeauna îndepărtate de soare, ca şi cum acest corp le-ar împinge asemeni unei puternice suflări. In lipsa unei mai bune explicaţii s'a atribuit formaţia acestei cozi, unei „presiuni a radiaţiei" exercitată de uriaşul furnal solar. Din analiza spectrală s'a dedus că, coada e formată din gaze foarte rarefiate, emanate de sâmburele cometei şi luminate de un bombardament electronic exercitat de soare. Capul pare să cuprindă cianogen şi alţi compuşi ai carbonului pe când la analiza cozei s'a observat monoxid de carbon şi nitrogen, ambele fiind ionizate. Singur sâmburele pare să fie o massă solidă, dar nu ştim încă dacă e un singur corp sau o aglomerare de particule dense.

Intreaga formaţie a cometei pare să fie oarecum fragilă. Astfel, cea a lui Biela s'a rupt în 1846. Cele două fragmente au părut un moment a se despărţi dar au fost revăzute împreună în 1852. De atunci n'au mai reapărut ceeace ar însemna că s'au spulberat cu totul şi că materia lor s'a împrăştiat într'un fel de praf dealungul

fostei lor orbite. Faptul acesta pare confirmat de către meteorii sau stelele căzătoare ce se observă la vremea când această cometă ar trebui să treacă în câmpul nostru vizual.

La 30 Iunie 1861, pământul a străbătut coada unei mari comete vizibilă în acel an. Tot astfel la 19 Mai 1910 am trecut prin coada celebrei comete a lui Halley. In ambele cazuri, nu s'a întâmplat nimic dezastruos şi nu s'a observat nimic neobicinuit, în afară de o uşoară iluminaţie asemenei unei palide aurore boreale.

Ar fi însă tot atât de lipsită de consecinţe pentru pământ ciocnirea cu capul unei comete?

Aci ar trebui să ne amintim că nu e cu neputinţă ca între orbitele celor doi corpi să se producă o perfectă întretăiere. Formaţia unei comete atinge proporţii uriaşe, de sute de mii de mile în diametru şi ar fi de ajuns să treacă pe lângă noi pentru a ne învălui cu totul planeta vreme de mai multe ore. Am avea să ne temem în acest caz de revărsarea unor efluvii de gaze otrăvitoare în aer? Această temă a fost mai de mult exprimată de către câţiva observatori serioşi, dar nimic nu ne dovedeşte până acum că dezastrul ar putea avea loc. Nu cunoaştem compoziţia acestor gaze care în orice caz sunt extrem de rarefiate.

In rezumat, se pare că o ciocnire cu sâmburele cometei care poate fi un corp solid sau un conglomerat de corpi solizi de o greutate considerabilă, ar putea avea consecinţe grave noi. Dar chiar în cazul acesta, catastrofa n'ar fi mondială, ci ar lua forma unui bombardament afectând numai unele puncte.

De aci deducem că ciocnirea cu o cometă ar fi mai curând un eveniment pe care l-am aştepta cu oarecare curiozitate, mai cu seamă din punct de vedere ştiinţific.

Spectacolul unui bombardament electric ce ar distruge la un moment dat viaţa de pe întregul glob

Există însă alte accidente cosmice ale căror rezultate ar putea fi fatale pentru noi. Dar trebue să spunem mai întâiu că ele sunt şi mai puţin probabile decât întâlnirea cu o cometă. In unele cazuri, pe care le vom examina, lumea noastră ar putea fi prin reacţie victima unei catastrofe ce s'ar produce în spaţiu, departe de ea, dar aproape de soare. Toată viaţa fizică a planetelor depinde de radiaţiile pe care le primesc dela soare, fie ele luminoase, producătoare de căldură, electrice sau de un caracter încă necunoscut. Dacă această producţie solară ar suferi vreo modificare, s'ar resimţi întregul echilibru planetar... Fără a cunoaşte precis mecanismul tuturor fenomenelor naturale ce domină pământul, se poate deduce totuşi că o sporire a forţei care-l conduce ar putea avea urmări fatale. Presupunerea aceasta se justifică prin ceeace ştim despre rezultatele micilor modificări ce intervin în activitatea furnalului solar, — e vorba de variaţiunile petelor solare.

S'a constatat că fenomenele solare au repercusiuni asupra atmosferei, determinând cutremure, furtuni magnetice, aurore polare şi chiar anumite suferinţe fizice. Dacă ar surveni o imensă şi neprevăzută modificare în mecanismul de emisiune al radiaţiilor solare, pământul ar avea de suferit grave consecinţe. O considerabilă ridicare a temperaturei ar fi dezastruasă tot aşa cum ar fi şi o sporire a radiaţiilor ultraviolete. Am mai putea fi deasemenea grav afectaţi de un anormal efluviu de particule electrificate sau de desvoltarea unor fenomene cum sunt misterioasele raze cosmice.

Profeţiile acestea nu sunt însă tocmai solide deoarece nu ştim nimic precis despre natura, originea şi activitatea soarelui. Suntem totuşi îndreptăţiţi să privim cu teamă orice modificare ar interveni în acest sistem. Nimic nu ne autorizează însă să presupunem că o schimbare s'ar putea produce în actualul regim solar. In afară de mici variaţiuni în fruntea cărora se clasează oscilaţiile între un maximum şi un minimum de activitate solară, în decurs de unsprezece ani, soarele pare a se fi condus întotdeauna la fel, şi e mai mult decât probabil că va rămâne în această situaţie multă vreme încă, de acum înainte.

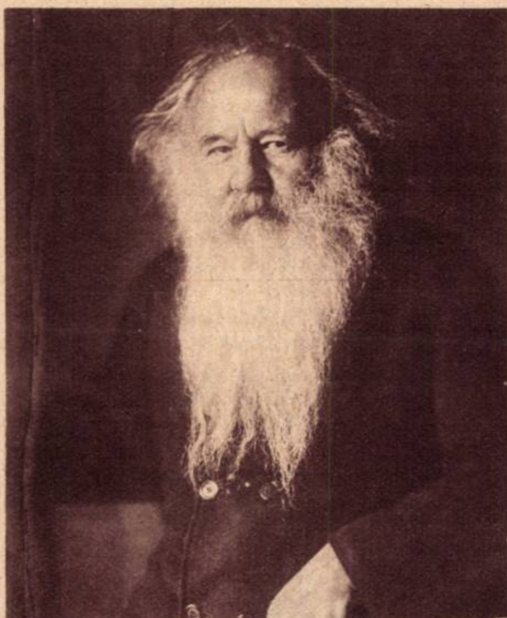
O altă primejdie tot atât de problematică, ar fi apariţia uneia din acele stele temporare ce au creat adesea stări de panică în omenire. Fără a putea explica ce anume se întâmplă, observatoarele astronomice comunică din când în când că o anumită stea şi-a sporit într'o mare măsură strălucirea.

Să fie aceasta o ciocnire între doi corpi cereşti sau explozia unei stele? Pe de altă parte ciocnirea s'ar putea face cu o stea întunecată, stinsă sau cu o massă de materie nebuloasă, tot întunecată. Ar fi deajuns ca aceşti corpi să treacă unul pe lângă altul, fără a se atinge, pentrucă puternica atracţie pe care ambele o exercită reciproc, să determine o explozie monstră.

Aşa ceva s'ar putea întâmpla şi cu soarele nostru care e o stea ca toate celelalte, călătorind prin spaţiu cu mare viteză şi târând după sine pământul împreună cu toate celelalte planete. S'ar prea putea ca în viitor să întâlnească un obstacol care să nu devie vizibil decât prin iluminaţie şi numai atunci când se va fi apropiat mult de sistemul nostru. Pământul ar fi distrus atunci, împreună cu toate celelalte planete printr'o formidabilă explozie

Am relevat aceste diverse evenimente în legătură cu soarele şi fatalele lor consecinţe asupra pământului pentru a răspunde ştiinţificeşte la această mare şi alarmantă chestiune: „Care va fi sfârşitul lumei?". De fapt, ultimile catastrofe pomenite, trebuesc trecute în categoria unor eventualităţi atât de puţin probabile încât nu avem motiv să ne temem de ele.

Lumea va avea totuşi un sfârşit, dar într'un viitor atât de îndepărtat încât ideia nu ne poate turbura. Va fi un sfârşit natural prin bătrâneţe, rezultând din boala lentă a uzajului, pe care-l vom analiza în capitolul următor.

La München a încetat din viață în vârstă de 71 de ani marele scriitor austriac Hermann Bahr

Un cutremur catastrofal de pământ s'a produs săptămâna trecută în partea de Nord a Indiei. Sute de case au fost distruse. Sunt 10.000 de morți și 40.000 de răniți.

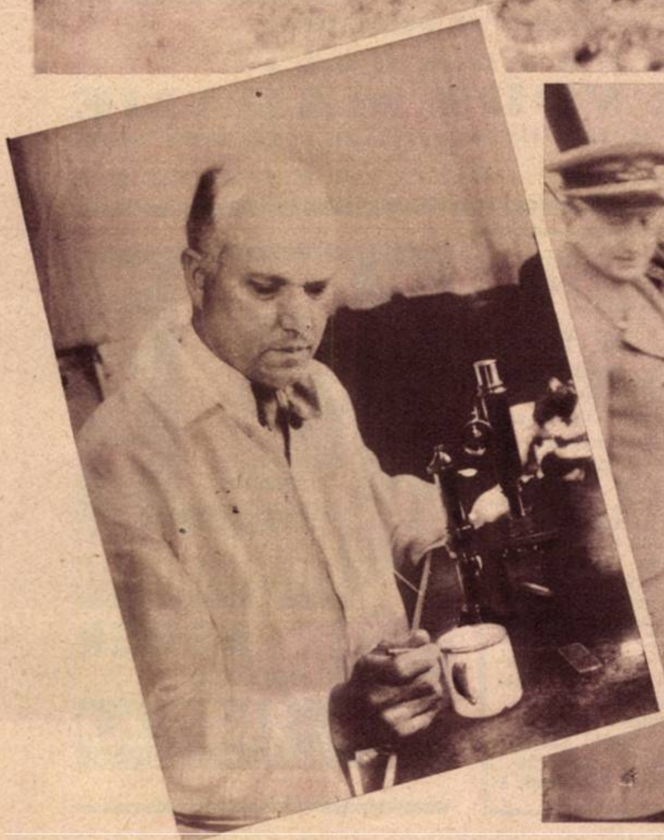

DIN TOATA LUMEA

Dr. Herbert M. Evans (jos stânga) de la facultatea Berkely (California) a descoperit un preparat care provoacă dezvoltarea frumoasă în înălțime a copiilor. S'au făcut experiențe care au dat imediat rezultate excelente.

Marele avion francez Emeraude s'a prăbușit în seara de 15 Ianuarie la Corbigny — trei ore distanță de Lyon. Pe bordul avionului se găsea guvernatorul Indochinei Pasquier, directorul aviației civile din Franța și alte zece persoane. Cei zece pasageri au fost toți uciși. In fotografia noastră (stânga) avionul Emeraude după prăbușire.

Escadrila generalului Vuillemin a terminat raidul în Africa și a aterizat la Le Bourget.

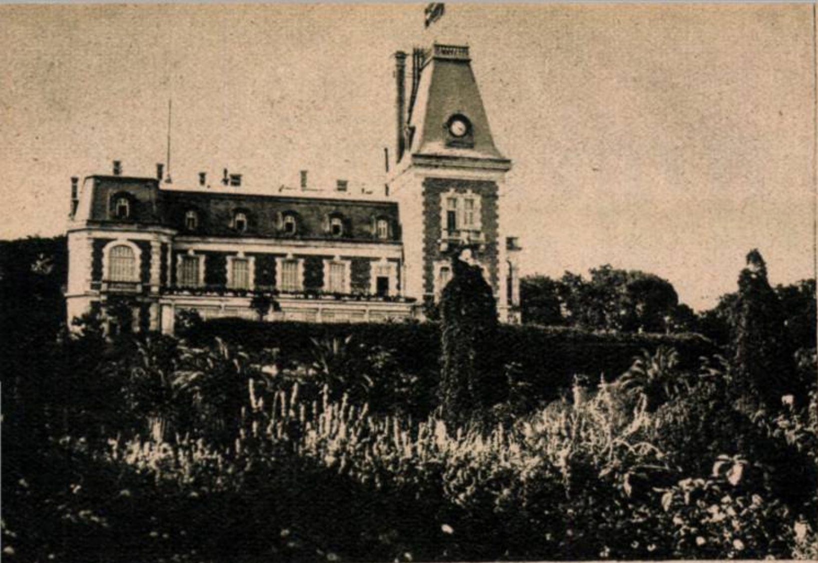

ANUL VIII No 366
31 IANUARIE 1934

REALITATEA ilustrată

SPRE REALIZAREA IDEII DE PACE: vizita suveranilor bulgari în România

VIZITA SUVERANILOR BULGARI

Cu un fast deosebit, în-tr'o atmosferă de entuziasm general, s'a făcut săptămâna trecută, primirea Suveranilor bulgari.

In fotografiile noastre vedem:

Sus stânga: palatul de la Euxinograd.

Sus dreapta: Regele Boris şi Regina Ioana la o nuntă ţărănească.

Mijloc stânga: Regina Ioana cu principesa Maria Luiza.

Sus: Regele Boris stând de vorbă cu sătenii, în gara Comana, în timpul drumului dela Giurgiu la Bucureşti.

Mijloc: Regele Boris ca maşinist pe o locomotivă.

REALITATEA ILUSTRATĂ

Director: NIC. CONSTANTIN

Apare săptămânal în 32 pagini mari, cu un supliment gratuit de 48 pagini. Un exemplar 10 Lei

PREŢUL ABONAMENTULUI:

PE UN AN	400 LEI
PE ŞASE LUNI	200 „
PE TREI LUNI	100 „

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
Bucureşti Str. CONST. MILLE 5-7-9
TELEFON 3-84-30

Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

Sus de la stânga spre dreapta: Regele Carol II şi Regele Boris la sosirea în Gara de Nord.

Regina Ioana şi Regina Maria în Gara de Nord.

Principele Nicolae şi Regina Elisabeta.

Mijloc:

De la stânga spre dreapta. D-nii Muşanoff prim ministru şi ministru de externe al Bulgariei, Franasovici ministrul comunicaţiilor, Robef ministrul Bulgariei la Bucureşti şi Vasile Stoica ministrul României la Sofia.

D-nii Muşanoff şi G. Tătărescu.

Cortegiul la plecarea din Gara de Nord. In cele trei trăsuri a la Daumont au luat loc Regele Carol II, Regele Boris, Regina Ioana, Regina Maria, Regina Elisabeta şi Principele Nicolae.

SUVERANII BULGARIEI
LA SINAIA

In fotografiile noastre:
Maşinile în gara Sinaia în aşteptarea invitaţilor.
Regele Carol prezentând Regelui Boris pe comandantul garnizoanei.
Reginele Ioana, Maria şi Elisabeta la concursurile sportive.
Unul dintre concurenţi.
Regele Carol şi Principele Nicolae urmărind concursul.
Regele Boris, Regele Carol, Principele Nicolae în timpul concursurilor sportive.

Foto Berman-Realitatea

JOHANN Stolz 100% ARIAN

Un fapt divers

PUŢINI oameni ar putea număra atâtea prietenii sincere, entusiaste, lipsite de invidie, ca Johann Stolz din Fürstenwalde.

In ziua când s'a sărbătorit înaintarea lui ca „Führer" al tinerilor din SA. (Compania de asalt), toţi câţi l-au felicitat se bucurau cu adevărat de fericirea ce i se citia pe faţă şi doar e mult mai anevoie pentru sufletul omenesc să se bucure de fericirea altuia, decât să compătimească nenorocirea semenului. Piatra de încercare a prieteniei e tocmai împărtăşirea bucuriei. Insă Johann Stolz care la vârsta de 24 de ani isbutise să se ridice atât de sus, pe scara ierarhiei hitleriste, era un om care ştia să răspândească simpatia în jurul său. Inalt, cu pieptul larg, cu fruntea sus, părul castaniu şi ochi albaştri, vioi, avea în chipul lui un aer de apostol, inspira încredere şi ataşament. Chiar cei mai în vârstă decât dânsul îl iubiau şi-l ascultau. Inţelegem uşor cum a putut să strângă aproape trei mii de oameni, pe cari să-i conducă în marş la Nürnberg, în 1933, când Hitler şi-a ţinut marea adunare a partidului său.

Dealtminteri Johann a crescut în principiile naţional-socialiste: tatăl său, profesorul Georg Stolz, azi director la liceul din Fürstenwalde, a fost unul dintre primii partizani ai lui Hitler. In universitate, Johann a văzut cu bucurie cum rândurile naziştilor se tot îngroaşe, şi azi el are conştiinţa împăcată de a fi contribuit din toate puterile la triumful ideii: s'a relevat ca un perfect conducător şi organizator, nu numai cu prilejul marşului la Nürnberg, dar şi când cu boicotul evreilor şi arderea cărţilor neariene. De câteva ori a descoperit asociaţii mari antihitleriste şi a reuşit până azi să predea tribunalelor partidului peste 800 inşi vinovaţi de comploturi şi cari au fost închişi în lagăre.

In cumpăna prestigiului lui Johann, trebue să socotim desigur şi avantagiul pe care-l avea de a fi prototipul arianului.

Legile biologice sunt foarte curioase. Când secţiunea ştiinţifică a partidului a început măsurătorile şi cercetările sale, Johann a voit şi el să fie analizat din punct de vedere al rassei.

Nu oricine îndrăzneşte să se ofere astfel unor cercetări ştiinţifice, mai ales când ai un rol important în organizaţia socială. Niciodată nu poţi şti ce surpriză rezervă toate aceste analize, de care oamenii au un respect profund şi care de se întâmplă să fie cât de puţin defavorabile, întunecă complet toate meritele şi toate calităţile. Dar Johann nu era poltron. El s'a dovedit ca reprezentant tipic al rasei ariene. Nu numai sângele său, dar şi raporturile trăsăturilor erau riguros identice cu cele fixate de ştiinţă, pentru definirea germanului pur. Şi ceeace e mai interesant — o dovadă strălucită că atunci când natura vrea să copleşească pe cineva cu darurile sale, o face deasupra oricăror legi — deşi părinţii lui — arieni şi ei bineînţeles — nu prezentau în mod perfect toate trăsăturile germane, vlăstarul acesta fericit a primit dela fiecare dintre ei numai acele caractere care erau pure, aşa încât Johann înfăţişa o rasă mult mai curată decât tatăl sau mama sa.

Pe baza cercetărilor din Fürstenwalde savanţii dela Berlin au făcut chiar un studiu special al acestui caz, când un fiu primeşte dela fiecare din părinţi numai caractere pure. Stiudiul avea să alcătuiască baza unei noi teorii ştiinţifice.

*

Să existe oare intr'adevăr o lege a compensaţiei în viaţa noastră? Toate satisfacţiile, toate plăcerile şi mulţumirile suntem oare obligaţi să le plătim, mai curând sau mai târziu, cu pagube, nenorociri şi dureri?

Familia Stolz ducea un trai prea tihnit şi fericit. Bătrânul Georg îşi făcea lecţiile la liceu, pregătind pe cetăţenii de mâine, doamna Emma Stolz îngrijia — cu ajutorul unei servitoare — de gospodărie, iar Johann — mândria familiei — venia din când în când acasă, când treburile i-o îngăduiau, să aducă voie bună şi satisfacţie deplină celor doi bătrâni.

Ce bine ar fi fost dacă doamna Stolz renunţa de Crăciunul acesta la peşte! Nimănui în familie nu-i place peşte, numai ei. A cumpărat înainte de Crăciun un crap, şi probabil că era stricat, pentrucă doamna Stolz s'a îmbolnăvit, după ce l-a mâncat, de o intoxicaţie gravă. Doctorul Goetzen nici nu mai avea speranţe c'o să scape cu viaţă. Au dus-o la spital cu o peritonită acută.

O operaţie la 52 ani, cât avea doamna Stolz, nu e lucru uşor, iar Johann, care-şi iubia foarte mult mama, a suferit profund, îngrozit de ideea c'ar putea-o pierde.

Şi totuş soarta ar fi fost mai blândă cu familia Stolz dac'ar fi ucis pe mamă, decât să lovească — aşa cum a făcut — pe copil. Dar să nu anticipăm.

Zile întregi doamna Stolz a fost între viaţă şi moarte. In cele din urmă doctorii au spus că-i salvată, dar că e absolută nevoie să i se facă urgent o transfuzie de sânge.

Din nou avem prilejul să constatăm unirea şi dragostea care domnia în sânul familiei Stolz: când au aflat aceasta, la orele 9 dimineaţa, bătrânul Georg şi fiul Johann n'au spus nici un cuvânt: nici unul n'a îndrăznit să-şi ofere sângele, fiindcă nu voiau să provoace discuţii în faţa profesorului medic. Dar dupăce tânărul şi-a condus pe tata la liceu, s'a înapoiat imediat la spital:

— Domnule profesor, sunt tânăr, voinic, cred că pot da uşor litrul de sânge necesar însănătoşirei mamei mele".

— „Vei trebui să rămâi două săptămâni, să te odihneşti apoi i-a răspuns profesorul, care a acceptat ca un lucru de sine înţeles, ca un copil să-şi dea sângele celei care l-a născut.

Johann a trecut apoi cu profesorul Richter în camera de consultaţie, s'a desbrăcat şi s'a lăsat cercetat: mai mult de formă, căci înfăţişarea tânărului era a unui om perfect sănătos. Un intern i-a luat din vâna braţului câţiva centimetri de sânge pentru analiză.

— „Nu mă îndoesc că n'ai nici o boală de sânge, domnule Führer", i-a spus profesorul — dar şi noi ca şi d-ta trebue să ne facem datoria. Iată, domnul doctor Hellmuth va analiza imediat sângele şi la orele 4 după amiază, vom face transfuzia".

Şi Johann Stolz, cu mulţumirea datoriei împlinite, a plecat de la spital, urmând să revie la orele 4.

Intre timp însă, la 12 şi jumătate, îndată ce elevii au părăsit şcoala, Georg Stolz — care nu ştia nimic despre hotărîrea fiului său — a venit să-şi vadă soţia:

— „Te vei face bine Emma — a spus el cu hotărîre femeii, care extrem de slăbită, de o paloare isbitoare, zăcea în pat fără vlagă, cu pleoapele închise, cu suflarea scurtă şi deasă". Profesorul Richter spune că-ţi trebue un litru de sânge şi te faci din nou sănătoasă. Eu tot am prea mult sânge, îţi voi da eu acest litru..."

Femeea îi răspunse printr'un zâmbet vag de mulţumire. N'avea nici puterea să-şi concentreze gândurile. Părea o candelă, pe jumătate umplută cu apă şi în care feştila îşi caută ultimele pete de ulei ce mai plutesc la suprafaţă.

*

Cunoştea oare profesorul Richter la această oră, rezultatul analizei făcute asupra sângelui lui Johann Stolz, sau l-a determinat sentimentul unei delicate discreţiuni să nu comunice nimic bătrânului despre demersul fiului? Nu putem şti. Fapt este că profesorul Richter a primit cu amabilitate oferta lui Georg Stolz şi doctorul Hellmuth a luat şi acestuia o probă de sânge.

Când tânărul Stolz a venit la orele 4 fără zece la spital, a fost poftit să aştepte în cabinetul profesorului.

La orele 4 şi douăzeci — Johann aproape că pierduse orice răbdare — profesorul deschise uşa:

— „Felicitările mele domnule Führer". Mama dumitale e salvată. Soţul său i-a dat un litru şi jumătate de sânge"...

— „Nu înţeleg domnule profesor, — răspunse cu oarecare mânie în voce Johann — mi-aţi spus să vin la orele 4 pentru transfuzie..."

— „Nu înţeleg nici eu, scumpe tinere, — îl întrerupse profesorul Richter, — dar trebue să-ţi mărturisesc un lucru extraordinar, care poate că e o taină pentru dumneata până azi". Şi după o pauză calculată, ca pentru un efect teatral:

— „N'ai în vine nici un strop de sânge care să se potrivească cu al mamei sau al tatălui dumitale. Ei nu pot fi decât părinţii dumitale adoptivi. Probabil că nu ţi-au spus acest lucru până azi. Sângele domnului Stolz se potriveşte cu al soţiei sale, al dumitale nu se potriveşte nici cu al pacientei, nici cu al domnului director. Sângele dumitale nu poate sluji la transfuzie şi dumneata nu poţi fi copilul lor. E categoric!"

Johann Stolz a rămas atât de uluit de cele aflate, încât nici nu s'a mai interesat de starea mamei şi a tatălui său cari se aflau în spital. A plecat cu mintea frământată de gânduri.

Prin urmare asta era: iată pentruce trăsăturile sale sunt mai pure, rasa din care face parte mai nobilă: aceşti doi burghezi cumsecade nu sunt decât părinţii săi adoptivi! Ce taină ascunde oare naşterea sa? Cunosc amândoi părinţii săi secretul? Işi aminti de povestea unei englezoiace, care spre a împlini dorinţa arzătoare a soţului său, de a avea un fiu, a simulat o naştere, luând un copil dela azil. Va fi făcut mama lui la fel? Nu ştie nici ea al cui copil este de fapt?

Şi totuşi aceşti oameni i-au arătat o dragoste neţărmurită, mai mare decât ar putea-o arăta nişte părinţi adoptivi...

*

Mama lui Johann, când fiul ei i-a lămurit întâmplarea cu analiza sângelui, la început n'a voit să creadă în certitudinea rezultatelor găsite şi a înlăturat cu multă încăpăţânare concluziile profesorului:

— „Ce-mi pasă mie de analizele lor? Eu ştiu că eşti copilul tatălui tău, că te-am purtat în sânul meu, te-am născut în dureri, că eşti carne din carnea mea şi sânge din sângele meu..."

Dar înţelege mamă că sângele nu mi se potriveşte nici cu al tău, şi nici cu al tatei. Cu al lui ţi s'a putut face transfuzie, cu al meu nu. Voi doi aveţi altfel de sânge, al meu e altfel. Noi nici nu ne înrudim de fel. Oricât ar fi de dureros acest adevăr, este însă evident. Dece nu vrei să-mi spui adevărat ce s'a'ntâmplat cu mine. Dece să rămân viaţa întreagă într'o îndoială grozavă?

Biata femee plângea şi-şi frângea mâinile, nu ştia cum ar putea să-şi încredinţeze copilul de sinceritatea spuselor sale.

Ascultă, dragul meu Hannschen, nu-ţi vorbeşte ţie mai mult decât toate cuvintele, decât toate analizele de sânge, dragostea pe care o avem pentru tine, eu şi tatăl tău? Am putea noi iubi în acest fel un străin?"

Dar Johann nu putea fi convins. Ii ceru mamei sale, să-i povestească toate amănuntele naşterii şi acest gând fu fericit, căci ceeace află putea însemna deslegarea enigmei.

Intr'adevăr, în 1910, când urma să nască, doamna Stolz a fost internată de soţul ei la maternitatea din Charlottenburg. Chiar în după amiaza zilei când Johann fusese adus pe lume, în pavilionul în care se afla lehuza isbucni un incendiu şi toate mamele au fost evacuate în grabă cu copiii lor. Incendiul s'a stins uşor, dar bolnavele şi surorile au trecut prin clipe de spaimă.

— „Să ştii mamă, că eu am fost schimbat în zăpăceală. Ţi-au dat alt copil! Cine a mai fost cu tine în acelaş pavilion?"

— „Dar e imposibil Hans, aş fi văzut, ar fi văzut cealaltă mamă, cum să nu observe o mamă că i se schimbă copilul? O mamă simte! Dece vorbeşti prostii ca să mă amăreşti? Nici nu-mi amintesc să mai fi fost cineva care să fi născut odată cu mine, acolo unde eram eu..."

*

Cine a semănat în om dorinţa bolnăvicioasă a certitudinei? Dece nu s'a lăsat convins Johann Stolz de cuvintele mamei sale?

El a plecat la Berlin să găsească, la maternitatea unde se născuse, un martor al întâmplărilor de atunci.

A găsit-o pe bătrâna soră Ana, o femee de aproape 60 ani. Dânsa ţinea foarte bine minte cum a isbucnit incendiul: s'a aprins dela o maşină de gaz un dulap în care era vată. Chiar ea a evacuat pe lehuze. De copii s'a ocupat sora Thereza, care de mult a trecut în lumea drepţilor.

Dar sora Ana şi-a amintit în urmă de un lucru care putea avea legătură cu bănuiala tânărului:

— „Da, da, da, ţin bine minte asta: la câteva săptămâni după incendiu, a tot venit la spital o femee, care susţinea să i s'a schimbat copilul în timpul lehuziei.

„Copilul meu — spunea ea — era curat ca un pahar, cel pe care mi l-aţi dat are o pată neagră pe coapsă".

Am socotit-o nebună. De câteva ori a venit pe aici: credea că poate şi cealaltă mamă care a luat copilul ei l-a adus ca să-l schimbe. Imi amintesc de ea, fiindcă se plângea fiecăreia dintre noi. Ore întregi stătea pe aici. Poate că ea să fie mama dumitale adevărată. Dacă vrei putem să aflăm numele şi adresa ei".

Pentru Johann nu mai încăpea nici o îndoială că femeea aceea străină n'a fost nebună. Era mama lui. Copilul pe care-l primise nu era al ei, era fiul lui Georg Stolz. Pata cea neagră depe coapsă o moştenise dela tatăl său: Georg Stolz avea şi dânsul pe şold o pată neagră.

Cismarul Hermann Fuhrmann locueşte într'un subsol imund din Moabitt, un cartier sărac la marginea Berlinului. E un evreu îmbătrânit înainte de vreme de griji şi necazuri. Soţia lui, Ghisella, o feme puţintică şi sbârcită, păstrează încă urmele unei frumuseţi remarcabile. A dăruit soţului ei cinci copii. Dintre aceştia două fete sunt măritate. Băiatul cel mare a plecat în Palestina anul trecut, iar ceilalţi doi băeţi mai mici aşteaptă încuviinţarea consulatului american, spre a pleca şi dânşii la o rudă de rang îndepărtat din Boston.

Johann Stolz a venit aci să-şi găsească părinţii:

— „Dumneata eşti Hermann Fuhrmann? — a întrebat dânsul cu glasul sugrumat de consternare.

Bătrânul s'a înfricoşat: când tineri din trupele de asalt vizitează o casă de evrei, ei nu aduc decât nenorocire.

— „Heil Hitler!" a spus evreul, cu glas tremurător. „Sunt un om pacinic care nu mă amestec niciodată în politică, şi stimez pe toţi domnii..."

Dar Johann Stolz nu-l asculta. Privia mânios la bătrânul acesta care îi era tată. Il ura mai mult decât pe toţi ceilalţi evrei, poate tocmai pentrucă raţiunea nu-i îngăduia să-i găsească vreo vină.

— „Ai un băiat de 24 de ani?"

— „Da, domnule „Führer", pe Isac, dar jur că n'a putut face nici un rău; nici nu-i aici, de trei luni a plecat în Palestina!"

Ghisella, auzind discuţie pe ton mai înalt, în atelier, a venit înspăimântată din odaia alăturată.

„Aceasta-i mama mea — se gândia Johann — iar băiatul lui Georg Stolz se află în Palestina!"

Simţia că de va mai sta mult în această încăpere, cu aerul greu, mânia care-l cuprinde tot mai mult îl va împinge să făptuiască o crimă:

— „Jidovi afurisiţi!" îşi blestemă dânsul părinţii scrânşnind, şi ieşi, trântind cu sgomot uşa.

Umblând repede, mânia i s'a mai potolit. Ea a făcut loc unei desnădejdi cumplite: cum, el „Führer-ul" din Furstenwalde, „sută la sută arian" e fiul unor evrei? Toate credinţele lui se dărâmă toate aspiraţiile lui se spulberă!! Va fi batjocura camarazilor şi obiectul de scandal al societăţilor sportive. Nimeni nu va mai sta de vorbă cu dânsul, îl va ocoli până şi copiii.

*

In ziua următoare, Johann Stolz fu găsit mort, în odaia lui de hotel. Se spânzurase.

Cum stătea atârnat de cuiul perdelii, la o mică distanţă de pământ, lipit de zid, drept în faţa uşii, cu vârfurile picioarelor spre duşumea, cu braţele bălăbănind, cu bărbia în piept, limba mare roşie şi umflată în afară, cu ochii bulbucaţi, ieşiţi din orbite, privind parcă a batjocură în jos, spre toţi câţi intrau în cameră, puteai crede că e un „vasilache caraghios", care-şi râde de toată lumea: de hitlerişti, de profesorii savanţi, de rassism, de el însuş şi de întreaga alcătuire socială.

nic. constantin

FOTOGRAFII PE OCEAN PRIN CEAȚA

In fotografiile noastre vedem:
Sus stânga:
Cabina operatorului.
Mijloc:
Un vas fotografiat prin ceaţă la intrarea portului New-York.
Jos:
Camera de developat. Intr'un minut imaginea apare — după turnarea unui lichid — într'o oglindă anume instalată.

Pe transatlanticul „Manhattan" s'a instalat cu prilejul ultimei lui treceri de la New-York la Hamburg un aparat care va constitui o mare uşurare pentru navigaţie.

Cu ajutorul acestui aparat de fotografiat prin ceaţă, care lucrează cu raze speciale, se poate fotografia pe orice vreme la o distanţă de 60 mile. Placa se developează şi se copiază în mai puţin de un minut în mod automat astfel că se poate observa uşor dacă este sau nu ceva în calea vasului.

Aparatul face ca transatlanticele să poată evita pe viitor accidentele.

Sărbătoarea Unirii

La 24 Ianuarie s'a sărbătorit în Capitală 75 de ani de la Unirea Principatelor.

In fotografiile noastre:

D. N. Iorga vorbind la Tinerimea Română despre Unirea Principatelor.

D. prim-ministru G. Tătărescu şi ofiţerii superiori primind defilarea trupelor la biserica Domniţa Bălaşa.

Recepţia dela palat în onoarea membrilor Ordinului Ferdinand I.

In ziua de 24 Ianuarie a avut loc la Palatul Regal recepţia anuală a purtătorilor ordinului Ferdinand I. In fotografia noastră luată la recepţia dela palat, vedem pe M. S. Regele şi A. S. R. Principele Nicolae, A. S. Regina Elisabeta a Greciei, I. P. S. S. Patriarhul Miron Cristea, domnii Iorga, dr. Vaida-Voevod, mareşalul Prezan, G. G. Mironescu, Octavian Goga, dr. C. Anghelescu, Victor Antonescu, I. P. S. Mitropolitul Nic. Bălan, Gen. I. Bădescu, General Toma Dumitrescu, J. Th. Florescu, Pan Halippa, Emil Haţiegan, Episcop Iuliu Hossu, Ion Inculeţ, General Ion Ilcuş, Ilie Lazăr, Dr. N. Lupu, Ion Lupaş, M. H. Mărdărescu, Simion Mândrescu, Valeriu Moldovan, Sextil Puşcariu, Victor Onişor, Petrescu-Comnen, Gh. Popovici, Dr. Voicu Niţescu, I. Nistor, Ion Moţa, General Gh. Rusescu, V. Tilea, N. Tabacovici, A. Vlad, Col. T. Şerb, Lt.-Col. Radu I. Stîrcea, Col. J. Popescu, M. C. Sipsom, dr. N. Zigrea, Tr. Vuia, Col. Tr. Popa, Dori Popovici, Dr. V. Poruţiu, P. Poruţiu, Gh. Murnu, dr. D. Ciugureanu, Gh. Crişan, dr. M. Comşa, dr. L. Ciugureanu, Ionel Comşa, Alexandru Borza, Victor Branişte, dr. Eugen Bianu, Sever Bocu, Tiberiu Brediceanu, Protopop Ilie Câmpeanu, Onisifor Ghibu, Victor Hotăranu, General V. Neziescu, Aurel Leucuţia, Traian Leucuţia, Gheorghe Moroianu, Florian Nedrea, Lt.-Col. Munteanu, Emil Negruţiu, Gheorghe Pop, H. Cihosky, Fr. Longin Hossu, dr. Ion Pop, D. Pompiliu, Anton Mocioni, Căluţiu Marţian, dr. G. Jeleriu, Sebastian Brânduşa, Preot Coriolan Buracu, Victor Deleu, Emil Fagure, Ion Bianu, I. Buzdugan, I. Schiopul, Adrian Oţoiu, V. Pop, Preot I. Popovici, V. Stoica, Preot Iosif I. Serafim, Căp. Sidorovici, Christi Vladimir, I. Popa, I. Montani, Al. Lupeanu, Teofil Iancu, Maior Luca, General Ştefănescu Amza, D. Bogos, Pantelimon Erhant, Preot D. Manu, P. Sinadino, dr. Gh. Stoica, Preot Gh. Negoescu, Ducian Borcea, Elie Bufnea, I. C. Băleanu, Vasile Niculescu, Th. Păcăteanu, Bosie Codreanu, D. Drăghiceanu, Ovidiu Grita, Sever Miclea, Aristotel Banciu, dr. Alvirescu, P. Roxin, D. Marmeliuc, I. Agârbiceanu, Andrei Dobosi, dr. I. Oanea, Simion Balea, I. Pop, A. Birtolan, Emil Colbazi, Anton Crihan, St. Toşan, R. Popescu, Şt. Boeriu, Ion Clopoţel, I. Fraşoreanu, Spiridon Botta.

S'a născut fiul Mikadoului

In toată Japonia s'a așteptat cu o vădită nerăbdare nașterea moștenitorului tronului.
In fotografiile noastre vedem:
Buletinul nașterii prințului moștenitor, care este expus în palatul din Tokio reporterilor.
O statue a lui Budha care s'a construit în fața templului pentru cinstirea nașterii moștenitorului.

Elevii de școală au venit în procesiune la palat fiind primiți de împărăteasa Chikako Kuni și de alți membrii ai familiei imperiale.
Trei copii fericiți care s'au născut în aceiași dimineață cu fiul Mikadoului.

John Rockefeller junior

Thomas Bata

Leland Ross

Harry F. Sinclair

Louis Rotschild

MARIREA SI DECADEREA milionarilor

— Câţi mai sunt astăzi şi cât au pierdut în anii din urmă —

CRIZĂ, sau sfârşitul capitalismului? Şi fenomenul acesta, ce anume înrâuriri a avut asupra capitalurilor particulare? Adică, în aceiaşi ordine de idei, cari sunt pierderile suferite în aceşti din urmă ani de către marii bogătaşi ai omenirei? Căci, precum se ştie, n'au fost numai oamenii din clasele mijlocii şi lucrătorii cari au trecut prin momente de grea cumpănă, ci şi milionarii.

In primul rând, va trebui să stabilim, în sensul adevărat, cine anume sunt milionari. Acei cari au un milion de capital, sau acei cu un milion de venituri? Dacă e vorba de primul caz, atunci ne aflăm în faţa unor persoane cu totul altfel decât bogate. Cine n'are, astăzi, un milion? Şi apoi, un milion de franci, de coroane, de mărci, de dolari sau de sterline? Se poate atribui acelaş titlu cui are un milion de franci şi tot astfel aceluia cu un milion de sterline, ceiace înseamnă o sumă de o sută de ori mai mare?

Făcută această premiză, să aruncăm o privire asupra cifrelor. Şi, putem s'o facem fără şovăire, ba chiar cu inima împăcată, deoarece... nu ne privesc pe noi. Aceste cifre, cari sunt documentate cu multă rigurozitate de un competinte în materie, ca Lewinsohn, ne arată că armata milionarilor, care părea interminabilă după război — şi ştiţi de ce — s'a micşorat în mod simţitor. In Anglia care, oricum, e ţara capitalistă unde n'au avut loc prea multe prăbuşiri, numărul acelor cari posedau un milion de sterline a coborât dela 60 la 540. Recentele şi foarte împovărătoarele impozite, vor aduce, cu siguranţă, noui scăderi. Deocamdată, cel mai greu lovit se socoteşte ducele de Westminster, căruia, până în prezent, i s'a redus cu două milioane şi jumătate de sterline capitalul său de 40 milioane.

Aga Khan cu logodnica lui la Nissa.

Bancherul Insull

Ivar Krueger

In America, se înţelege, au fost salturi spectaculoase, după cum spectaculoase sunt toate lucrurile ce se petrec acolo. Cei 43 de mii de posesori a câte un milion de dolari (pe cursul de astăzi 150.000.000 lei) cari existau în 1929, au scăzut anul trecut până la a fi numai nouăsprezece mii.

Mai impresionante sunt cifrele referitoare la arhimilionari, miliardari sau aproape, adică la acei cari se mândresc cu mai mult de un milion dolari, venit — iar nu capital. Aceştia, după tablourile de impozite, erau în număr de 513 în anul 1919 şi au descrescut apoi treptat, pentru ca în 1930 să nu mai rămâie decât 149. La New-York, a fost numai o singură persoană care să declare că avea peste un milion de dolari venit: şi acesta era Rockefeller. Ceia ce-i mai straniu este că în 1930 şi 1931 Morgan, marele Morgan, nici nu figura pe lista milionarilor. Suferise pierderi cari întrecuse veniturile sale, astfel că, în conformitate cu dispoziţiunile legii, fusese scutit de plata oricăror dări, pe anii aceia.

Cât priveşte pe bogătaşii germani, e lesne de înţeles năpasta ce s'a abătut asupră-le. Ea n'a aşteptat criza ca să se manifeste. In 1913, erau în Germania

15.500 posesori a câte un milion de mărci şi chiar mai mult; în 1923, numărul lor se redusese la 4000, în 1925 la mai puţin de trei mii, iar astăzi... e mai bine să nu mai vorbim.

Să lăsăm acum cifrele şi să trecem la cazuri individuale ca să depunem câte o floare sau lacrimă pe amintirea atâtor persoane cari ani de-arândul au strălucit ca centru de atracţie şi culme a invidiei.

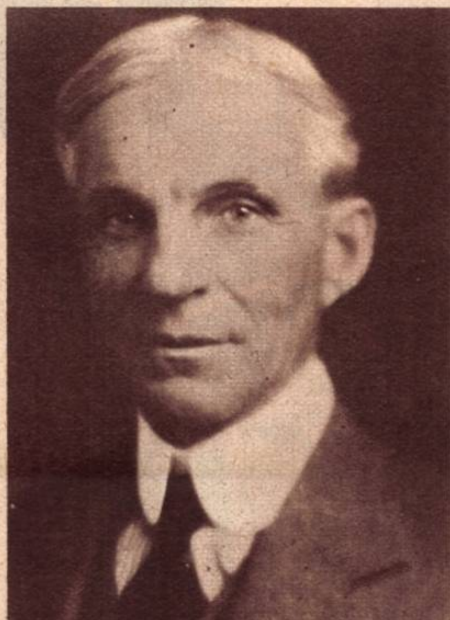
Puţine cuvinte despre acei cari s'au prăbuşit de-abinelea, nu atât din pricina crizei, cât din faptul că speculaţiile lor formidabile nu puteau să sfârşească într'altfel. Este recent cazul lui Kreuger, regele chibriturilor, care de la un venit de două miliarde de coroane sudeze, trece la un debit de aproape 170 milioane dolari, cum tot recente sunt şi isprăvile lui Insull, regele Chicago-ului, dispărut fără urme după ce lăsase datorii de peste 250 milioane de dolari, — şi ale bancherului Loewenstein.

John D. Rockefeller

Să trecem mai bine la pierderile milionarilor sau miliardarilor care deşi îndeletnicindu-se cu operaţii regulate, le-au suferit numai de pe urma influenţei pieţei generale, a devalorizării titlurilor şi a mărfurilor. Cel dintâi, ni se înfăţişează în minte, regele automobilului. Averea lui Ford, care în 1928 se ridica la 1200 milioane de dolari, adică peste 180 miliarde de lei, e preţuită astăzi la mai puţin de a zecea parte, ceiace înseamnă v. e-o... cincisprezece miliarde. Mai norocos este Mellon — întreaga familie Mellon — care deţine supremaţia întreprinderilor de aluminiu; averea lui de 200 milioane de dolari s'a micşorat numai cu jumătate. Un alt magnat al cauciucului, Reynolds, a avut pierderi considerabile; totuş, e încă un arhimilionar şi copilaşul lui, micul John, în vârstă numai de un an şi jumătate, e de pe acum stăpân al unei averi de 5 milioane dolari. Nici Clarence Mackay, nu prea e atât de mare, încât pierderile îl lasă indiferent şi se simte destul de fericit că a luat în căsătorie pe frumoasa cântăreaţă Anna Case.

Putem să aruncăm o scurtă privire şi în afară de America. A şti ce pierderi a suferit misteriosul grec Bazil Zaharoff, nu e lucru uşor, deoarece nimeni în lume n'a cunoscut vreodată reţeaua de afaceri a acestui bătrân misterios care e una din cele mai mari puteri politice şi financiare a Europei. Se ştie numai că a păgubit cu antrepriza cazinoului din Monte Carlo, dar cum omul acesta e amestecat în toate marile uzine de armament, engleze şi franceze, se poate spune că pierderile lui n'au fost prea serioase, deoarece industria războiului nu cunoaşte criză... A cunoscut-o pe aceia a petrolului, anglo-olandezul Deterding, ale cărei consecinţe au lăsat unele urme, dar nu în aşa măsură ca să-i zdruncine sănătatea, pe care ştie să şi-o îngrijească destul de bine.

Henry Ford

Criza, a bătut până şi la uşa unuia din Rotschilzi, însă rudele din Londra ale acestuia l-au ajutat, împrumutându-i cei câţiva bani de care avea nevoe... cinci milioane de sterline!

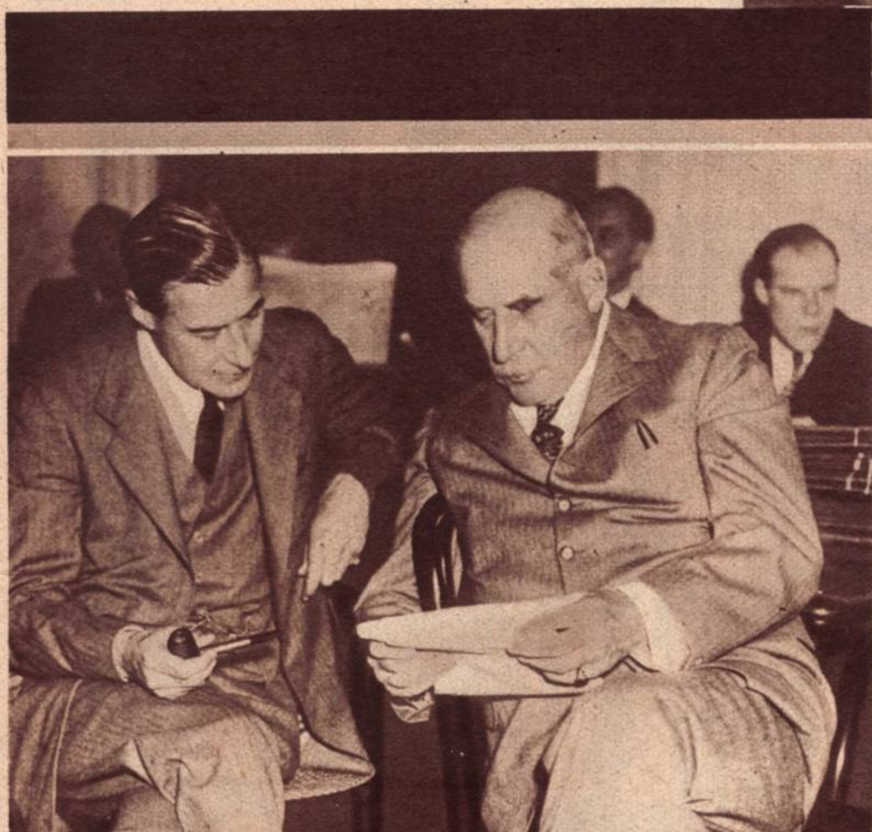
Pare că şi Aga Khan, cunoscutul maharadjah europenizat a avut pierderi simţitoare; dar atâta vreme cât caii lui cuceresc mai toate premiile la Longchamp, Clichy, Auteuil, etc. omul poate să doarmă neturburat. Şi apoi, luna lui de miere nici nu s'a sfârşit...

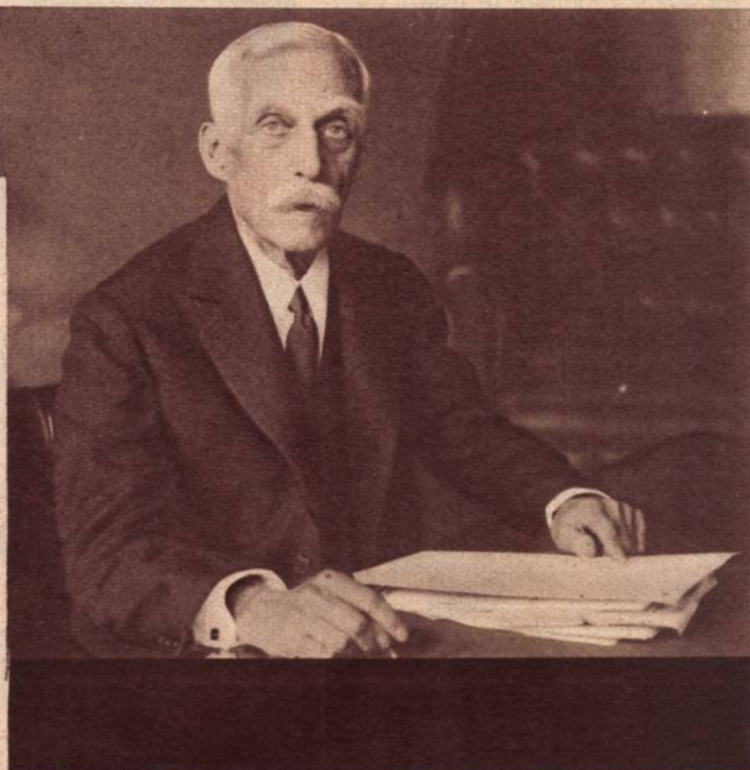
Mai sigur dintre toţi este Nissamul din Haiderabad şi credem că nu fără dreptate. Pierderile sunt privite cu filozofie atunci când ai o sută de milioane sterline în pietre preţioase şi un venit de patru milioane sterline din proprietăţi funciare.

Şi acum, o întrebare finală: Oare nimeni n'a câştigat? Ba da: chiar se vorbeşte despre câţiva bancheri olandezo-internaţionali din Amsterdam ale căror priviri sunt neîntrerupt aţintite asupra lumei întregi: Konigs, Mannheimer, şi alţii. Dar cine se duce să răscolească în ascunzătorile tainice din Amsterdam?

P. O. B.

P. Morgan cu fiul său

Andrew Mellon

Adevăruri despre o rasă care se stinge

PITICII sunt oameni a căror desvoltare nu e desăvârşită ba, uneori, chiar diformă şi pot să fie albi, mongoli, negri ori de sânge amestecat. Pigmeii, dimpotrivă, sunt fiinţe desvoltate în chip regulat, locuind mai ales în regiunile păduroase din dreapta fluviului Congo (Africa Centrală). Se cunosc numele celor mai importante triburi ale lor: Bagelli, Bacongo, Babinga, Batna, Akka, Dumé.

Precum ştie toată lumea, sunt oameni mici de statură. Dar, deosebit de caracteristica aceasta, care-i apropie în aparenţă de pitici, mai au şi pe acele proprii rasei negre: capul mare, păr lânos, frunte joasă, ochii negri, nasul aproape turtit şi nările larg deschise; braţele, în general sunt lungi, contrastând în chip izbitor cu picioarele scurte şi subţiri; uneori au pântecele exagerat de voluminos, iar degetele picioarelor sunt dăruite cu aceiaşi agilitate ca şi ale mâinilor.

Când le cade jos un obiect mic şi uşor, nu se apleacă, aşa cum facem noi, spre a-l ridica, ci îl apucă cu piciorul ca să-l treacă apoi cu repeziciune mâini.

Pe la jumătatea secolului trecut, câţiva exploratori aduseră în Europa o veste senzaţională care puse în fierbere lumea învăţaţilor. Spuneau, anume, că au văzut pigmei cu coadă! Şi era adevărat: numai că era vorba de o coadă falsă, purtată de către indigenii cei mai... eleganţi, ca un fel de podoabă.

Ca toţi sălbaticii, pigmeii au auzul şi mirosul foarte fine. Talentul lor de imitaţie este extraordinar.

Se povestesc următoarele despre un pigmeu care deveni servitorul unui comerciant din Londra. Se întâmpla ca adeseori, pe când stăpânul lipsea, să vie prieteni sau clienţi cari întrebau de el. Dacă pigmeul, când se înapoia stăpânul, nu-şi amintea numele lor, ştia în schimb să imite atât de bine contractarea feţii, glasul lor, gesturile precum şi felul de a umbla, încât comerciantul, în nouă din zece cazuri, înţelegea despre cine era vorba.

Pigmeii se pricep apoi să imite şi glasul tuturor animalelor; să meargă kilometri întregi pe urmele unui animal sau om, să se ascundă în aşa fel ca să-l deruteze şi pe cel mai isteţ poliţist. Pentru însuşirea aceasta, sunt foarte căutaţi de către şefii triburilor războinice care-i întrebuinţează ca spioni. Ba, până şi în superstiţiile triburilor africane e răspândită convingerea că pigmeii au privilegiul magic al... invizibilităţii.

Două grupuri de pigmei.

*

Pigmeii nu construesc sate, ci locuesc în peşteri sau, când nu le găsesc, ridică un fel de colibe. Intrarea, fie la peşteri, fie la colibe, o închid slujindu-se de pieile animalelor.

Ca să frigă carnea, o taie în felii pe cari le înfăşoară în frunze mari şi umezite, le acoperă cu cenuşe şi, după aceia le pun pe jăratec. Din fructele de cocos îşi fabrică oale, ca pahare întrebuinţează cornul de rinocer, ca linguri cojile de scoici, iar ca furculiţe... degetele.

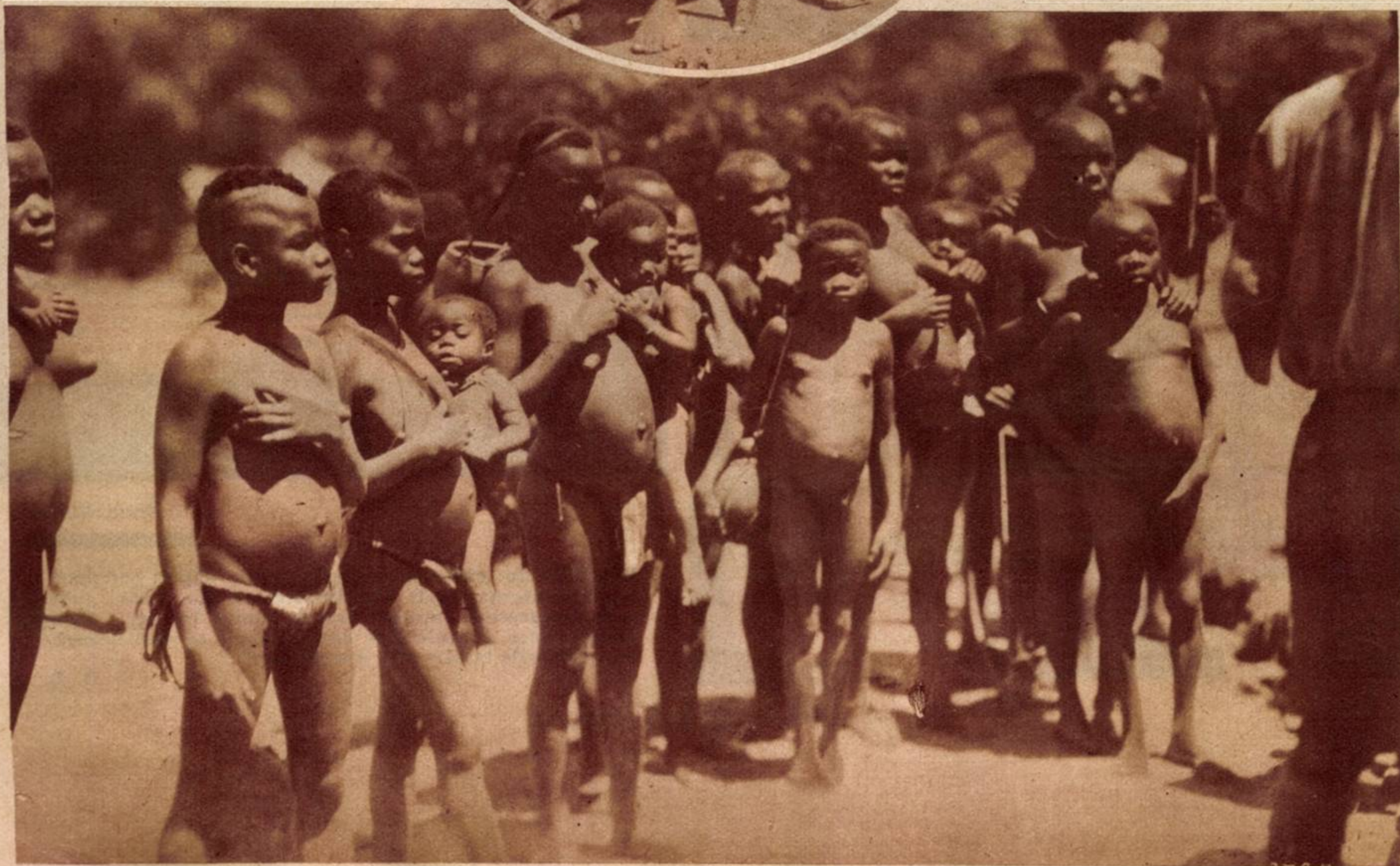
Nu cresc animale domestice. Ce ar face cu câinii şi pisicile, dacă n'au casă? De vite, cum să se folosească, atâta vreme cât n'au idee de agricultură şi păstorit?

Ocupaţia lor de căpetenie este vânatul: din el, pigmeii scot tot ce le este necesar pentru viaţă. In zonele păduroase găsesc elefanţi, boi sălbateci, mistreţi, hipopotami; apoi maimuţe de orice calitate, cerbi, gazele, tigri, rinoceri; nu lipsesc antilopele şi şacalii.

La vânătoarea de animale sălbatece, ei evită totdeauna lupta corp la corp. Cocoţându-se prin copaci, ori altundeva bine adăpostiţi, preferă să împroaşte bestia cu săgeţi, otrăvite până ce o văd căzând fără puteri. Atunci, îşi părăsesc ascunzişul, se apropie cu multă luare-aminte şi o străpung cu armele. Apoi, cu repeziciune, îi smulg carnea din jurul rănilor, fiindcă e otrăvită şi mănâncă restul, după ce au fript-o în felul arătat mai sus.

Pigmeii, beau numai apă de izvor. Când sunt nevoiţi să străbată regiuni lipsite de apă, îşi iau cu ei o provizie, conţinută într'un ou de struţ.

Familiile pigmee sunt foarte numeroase şi patriarhale. Capul lor,

tatăl sau membrul cel mai vârstnic, este rege, judecător, stăpân, preot, — totul în familie.

Copiilor nu li se dă un nume propriu la naştere, ci numai atunci când sunt în stare să înţeleagă că e vorba despre ei.

Indată ce se înzdrăvenesc, băeţii îl urmează pe părinte care-i învaţă să vâneze şi îi lasă apoi să-şi procure singuri de mâncare.

Când un flăcău pigmeu vrea să se însoare şi a pus ochii pe fata ce i se pare vrednică de el, se duce la vraciu (într'un trib de negri care se respectă, vraciul nu poate să lipsească!) şi i se dă un filtru... magic, constând dintr'un praf pe care pretendentul îl aruncă prin surprindere, dar nu aşa ca să rămâie necunoscut, pe capul fetei alese.

Praful acesta, e atât de lipicios încât biata fată ca să-şi descurce părul, va fi nevoită (ce grozăvie!) să se spele câteva zile de-arândul; pe de altă parte, mâncărimea supărătoare ce-o provoacă, o va îmbia, de voie — denevoe, să se gândească la pretendent şi să aleagă: da sau nu.

Când ambele familii sunt de acord căsătoria e hotărîtă.

Misionarii cari au avut prilej să cunoască în toată amănunţimea obiceiurile pigmeilor, arată că ei nu profesează credinţe cari au la baza lor cruzimea, că nu sunt canibali, nu ţin sclavi şi nici nu săvârşesc sacrificii omeneşti. Dimpotrivă, sunt naivi, fricoşi ca oile; minciuna, furtul, omuciderea, le sunt aproape necunoscute. De aceia şi au o adevărată groază de războiu şi se apără numai atunci când îşi dau seama că nu pot să fugă.

Inaintea unui alb rămân cuprinşi de-o teamă care-i paralizează. Dacă un alb îi priveşte, nu cutează să ridice ochii asupră-i. Dar îndată ce acesta se întoarce cu faţa într'altă parte, îl măsoară din cap până în picioare; iar dacă streinul se depărtează, aproape că se silesc să-şi înlăture frica de până atunci şi pălăvrăgesc, dansează şi râd să se prăpădească.

Spre deosebire de alte popoare sălbatece, din Africa şi America, îşi îngroapă în taină morţii lor, în aşa fel ca, afară de rude, nimeni să nu ştie unde se află mormântul defunctului. Deobiceiu, ca să facă aceasta, abat un curs mic de apă, în albia căruia sapă groapa adâncă, pe care, apoi, o acopăr bine-bine şi în urmă redau curentului apei albia-i primitivă.

Tot aşa procedau şi Goţii. Când regele acestora, Alaric, muri, supuşii lui l-au îngropat călare, cu întreaga-i armură, într'o groapă adâncă săpată în albia fluviului Busento, în Lucania.

Dacă mortul, fusese în viaţă virtuos şi stimat, după trecerea unui anumit timp, rudele îi taie craniul şi, zugrăvindu-l cu culori aprinse îl atârnă în peşteră sau colibă, ca amulet păzitor de rele.

De fapt, pigmeii au aşa zisul „cult al strămoşilor". Cred că umbra mortului nu părăseşte familia şi că e pururea martoră la toate actele lor. Cred, de asemenea într'o fiinţă supremă, bună, atotputinte şi atotştiutoare, invizibilă. Ii oferă partea cea mai bună din vânat, în semn de mulţumire şi convingere că orice lucru îi aparţine, că totul se datoreşte îndurării lui. Inainte de a pune în gură ceva, aruncă o fărîmă peste umăr, înapoi, ca prinos şi mulţumire divinităţii.

De ce? Poate ca să mărturisească neputinţa lor de a vedea fiinţa supremă. Un mijloc naiv, curat copilăresc, ca să exprime ceia ce înţeleg ei prin invizibil...

Pigmeii sunt pândiţi de acelaşi sfârşit pe care-l vor avea şi Pieile roşii din America septentrională. La fel ca şi aceştia şi ei sunt sortiţi să dispară, cotropiţi de „civilizaţia" albilor şi, ceva mai mult, de agresivitatea triburilor indigene, veşnic în războire, care-i răpun ori unde i-ar întâlni.

Fricoşi cum sunt, nu ştiu şi nu vor şti să se facă preţuiţi, iar peste câtva timp, vor pieri de pe suprafaţa pământului. Despre ei, va rămâne numai amintirea!...

L. T.

„Realitatea Ilustrată“

vă dă posibilitatea să vă analizaţi caracterul

PROBLEMELE frumuseţii

O alunită poate fi pentru o femee un defect, iar pentru alta un „grain de beauté". Părul alb poate fi pentru o femee o durere, dar pentru alta poate fi un punct de mândrie. Nu există domeniu în care părerile să fie mai împărţite, decât în acel al frumuseţii...

Dar toate miile de femei care vizitează saloanele de frumuseţe sau se adresează experţilor ce deschid rubrici în diferite reviste, pun în mod unanim trei întrebări. Aceste trei chestiuni sunt nu *probleme* ci mai curând impedimente ale frumuseţei.

Prima chestiune, e cea a părului de prisos. Astfel, multe femei se găsesc să scrie, întrebând dacă nu cumva coald-cremurile nu fac să crească păr pe obraz. *NU*. Părul de prisos e la femei o trăsătură ce se accentuază cu maturitatea. Nu există însă nici o dovadă ştiinţifică, că aceste creme ar determina creşterea părului. Apariţia părului de prisos la o vârstă când întrebuinţaţi creme de obraz, este o simplă coincidenţă. Acest puf supărător pentru multe dintre dv. stă în mod misterios în legătură cu glandele. Ele apar în genere la acele femei pe care activitatea glandulară le face obeze, şi e adesea o caracteristică ereditară.

Cea mai simplă şi mai drastică măsură ce se poate lua impotriva părului de prisos este să-l oxigenaţi. Faceţi un mic amestec de două părţi perhidrol şi o parte amoniac — şi adăugaţi o cantitate mai mare de perhidrol, dacă vedeţi că amestecul vă arde pielea. Preparaţi loţiunea aceasta în cantităţi foarte reduse, deoarece dacă stă mai multă vreme îşi pierde eficacitatea. Atingeţi uşor părul cu acest lichid, de două şi trei ori pe zi şi dacă urmaţi cu asiduitate tratamentul îl vedeţi cu vremea dispărând poate cu desăvârşire.

Pentru câteva fire mai încăpăţânate, care rezistă oxigenării, cel mai simplu remediu este să le smulgeţi. Pentru aceasta vă veţi lua o bună pensetă care să poată smulge firele, fără a irita prea mult pielea, deoarece, în caz contrar, stimulaţia sângelui n'ar face decât să hrănească celulele în care cresc, pentru a nu lăsa în urmă pori mari şi atingeţi apoi pielea cu un lichid antiseptic sau astringent pentru a preveni orice infecţie.

✵

O a doua problemă pe care o pune frumuseţea, este o piele iritată, o piele cu coşuri. Atât băeţii cât şi fetele se necăjesc cu ele în cursul adolescenţei, iar unele femei le au chiar toată viaţa. Ele apar cel mai adesea pe o piele grasă.

Pentru a obţine un rezultat permanent, coşurile trebuesc tratate nu numai extern prin cosmetice, dar şi intern. Un regim alimentar prea bogat în zahăr şi făinoase, care are drept rezultat fermentaţii intestinale, poate contribui în mare parte la producerea acestei stări. Deci, în perioada când aveţi asemenea erupţii, evitaţi dulciurile, marmeladele, patiseriile, stimulentele ca alcool, ceai, cafea şi mâncărurile picante. Consumaţi fructe multe şi legume atât crude cât şi fierte. Beţi multe limonăzi, mai cu seamă zeamă de portocale. Aveţi grije ca stomacul să funcţioneze bine, beţi regulat 8—10 pahare de apă pe zi şi cel puţin o jumătate de kilogram de lapte.

Faceţi zilnic exerciţii fizice, pentru a vă tonifica întregul organism, deoarece pielea necesită stimulul purificator al unui sânge bogat şi bine primenit. Luaţi zilnic o bae caldă, cu abundente săpunări, frecându-vă energic corpul cu un burete aspru. Şedinţe scurte de raze ultra-violete sunt un excelent remediu pentru aceste coşuri. Schimbaţi zilnic prosopul şi tot zilnic spălaţi puful de pudră sau întrebuinţaţi regulat în loc de puf, o bucată curată de vată.

Nu aplicaţi niciodată pudră peste un strat de fard aplicat mai de mult şi căutaţi să nu atingeţi faţa cu mâinile. Nu stoarceţi şi nu iritaţi acneele.

Nu uitaţi să vă spălaţi în fiecare seară înainte de culcare pe faţă, cu apă cât suportaţi de caldă, după care vă veţi clăti cu apă rece, evitând a întrebuinţa după acea o cremă prea grasă. O loţiune antiseptică, având în suspensie puţină pudră e foarte eficace, deoarece lasă un strat fin de pulbere albă pe piele, ascunzându-i imperfecţiile.

Pe o astfel de piele se va uza de fard cu moderaţie, evitându-se preparatele colorate în rose.

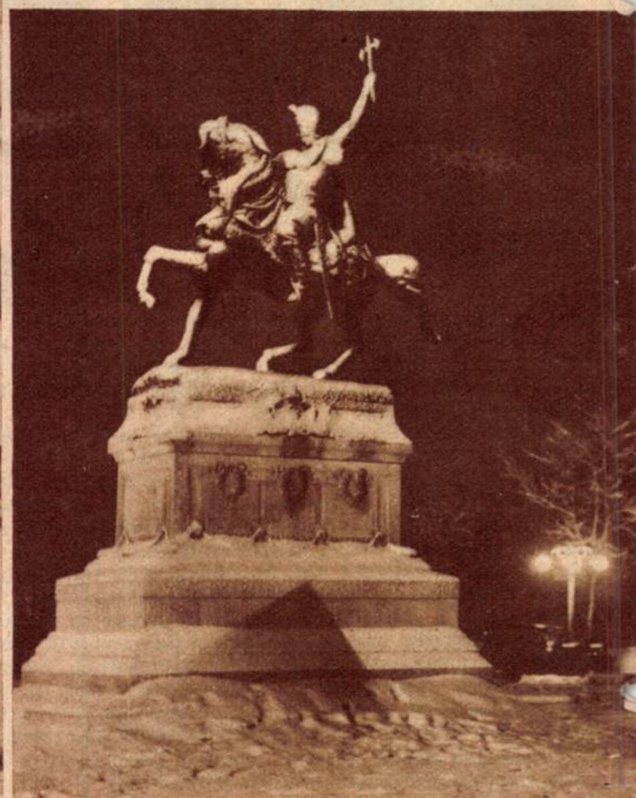
✵

Ridurile sunt a treia problemă şi poate cea mai importantă. Se poate face ceva împotriva lor? Intr'o oarecare măsură, ridurile vi le faceţi dv. singure. V'aţi gândit vreodată la aceasta? Stări de spirit negative ca autocompătimirea, dispreţul, invidia, plictiseala sau ura, gravează pe figură, linii ce o sluţesc, înăsprindu-i contururile. Obicinuiţi-vă să întâmpinaţi viaţa cu un curagios surâs.

Uscăciunea pielii este o cauză foarte frecventă a ridurilor. Dar asupra acestui punct am vorbit pe larg într'un articol precedent. Repetăm deci, pe scurt că un antidot relativ eficace sunt în acest caz, cremele grase. O slăbire bruscă determină şi ea riduri. Corpul acumulează depozite de grăsime sub pielea care e astfel întinsă. Dacă slăbiţi brusc această grăsime este întrebuinţată de organism şi cum pielea nu are timpul să se reajusteze după noul volum, capătă un aspect de ţesc. Mulţumiţi-vă deci a vă reduce volumul în mod lent. Intr'un articol viitor vom trata pe larg această problemă a slăbirei, semnalând noile metode de care se uzează acum, în cele mai mari saloane de frumuseţe ale occidentului.

NOPȚI DE IARNĂ ÎN BUCUREȘTI

INCEPE bineînțeles după miezul nopții. Atunci când spectacolele termină, când tramvaele și taximetrele au dus lumea acasă; când străzile încep să fie pustii.

Nu se mai oprește decât rar cineva să se uite într'o vitrină ca, apoi, cu pași grăbiți, să se piardă după primul colț. O forță ocultă parcă suge pneumatic oamenii; o mână invizibilă îi adună pe toți în marea cutie de pluș a nopții. In vitrine au rămas doar manechinele polisate cu aur, doar femeile placide și stilizate să poarte rochiile în galantarul de cristal. O clipă se opresc să le admire celelalte manechine vii, — manechinele amorului mercenar. Un dute-vino până la două, trei dimineața, pe trotuarul, unde fiecare își are... vadul, nu încetează. Sunt spectrele străzii.

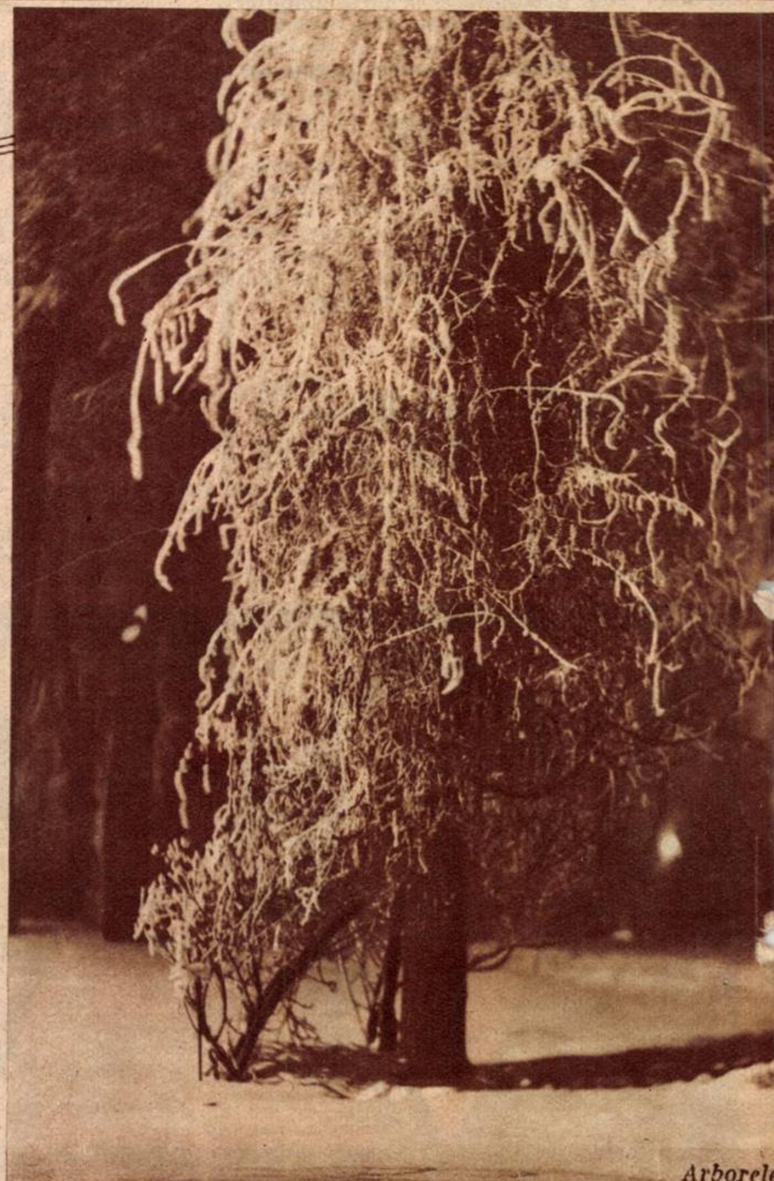
Erau prezente de pe la opt seara. Se confundau în cealaltă lume multă, nu se recunoșteau decât dac'ai fi stat să le observi bine, să le urmărești. Când fiecare s'a dus acasă, și-a terminat promenada de siestă, — rămân ele. Ca într'un ciur pe fundul căruia a rămas drojdia. Ca într'un acvarium în care plutesc câteva stindente exemplare din fauna orașului. Sunt personagiile nocturne ale străzii. Sunt ficele detracate ale metropolei. Cu fața ascunsă în fard, cu privirile aprinse ca două becuri minuscule în cap, se strecoară sub luminile aruncate de sus, ale felinarelor înalte. Dar pe lângă ele nu trec decât, într'o fugă fâșâită, automobilele. Ora târzie a devorat toți cumpărătorii de sentimente.

Perspectivele mari ale bulevardelor, taie și parcurg arhitectonice noaptea. O alee de clădiri, de arbori, de becuri. Panglica de macadam a trotuarelor, tivește pe ambele margini artera până la capăt. Pustiu și ger. In adăposturile S.T.B.-eului, din stațiile principale, a rămas doar un singur pieton, congelat parcă, să aștepte un tramvai ce trebuie să vie din secolul celălalt poate. O clipă scoate capul și privește între paralelele șinelor până în fund: nu se vede în perspectiva obscură un far ap

Și ultimul tramvai apare ținându-se cu o mână cablul electric. A stopat în stație, ușa pneumatică câteva secunde și a înghițit ultimul om de pe bu cat. Adăpostul luminat a rămas gol și searbăd în no apare nimic. Câteva mașini nemișcate stau după co Tăcere și, din când, în când, rezonanță vidă. Serge pe tocul revolverului pândește fiece sgomot: să fie întârziatul care iese acum dintr'o cârciumă, se ține împleticește de întuneric. Mormăe și vorbește sin lează și are o enervare de nu știe ce.

Te supără luminile încâlcite ale reclamelor lumi bulevardul Elisabeta. Multe, roșii, albastre, verzi. tivită în jurul unui ochiu. Titluri clipite, țevi fosfo grafiând un nume, o săgeată, un imperativ comerci

Parcul imens și solitar și-a pus brocartele de gh

Arborele

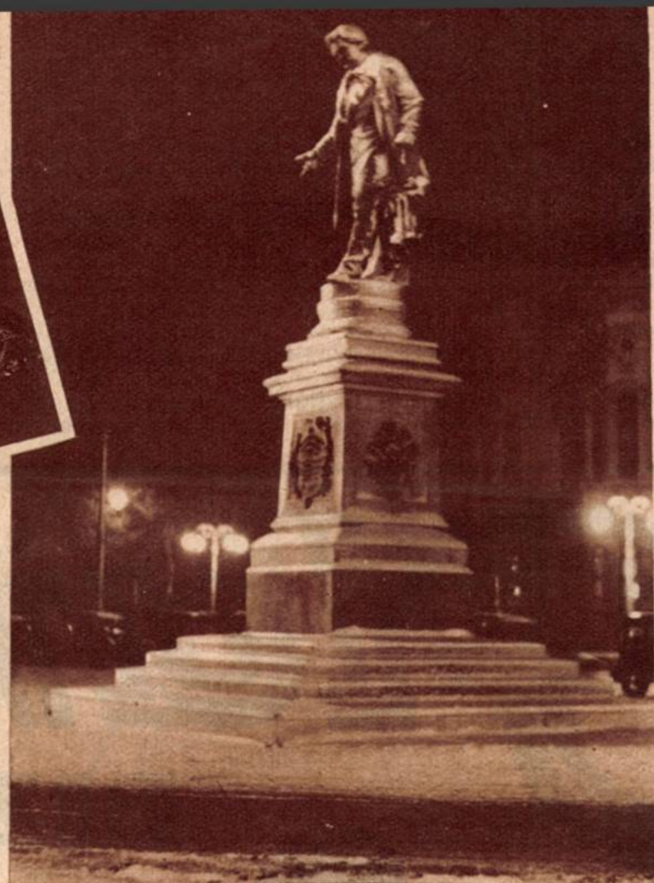
...ropiându-se ? ... (troleul) de ... s'a deschis ...vard. A ple... apte. Nu mai ...lţ în monom. ...ntul cu mâna ...linişte! Chiar ...de ziduri, se ...gur; gesticu-

...noase de pe ...Ca o conjuc- ...rescente cali-...al.

...iaţă pe fiece

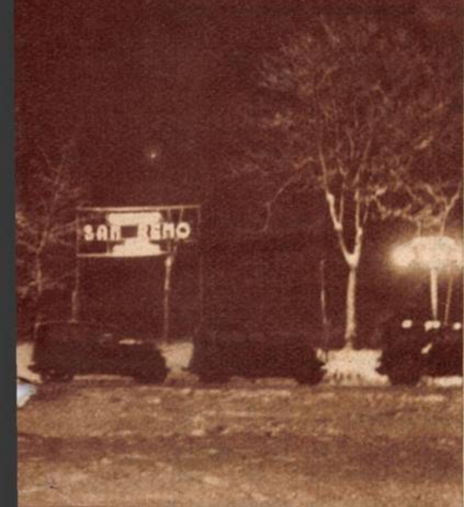

Statuia lui Heliade Rădulescu.

...ram. Zăpada a rămas în tot cuprinsul lui ca o imensă şi difuză lebădă glacială. Pe pista îngheţată au rămas monogramele indescifrabile ale patinorilor. Fiecare alee duce sigur într'o siberie aciuiată în boschete. Pe bănci vântul caută siluetele absente ale îndrăgostiţilor, îmbrăţişările lor fierbinţi, ca o mângâere încremenirei friguroase. Nici un om nu învie decorul rigid, nici un divertisment nu apare în broderiile de nea a viziunei hibernale. Totul e nemişcat, totul e comprimat — şi nemişcarea

Statuia lui Mihai Viteazul.

Figuri decorative ale statuii Brătianu.

In fotografiile noastre vedem câteva aspecte ale Bucureştiului, noaptea, în timpul iernii.

...ninș.

și tăcerea — în statui. Statuile sunt cetățenii orașului noaptea. Singure ele scrutează, de pe soclul lor, santinele de bronz, piețile unde sunt așezate.

In grădina Atheneului, pe bulevardul Academiei, Brătianu, Pache.

Intr'un jilț de piatră, îmbrăcat în redingota lui, cuminte și etern, așteaptă cu simbolul prezenței sale peste decenii.

In picioare, cu un gest împărțind încă înțelepciune, e înalt și luminat de un far special, o altă figură predomină.

In paginile de metal ale cărții ce o ține în mâini, ochii lui au rămas să culeagă încă multe veacuri și să distribuie învățătura celebrul dascăl al românilor.

Pe calul său încordat în bronz, strâns în chingi, oprit într'o mișcare pe soclul lui, voivodul cu sabia trasă e gata să coboare cele câteva trepte și să înfrunte inamicul.

In jurul altui monument, toată țara e strânsă să ceară conducătorului ei s'o mai îndrumeze. Femei alegorice, soldați devotați, popor, dorobanți, copii. Ghirlanzile de lanțuri sunt simbolul eternei legături între ei toți și cel de pe soclu.

Luminați de ciorchinii de becuri uriașe, apar cu atât mai sugestivi în neclintirea lor și a nopții, care împrumută tuturor lucrurilor din cuprinsul său, tăcerea și imobilitatea sa. Totul e statuie, totul e fixat locului, învăluit de umbră.

Orașul, viu o zi întreagă, e imobil și mut.

Personagiile lui sunt toate acum de fontă, gips și metal. Până și tăcerea care trece din clipă în clipă, ca un balot de vată neagră, din mână în mână.

Noaptea — Orașul statuilor.

S. TANEVICIN

MAGIA ALBĂ

— Cinci trucuri desvăluite —

PRINTRE numeroasele experienţe practicate pe scenă de către iluzionişti mai mult ori mai puţin cunoscuţi şi celebri, purtând în deobşte titlul pompos de „profesor", sunt unele cari, nu numai pentru îndemânarea cu care sunt executate ci şi pentru caracterul lor realistic şi impresionant, stârnesc pe bună dreptate uimirea spectatorilor, convinşi uneori pe deplin că au văzut lucruri adevărate, ba chiar înfricoşătoare.

Să arătăm, prin urmare, câteva din aceste jocuri iscusite cari fac parte din „Magia albă".

ARABUL PERFORAT

Iată de exemplu, faimoasa experienţă a iluzionistului american Horace Goldin, cunoscută sub denumirea de „Arabul perforat".

Maestrul Goldin prezintă publicului un individ palid şi bărbos, înfăşurat într'o haină lungă, aproape biblică, obişnuită în portul arabilor din Palestina şi Egipt. Privirile spectatorilor se îndreaptă imediat către subiect, care e gata pentru fioroasa experienţă şi care, cu chipul veşted, căutătura stinsă şi fizionomia suferindă, dă impresia unei persoane osândită să îndure în fiecare seară o operaţie cu drept cuvânt oribilă.

Fachirul in timpul experienţei.

Dar americanul nu dă timp spectatorilor să facă prea multe reflexiuni. Cu repeziciunea fulgerului el scoate un sfredel electric şi, după ce l-a arătat publicului, îi implântă vârful de oţel în pântecele arabului. Prin liniştea coborâtă fără veste în sală se aude numai uruitul întărîtat al uneltei ce-şi face loc, adâncindu-se tot mai mult în carnea orientalului care, cu toate acestea, păstrează o indiferenţă resemnată. Şi iată că, — oroare! — capătul sfredelului iese, puţin câte puţin, lucitor şi răsucindu-se mereu, din haina lungă a pacientului după ce-l străpunsese.

Aşa dar, arabul a fost perforat dintr'o parte într'alta... Şi totuşi chipul lui, nepăsător şi palid, nu trădează, repetăm, nici urmă de suferinţă. Atunci, Goldin îl întoarce pe arab cu spatele către public. Nu mai încape nici o îndoială. Corpul acestuia a fost găurit din faţă până în spate de către împunsătura grozavei unelte de oţel. Iluzionistul scoate apoi sfredelul. Nici o urmă de sânge pe luciul sclipitor al metalului!

Publicul, însă, poate că nu s'a convins de autenticitatea acestei operaţii spăimântătoare. Şi iată-l atunci pe american întinzând arabului un pahar plin cu apă. Nenorocitul începe să bea, dar apa răzbate numai decât prin deschizătura făcută adineauri în pântecele lui şi se scurge afară, umplând un nou pahar pe care „vrăjitorul" s'a grăbit să-l pue în dreptul spărturei.

Cu toată această dovadă uluitoare, iluzionistul vrea să ofere publicului însă o nouă demonstraţie despre existenţa oribilei găuri ce-o practicase el însuşi în carnea omului viu. De aceia, introduce mâna şi apoi afundă braţul întreg înlăuntrul corpului arabului. Mâna, iese înfiorătoare prin partea opusă a găurei! Cine se mai poate îndoi acum că arabul care, cu mâinile împreunate apare tot mai distrat şi resemnat, n'a fost sfredelit în chipul cel mai serios de către cilindrul de oţel?

Publicul, încremenit, aplaudă cu entuziasm în vreme ce cortina cade.

Dar, bine'nţeles, există un truc. Care?

E simplu şi în acelaş timp complicat. Nu degeaba a fost îmbrăcat pacientul în costumul solemn şi înfiorat al arabilor din pustietate! Căci, la drept vorbind, veştmântul acesta are posibilitatea şi menirea să ascundă sub el o mulţime de lucruri. Intr'adevăr, are o armatură lucrată din carton, sârmă şi pânză scrobită, de forma unui corp omenesc, dar mult mai voluminos decât corpul pacientului care trebue să fie, de regulă, foarte slab. In chipul acesta, între corpul adevărat şi cel fals rămâne disponibil un anumit spaţiu pentru aşezarea unui motoraş electric care acţionează vârful conic al unui al doilea sfredel aflat de mai nainte în spatele orientalului. Şi, fireşte, primul sfredel, adică acel de care se serveşte iluzionistul, nu pătrunde în carne.

După ce a perforat prima îmbrăcăminte de pânză scrobită, adică falsul şi voluminosul corp al arabului, unealta se opreşte în peretele unei plăci de metal pe care medium-ul o poartă ca apărare, pe pieptul lui uscăţiv. Intre timp, capătul celui de al doilea şi foarte scurt sfredel, concomitent cu primul, iese, răsucindu-se, puţin câte puţin prin spatele pacientului...

Şi apa ce se scurge prin deschizătură?... va întreba cineva.

Ei, iată, ea provine dintr'un recipient de cauciuc, ascuns, care se deschide la simpla apăsare a braţului medium-ului şi astfel varsă lichidul printr'un tub adaptat acestui scop.

Dar mâna care trece prin corpul arabului?

Foarte simplu. Pseudo-orientalul dispune de o a treia mână de cauciuc colorat, care imită la perfecţie pe celelalte două. In momentul oportun, arabul îşi retrage dreapta adevărată lăsând să iasă afară din haină pe aceia falsă care vine să se împreune cu mâna lui stângă.

Apărat de armătura inflexibilă, care împiedică pu-

blicul să-i vadă mişcările arabul care precum am spus, e subţire şi foarte slab, face să iasă atunci din cavitate dreapta *adevărată*, pe care o agită puţin, în vreme ce iluzionistul, aflat în spate, se preface că vâră însuşi braţul lui în corpul acestuia.

Fireşte, un asemenea truc, ca să reuşească pe deplin, cere o pregătire îndelungată şi minuţioasă, exerciţii repetate cu multă răbdare de sute de ori, deosebit de alte precauţiuni cari cer, la rându-le, o armonie perfectă de mişcări între cei doi oameni înţeleşi să-i amăgească pe spectatori...

SECRETUL UEREIDELOR

Şi iată un alt joc nu mai puţin impresionant.

Pe o masă solidă, adusă pe scenă, tronează un sicriu mare, de cristal. O fată tânără şi graţioasă, cu trupul aproape gol, intră în coşciug după care se lungeşte în fundul lui. Imediat se introduce apa înăuntru. Lichidul clocoteşte, spumegă, umple fundul bazinului, apoi începe să se suie, uşor, fără întrerupere. Şi, puţin câte puţin, acoperă pieptul fetei lungită la fund, i se urcă până la umeri, apoi o împresoară cu desăvârşire. Cu toate acestea, femeia nu dă nici un semn de suferinţă sau de asfixiere; ba chiar surâde publicului şi aşteaptă liniştită... Cum poate să reziste fiinţa asta omenească, astfel, în fundul unui bazin?

După ce au trecut câteva minute, iluzionistul se grăbeşte să acopere sicriul cu o perdea. Şi, la o clipă după aceia, din spatele lui ese fata, veşnic surâzătoare şi satisfăcută. Pe membrele ei albe nu se mai vede nici un strop de apă. Publicul, fireşte, aplaudă.

Secretul jocului? Destul de simplu, de astă dată. Bazinul e trucat. In centrul lui, între două plăci de cristal, există un spaţiu care nu va fi umplut cu apă şi în interiorul căruia se aşează ispititoarea Uereidă. O colegă a ei, stând nepăsătoare pe o extremitate a vasului şi „profesorul" care se agită în partea opusă, preocupat (nevoie mare!) de grozava „probă", au sarcina să ascundă spectatorilor, ţinându-le în umbră, ambele laturi ale cosciugului în aşa fel ca să împiedice descoperirea trucului de pe urma reflexului apei care se urcă...

FEMEIA RETEZATĂ IN DOUĂ

Acum, o altă experienţă „sezaţională", aceia a femeii retezată pur şi simplu în două.

Ca să fim drepţi, nimic nu e mai impresionant ca fiinţa aceasta graţioasă şi — bine'nţeles — tânără, care se aşează resemnată pe un fel de saltea fină şi, ţinând braţele încrucişate pe piept, se supune supliciului de a fi tăiată în două de ascuţişul unei roate de oţel ce se învârteşte vertiginos de-asupra ei, afundându-se cu fiecare clipă şi pătrunzându-i nemiloasă în carne, la jumătatea trupului.

Iată, în secunda aceasta, femeia va fi retezată de-abinele!... Şi spectatorul nu va avea nici un motiv să se îndoiască... Intr'adevăr, dinţii roatei coboară din ce în ce, neînduratori, în pântecele nenorocitei fàpturi, astfel că înjumătăţirea trupului ei apare mai sigură ca oricând... Cu toate acestea şi aci e un truc. El trebue căutat în salteaua „preparată" de-asupra căreia se aşează pacienta şi care, în momentul oportun îşi desface nişte despărţituri secrete, sub şoldurile fetei, — precum şi în hainele acesteia cari ascund o armătură de pânză scrobită reproducând un corp omenesc.

Intr'adevăr, înainte ca roata să fie pusă în mişcare, fata a şi coborât părţile laterale ale trupului în deschizătura secretă ce se află în mijlocul saltelei. Dar o asemenea mişcare nu dă de bănuit publicului deoarece sub îmbrăcămintea pacientei, armătura — ca să spunem astfel — corporală, rămâne neclintită. Şi iată că însuşi armătura aceasta e retezată apoi în locul corpului adevărat...

Oricum, efectul operaţiunei face asupra publicului o impresie turburătoare.

FEMEIA PLUTITOARE IN AER

Şi iată o ultimă experienţă menită de asemenea să stârnească o impresie profundă în rândurile spectatorilor: femeia suspendată în aer. Dar aci, trucul, dacă se poate numi astfel, este de un alt gen. Propriu zis, femeia stă în aer, atârnând, în poziţie orizontală, în spaţiul de-asupra scenei în aşa fel că iluzionistul poate să demonstreze absenţa oricărei sârme metalice care ar ţine-o eventual legată în aer, şi de aceia petrece de câteva ori în jurul corpului plutitor, un cerc. Cercul, însă, trebue să fie neapărat de lemn. Vă închipuiţi ce s'ar întâmpla dacă ar fi de metal precum şi dacă „profesorul" n'ar fi luat dinainte precauţiunea de a se descotorosi de ceasornic, de inele şi orice obiect metalic care se poartă de-obiceiu cu sine. Căci femeia e ţinută astfel, suspendată la jumătatea spaţiului, de către două puternice electromagnete cari lucrează asupra unei plăci de metal pe care ea o poartă legată pe spate, peste îmbrăcămintea ce-i înfăşoară corpul.

Cumpănindu-se cele două forţe, prin atracţie, pârghia de fer ce-o susţine pe femeia sburătoare rămâne la jumătatea aerului. Inainte de sfârşitul exerciţiului, se asvârle o perdea în faţa corpului fiinţei plutitoare. Şi aceasta spre a se da timp oamenilor de serviciu, cari aşteaptă după o a doua cortină, să prindă corpul femeii, în vreme ce acţiunea celor două magnete e întreruptă.

Un mijloc identic îl utilizează şi mandarinul chinez, care se joacă cu o sferă de metal, rămasă suspendată în chip misterios în aer, între palmele lui deschise.

P. G. JANSEN

IUBIREA de la un animal LA ALTUL

Dragostea care le leagă, pe animale este mai sinceră de cât dragostea dintre oameni. Câteva cazuri interesante.

ESTE aproape imposibil să surprindem într'o formulă tipică viaţa afectivă a animalelor. Chiar în cadrul diferitelor specii animale, caracterul şi manifestările sunt tot atât de fundamental deosebite ca şi între oamenii aparţinând unei aceleaşi familii.

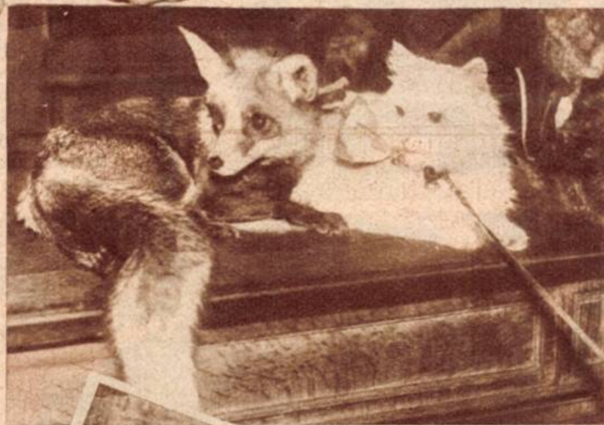
Animalul cunoaşte dragostea, dar nu şi ura. E drept că se'ntâmplă uneori ca animalele sălbatece, ca şi cele domestice, să nu se poată suferi unul pe altul. Dar josniciile— în felul cum obicinuesc oamenii— le sunt cu desăvârşire străine.

In ceeace priveşte iubirea maternă la animale — şi în această privinţă înţelegem în primul rând pe animalele sălbatice în libertate, întrucât prin captivitate, animalul îşi pierde mult din particularităţile lui — manifestările ei sunt din cele mai bizare. Proverbialul curaj al leoaicii, proslăvită în toate ocaziile, este în realitate o minciună. Acei, cari au observat cu atenţie leoaicele cu puii lor, au constatat că în 90 la sută din cazuri, în cazul unei primejdii reale sau imaginare, mamele o iau imediat la fugă, părăsind fără milă puii, lăsaţi în voia întâmplării.

Dacă se întâmpla totuş uneori ca puii de lei să fie apăraţi de o leoaică, acest animal era mai totdeauna o femelă isterică, fără pui, care lua asupră-şi lupta.

S'a observat deasemenea că femela elefantului, care la prima ocazie îşi bătea puii cu trompa, pentru a-i goni din zona primejdioasă, uita totuş de ei, atunci când primejdia devenea ceva mai gravă.

Putem deduce de aci că nevroza spaimei există şi la animale.

Leoaica şi puii ei.

Pisica păzindu-şi odrasla.

Un explorator a studiat, mai de aproape o turmă de elefanţi sălbatici indiani. Trei pui erau păziţi de mame şi câteva „dădace", care-şi agitau necontenit trompele lor. Turma se găsia la o depărtare de peste 500 de km. de centrele populate şi la vreo 150 de km. de cel mai apropiat sat locuit. Zile întregi, animalele fură urmărite, pentru a fi aduse într'un ţarc anume pregătit de multă vreme, unde urmau să fie prinse. Această îndeletnicire părea că merge strună. Numai 60 km. despărţeau pe vânători de ţelul lor. Când apăru deodată, în văzduh la o înălţime de 50 m. un balon aparţinând probabil unui post militar de observaţie, care lăsă să cadă spre pământ o funie lungă şi groasă, peste vârful pomilor, în căutarea unui loc de aterizare. Semnalele puternice, ca de groază, scoase de „comandantul turmei", avu ca efect să înspăimânte pe ceilalţi elefanţi. Cu trompele ridicate spre cer şi urechile îndepărtate de cap, ei priviau înmărmuriţi în sus, apoi, la vederea monstrului din văzduh, fură cuprinşi de o panică teribilă. Se năpustiră în toate direcţiile, nimicind totul în cale, cu ţestele lor puternice şi strivind sub picioarele grele, tot ce întâlniau.

Până şi blândele animale, care transportau convoiul de vânători, fură şi ele cuprinse de spaimă, la această privelişte, ceeace dădu loc la o adevărată primejdie.

Cu multă greutate, cătuşele de fier ale conducătorilor indigeni şi „discursurile liniştitoare" au putut astâmpăra animalele înebunite de groază.

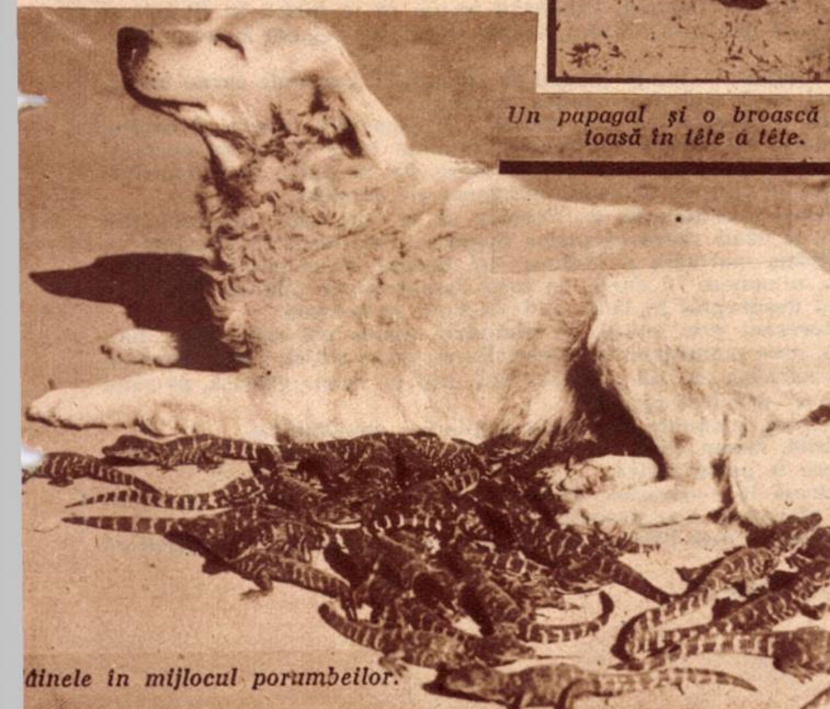
Din cei trei pui de elefanţi ai turmei, mamele şi îngrijitoarele lăsaseră doi în voia întâmplării.

Pe de altă parte s'a constatat că oridecâteori un glonţ se abate asupra unui animal, omorându-l, primii care sunt scoşi şi alungaţi de către mame şi îngrijitoare din zona periculoasă, sunt puii de elefanţi.

Nici urşii de toate soiurile nu lasă vreodată, în urmă, pe puii lor, deşi şi acolo există cu siguranţă cazuri, în care iubirea maternă suferă o eclipsă.

Maimuţele sunt extrem de ataşate de copii lor, cu o dragoste pătimaşă. Avem chiar pilde de acţiuni eroice

Un papagal şi o broască ţestoasă în tête à tête.

Câinele în mijlocul porumbeilor.

Iepure şi... cocoşul trăesc într'o vădită tandreţe.

Peste două săptămâni dădu naştere unei maimuţe mici şi slabe. Mama părea că se preocupă foarte puţin de copilul ei şi — când fu silită să alăpteze copilul — îl sugrumă, într'o clipă când se simţi neobservată.

Desigur, maimuţa îşi dădea seama că puiul nu era în stare să trăiască. La animale, o mamă nu-şi ucide pruncul decât numai atunci când simte că noul născut nu e capabil să întreprindă, cu propriile lui puteri, lupta pentru existenţă.

Vânătorul, examinând apoi pe puiul de maimuţă mort, descoperi că avea ochii acoperiţi cu un văl cenuşiu, iar şira spinării dela a treia coastă în sus, avea o uşoară încovoiare spre dreapta.

Această deformaţiune nu se datora unui accident, întrucât lipsea orice urmă de felul acesta. Maimuţa ştia că puiul ei era orb şi cocoşat şi deaceea l-a ucis.

Care nu fu însă uimirea vânătorului când, o zi după această pruncucidere, văzu în braţele mamei ucigaşe o pisicuţă, în vârstă de câteva zile, care dormea liniştită.

Ce se'ntâmplase? Un paznic adusese maimuţei acest pui de pisică, în locul copilului mort.

isvorite din iubirea maternă a maimuţelor.

Dar chiar şi în dragostea reciprocă între animalele adulte, s'au observat lucruri minunate. Acei, cari au trăit mai multă vreme la tropice, ştiu că animalele din aceste ţinuturi sunt însufleţite de o puternică viaţă sentimentală.

Cele mai neînchipuite prietenii între animale se încheagă în aceste ţinuturi sălbatece. O dragoste caldă, mergând uneori până la jertfa de sine, se iveşte uneori în sânul unei aceleaşi specii. Aceste sentimente se produc, chiar şi acolo, unde o vrăjmăşie născută între diferitele specii, este învinsă.

Vizitând cu o atenţie o grădină zoologică sau o menagerie, putem vedea adesea, cum o căţea hrăneşte puiul unor fiare sălbatece.

Câinele in mijlocul porumbeilor.

Dragostea maimuţelor.

E drept, că aci lipseşte o adevărată iubire maternă, deşi căţeaua îşi îndeplineşte cu abnegaţie datoria.

Un sentiment care nu este numai un instinct de desgust, ci aproape o teamă de puii unei alte specii, nu lasă să apară adevărata dragoste.

Un naturalist s'a amuzat odată, să introducă în cuşca unei căţele, un pui de leopard, în mijlocul puilor ei proprii. Fireşte, după ce avu grija în prealabil să-l tăvălească de mai multe ori pe acest intrus printre puii de câine, pentru ca să nimicească astfel orice urmă de miros propriu.

Deşi mama adoptivă aşeză pe tânărul leopard la sânul ei, şi îl îngriji ca şi pe ceilalţi pui, totuş, niciodată nu s'a jucat cu el, aşa cum o făcea cu propii ei copii.

In schimb, dacă avea de hrănit pui de lup sau de vulpe, mama nu le mai acorda un tratament special, ci îi confunda cu propria sa descendenţă.

In ţara Capului, un vânător a prins nu de mult, un „pavian" animal aparţinând unei specii de maimuţe, cu un cap asemănător cu al câinelui.

Femela urma să nască, din care pricină i s'a acordat o îngrijire deosebită.

Maimuţa care, numai cu greu şi silită, îşi purta progenitura proprie în braţe, n'a părăsit nicio clipă pisicuţa, mergând chiar până într'acolo, încât îi dădea să sugă la sânul ei.

După câteva săptămâni, mama adoptivă începu să instruiască pe copilul înfiat, asupra felului cum trebue să mănânce nucile şi alte fructe. Aceste nuci, pisicuţa nu le mânca decât numai atunci când maimuţa i le cojea. Se întâmplă însă un lucru foarte curios: maimuţa nu voia să lase pe copilul ei adoptiv să consume nici carne crudă, nici fiartă.

Din această pricină, vânătorul se sili să ia pisica în fiecare zi din cuşcă pentru a o hrăni, ceeace dădea loc regulat la o luptă îndârjită.

Cu timpul, maimuţa începu ea singură să consume carne crudă. Numai cu ficatul nu se putea obicinui.

Incă o ciudăţenie, care merită a fi pomenită: mama şi copilul au rămas tot timpul împreună. Maimuţa trăia liberă în curte şi urmărea pe pisică, ajunsă acum mare. Nu se putea însă deprinde cu nici un chip cu pribegiile nocturne ale acesteia.

Adesea i se'ntâmpla ca noaptea să se deştepte speriată, din somn, şi când vedea că pisica dispăruse, se ducea în căutarea ei.

Bătrâna mormăia şi „înjura" tot timpul. Dacă găsea pe dezertoare, o smucea în curte, cu toate împotrivirile „duduiei" şi o aducea deadreptul în lada, unde trebuia să doarmă.

Interesant este faptul, că niciodată pisica n'a sgâriat pe maimuţă, care o muştruluia. Lucrurile au mers astfel, până când un cotoi zdravăn era cât p'aci s'o facă praf pe mama geloasă, pe când „soacra" urmărea pisica.

Şi totuş, maimuţa n'a putut împiedica inevitabilul.

Uluită, mama văzu, într'o bună zi, cum pretinsul ei copil dădu naştere la patru pisici.

Retrasă la o oarecare distanţă, sta liniştită şi privia cu ochii fixi, pisicuţele nou născute.

Niciodată însă bătrâna nu s'a jucat cu „nepoţeii" ei. E drept că